

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ya sonra

17 GELECEK ÖYKÜSÜ

 alef

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

KURGU KİTAPLIĞI DİZİSİ 35

Ya Sonra

Öykü

Aralık 2014

ISBN 978-9944-494-80-9

Yayıncılık sertifika no: 24965

© Alef Yayınevi, İstanbul, 2014

İzinsiz çoğaltılamaz

Yayına hazırlayan: Sinan Kılıç

Kapak tasarımı: Sinan Kılıç

Baskı: Mutlu Basım Yayın

Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 256 Topkapı/İstanbul

tlf. (212) 577 72 08

Matbaa sertifika no: 18569

Alef Yayınevi

Cemal Nadir Sokak Büyük Milas Han No: 24/17

Cağaloğlu/ İSTANBUL

tlf. (212) 245 56 27 • info@alefyayinevi.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ya Sonra

Alirıza Arıcan
Gökhan Kablan
Erdal Göze
Sevda Kali Ergener
Harika Bahar Öztok
Ümid Gurbanov
Yağmur Yenice
Nilay Ünsal Gülmez
Emre Sönmez
Ceren Ekinci
Mehmet Cemil Aktaş
Nur Özkan
Hülya Oral
Tevfik Saygın Özcan
Benan Dönmez
Sinan Ipek
Sinem Cerrah

.. Öykü

Yağmurun Durmasını Bekleyen Adam

ALİRIZA ARICAN

HAKİKATEN ALIĞIN ÖNDE GİDENİYDİ YA DA YAŞINA GÖRE fazlasıyla iyimserdi de bunu bir türlü itiraf edemiyordu kendine! Hoş, bu ikisinin aynı şey olduğunu iddia etsek bile kayda değer bir itiraz yükselmez insanlardan. Güzel havaya güvenmek de önüne çıkan her yakışıklıya güvenmek gibidir. Bunu kadınlar bilir ancak. Hele de Ç gibi güneşin yüzünü rüşvet karşılığında gösterdiği bir kentte, kim olsa şaşar böylesi bir maceraperestliğe.

Alıktı, iyimserdi, herkesle ve her şeyle iyi geçinirdi, düşmanı yoktu ama dostu da yoktu, hepsinden öte gençti, toydu, deneyimsizdi. Böyle olmasaydı neden çıksındı sokağa koşarcasına, güneşin azıcık bir göz kırpışını görür görmez? Bilmiyor muydu kentin kapısında kara bulutların sıraya girdiklerini? Biliyordu da takmıyor muydu? Günlerdir evine tıkılıp, kitaplardan başını kaldırmayışıydı belki de içindeki yayı bu derece geren. Öyle ya, ne kadar sıkışırsa yay o kadar yükseğe sıçrardı, hem de en beklenmedik zamanda.

Yanına ne şemsiye almıştı başının üstünü koruyacak ne de bir yağmurluk, bedenini hararetle saracak. İnce bir gömlek deniz mavisinden, ütüsüz bir pantolon, ikisi de kırış buruş. Öğrenci oluşunun verdiği rahatlık vardı üzerinde. Ne kadar yalnız olursa olsun bu kentteki herkes yardım ederdi

başı dertte olan öğrenciye. Belki ileride karşılığını görürüm diye belki de anlık bir düşüncesizliğin kurbanı olarak.

Bir kere atmıştı ya kendisini caddelere, parklara, kalabalık kaldırımlara; bir daha dönesi yoktu arkada bıraktığı karanlık tekbaşınalığa. En azından akşama kadar solumak istiyordu evine sokamadığı şen havayı. Yağ gibi akmıştı sokaklarda; tanımadığı insanlarla konuşmuş, dilencilerin dertlerini dinlemiş, çocukların başını okşamış, yaşıtı kızlara gelecek vaat etmeyen gülücükler savurmuş ve güneşin teninde bıraktığı izi kaybediyor olmanın verdiği yürek burkuntusuyla akşamı etmişti. Evinden çok uzaklaşmış, kentin öteki yakasına gelmişti ama sorun değildi bu, gece geç vakitlere kadar otobüs vardı ne de olsa. Gün akşamayazıyorken su almak için girdiği bir dükkânda, yıllar öncesinde bir aile birlikteliğinde—cenaze diye kalmıştı aklında ama emin değildi!—tanıştığı ama sonrasında hiç görmediği uzak bir akrabasıyla karşılaşmasaydı, diğer günlerin akşamlarında olduğu gibi, evine gidip ince yorganının altına girecek ve kitap okuyarak uykuya dalacaktı.

Yıllar önce ölmüş akrabalarından konuştular önce, annesinin amcasının üvey kızıyla evlenmişti bu adam. Yaşı da vardı ya, kendisine amca diyordu bu yüzden. Israrla ikram edilen ılık suyu, isteksizce aldı eline—çok duracağım anlamına gelecek bu diye geçirdi içinden birkaç kere—, ardından da dükkânın ön camının kenarında bulunan iskemlelere oturup iki yakın arkadaş gibi konuşmaya başladılar. Önce havaların durumundan söz ettiler; Ç dışındaki kentlerde güneşin daha parlak, yağmurun daha ölçülü, rüzgârın daha tatmin edici, göğün daha mavi olduğunu söylediler birbirlerine. Herkes bilirdi bunu, kimse de aksini iddia etmezdi.

Ç yaşıması değil, yarım gün gezilip arkada bırakılması bir kentti buraya sonradan gelen herkesin gözünde. O da sonuçta üniversite okumak için gelmişti denizi, kumu ve güneşi yılın üç yüz altmış beş günü eksik olmayan bir güney kentinden. “Özlemek iyidir, uzak kalırsam değerini daha iyi anlarım” demişti Ç’ye ilk geldiğinde. Oysa özlediği şeyin geride bıraktığı güneşli, mavi göklü kent değil de, o mavi göğün altında mutlu olan kendisi olduğunu fark ettiğinde iş işten geçmişti. Kendini özlemekten özlemenin aslı. Sevgiliyi özleyen insan da aslında sevgilinin varlığını değil, kendisinin sevgilinin yanında duyduğu mutluluk ve tatmin olmuşluk anını özlemiyor mudur sonuçta? Özlemenin en bencil yanı demişti genç buna, en sefil ve gerçek yüzü.

Yaşadıkları kentin olumsuz yanlarını bir bir dile getirip, herkesin bildiği şikâyetleri sıraladıktan sonra konu öleli yedi yıl geçmiş olan annesine ve babasına geldi. Ardından amcanın, çocuklarının okul durumları hakkındaki serzenişlerini dinlemek zorunda kaldı. Büyük kız son sınıfa gidiyordu ama bir türlü sınavlara hazırlanması gerektiğini kavramamıştı. Küçük oğlan ablasını internette, televizyon karşısında, telefonda oyalanırken görür de çalışır mı hiç, o da ablası gibi zamanını boşa geçirmeye başlamıştı. Anne zaten eğitimsizdi, kızı liseyi bitirsin de münasip bir aday bulup birkaç yıl içinde eveririz diye düşünüyordu. Torun gerekti eve, gerisi teferruattı.

Uzadıkça uzadı konuşma, sülaledeki üniversite mezunlarını saydılar bir ara. Gencin adını bile duymadığı yığınla akraba çıktı ülkenin dört bir yanına dağılmış. Babasının dayısının torunları A’da okuyormuş, annesinin diğer amcasının torunu da P’deymiş bu sene. Karnı da acıkmıştı ya,

söyleyemiyordu bir türlü, çekindiğinden ya da çekinmesi gerektiğine inandığından.

Yaşlı bir müşteri dükkâna girdiğinde amca oturduğu yerden kalkıp, tezgâhın arkasına geçince, fırsatı değerlendirmiş olmak için hafiften toparlandı genç; çantasını yerden kaldırıp kucağına koydu, sırtını doğrulttu, her an ayağa kalkmaya hazır bir asker gibi teyakkuza geçti. Amca gelir gelmez, “Ben artık çıkayım, geç oldu,” diyecekti. Ya da “Her şey için teşekkürler, ben çıkmalıyım” mı demeliydi? Belki de en iyisi hiç süslemeden “Ben çıkıyorum amca, hadi görüşürüz sonra,” demekti. Başka alternatifler de düşündü, kelime ekledi, kelime çıkardı. Özneye yüklem yerini değiştirdi, zarf ekledi, sadeleştirdi. Bir türlü karar veremedi neyi söyleyip neyi söylemeyeceğine. Söylemediklerinin de söyledikleri kadar değerli olabileceğini o anda fark etmişti ilk.

Bir ara amca ile göz göze geldiler, kendi gözlerini bilmiyordu ama amcanın gözleri cam gibi saydamdı, arkasında hiçbir giz yoktu sanki, açık bir sandıktı adeta. O içinde kabaran curcunayı saklamaya çalışan bir suskun, karşısında aklına geleni bir kere bile tartmaksızın söyleyebilen yaşlı bir akraba, ortada bir yerde buluşabilecekler miydi? Belki de amcanın tavrı doğru olardı. Düşündükçe bozuluyordu cümleler, tartıp biçtikçe baş aşağı yuvarlanıyordu konuşmadan alınacak haz. En iyisi ağza geldiği gibi, dobra dobra konuşmaktı. Geçmiş ve geleceği hesaba katmaksızın, koparıp atmak gerekti içerde birikmiş ne varsa.

“Şimdi çıkma bence, bak yağmur başladı,” dedi tezgâhın ardından, gözleriyle camı işaret ederek. Pencereden dışarıya baktı genç, yağmur damlaları cama vurup ince bir çıyan gibi

süzölüyordu aşağıya doğru. Niye daha önce görmemişti bunu, pekâlâ o da sezebilirdi yağmurun yaklaştığını; taksi şoförleri ya da seyyar satıcılar gibi. Damlaların sıklığının her geçen saniye biraz daha arttığı belliydi. “Tüh” dedi içinden, “şimdi işi gücü bırak, gereksiz muhabbete devam et!” Oturduğu yerden kalkıp kapıya yöneldi. Caddenin başındaki sokak lambasının ışığının altında, tarlaya saçılan buğday taneleri gibi dağılarak düşen yağmur damlalarını izledi bir süre. “Bu yağmurda bir dakika yürüsem donuma kadar ıslanırım,” diye geçirdi içinden.

Islak asfalt ne güzel de ışıldıyordu yağmurda! Ağır ağır yoldan geçen arabaların sıçrattığı sular kaldırım taşlarına, sahili döven dalgalar gibi vuruyordu. Arabaların farları sanki yağmuru daha bir azdırıyordu, ışığın vurduğu yerde damlalar büyüyor, durdurulması olanaksız bir selin habercisi oluyorlardı adeta. Oysa karanlıkta ne yağmur görünüyordu ne rüzgâr! Işıktı ona korkulması gerekeni gösteren, korkunun nesnesini ortaya çıkaran. Bu yüzden ışığa teşekkür mü etmeliydi? Yoksa ışığa mı yöneltmeliydi tüm hayal kırıklığını? Kapıyı kapatıp dükkâna geri döndü.

“Biraz daha kalayım bari” dedi kendinden emin olmayan bir sesle ama der demez “bari” kelimesine takıldı aklı. Ayıp etmişti, haksızlık etmişti, ukalalık etmişti durduk yere, geri de alamazdı lafını şimdi. Kırdığı potun anlaşılmamasını dileyerek oturdu aynı iskemleye. Amca gülümsedi. “Kal tabii ya, daha konuşacak çok şeyimiz var. Hem yengen birazdan yemeğe çağırır, beraber üst kata çıkarız. Çocuklarla tanışsın. Büyük kız tanısın seni, örnek alsın, üniversitede okuyan bir abim varmış desin, belki seni görünce utanır, ders çalışmaya başlar.”

Üst kata çıktıklarında umduğundan daha azını mı buldu ne, içine bir acıma duygusu yerleşti en ağırından. Yıllardır bu kentte yaşayan, bu kente emeğini veren, bu kentten beslenip bu kenti besleyen insanlar böyle salaş bir yerde mi yaşamalıydılar? Kız köşesine çekilmiş, elindeki telefonla oynuyordu boyuna. Oğlan ise onun telefonda işini bitirmesini bekliyordu. Besbelli oyun sırası ondaydı, vazgeçmeye niyeti yoktu pek. Amcanın karısı yoktu ortalıkta ama bulundukları odanın dışından takırtılar geliyordu. “Yemek birazdan hazır olur” dedi amca babacan bir tavırla genç adama oturacağı bir yer gösterirken. Sonra da kızına dönüp bağırdı, “Kızım ne duruyorsun öyle, hoş geldin desene misafire.”

Yüzü yerde geldi kız, küçük adımlarla. “Hoş geldiniz!” dedi zor duyulan bir sesle. Der demez de gerisingeriye dönüp oturdu aynı yere. Gencin yüzüne bile bakmamıştı, ama genç, utançlığından istifade edip kızın yüzünü bir ders kitabı gibi çalışmıştı o kısacık süre içerisinde. Uzun ve güzel bir yüzü vardı, ateş kırmızısı yanaklarından gençlik fışkırıyordu. Gözleri yerdeydi belki ama kenarlardan taşan merakla karşısındakini süzdüğü belliydi. Ya beceremiyordu gözlerinde biriken ilgiye muthaçlığı gizlemeyi ya da belli etmek istiyordu hayatında ilk defa gördüğü bir erkeğe her şeyi. Bir yerde mi okumuştı yoksa üniversitenin kantininde diğer erkekler konuşurken kulak misafiri mi olmuştu ne, kadınların tanımadıkları erkeklere sırlarını açmada sınır tanımadıklarını. Zayıflık mıydı bu yoksa tanıdıklardan—yani ölçüp biçen ve her seferinde yargılayan, yanlış bulan gözlerden—intikam almak mı?

Bu düşüncelerle yüzünü cama döndü genç. Yağmur tüm şiddetiyle devam ediyordu. Hatta şimdi, ilk gördüğü anda-

kine göre daha çok acıtıyordu içini yere çarpan damlalar. Ulaşılabilecek mesafede güzel bir kızın olması muhakkak değiştirecekti genç erkeğin dünyayı algılayışını. Ne yağmur eski yağmurdu artık, ne de kent eski kent. Sanki vahşi bir at yutmuştu bütün diriliği ve direngenliğiyle. Çırpınan, tepinen, tekmeleyen, simsiyah bir aygır vardıği yüreğinin merkezinde! Yağmur dışarıya değil de içeriye yağıyordu artık, daha önce varlığını bile fark etmediği bir baraj doluyordu ağırdan. Su akıyordu ve yatağını yapıyordu.

Yemek gürültülü geçti. Çocuklar birbirlerinden şikâyet edip durdular. Babaları çocuklardan memnun değildi, anne ise hiçbirinden. Sanki yanlış çocukların annesiydi, yanlış bir adamın karısı veya yanlış bir yuvanın dişi kuşu... Çorbanın buharı olup çıkmak istiyordu adeta, kaçıp gitmek, kurtulmak istiyordu. Gencin gözünden kaçmamıştı yengenin kafasındaki duman yüklü düşünceler. Kendinden biliyordu bunu en çok, kaçma sevdalısı kendinden. Uzaklara gitmek, bir daha dönmek herkesin istediği ama kimsenin yapamadığı değil miydi sonuçta? Gittiği yerde rahat duracağını bilse mutlaka basıp giderdi her aklına esen. Oysa vardıği yerde de aynı heveslerin, aynı seçimlerin, aynı arayışların kurbanı olmayacak mıydı? İnsan en çok insan oluşundan kaçıp kurtulmaya çalışıyor ne de olsa, her ne kadar bunu fark etmemek için binlerce perdeyi araya soksa bile. Kaçamadığı için de perdelere sövmekle geçiyor hayatı. Perdelere, yani kendisinin yarattığı yalanlara. Böyle olmasaydı; neden kaçmak isteyen her insanın hayalini başka şeyler değil de ıssız adalar, loş ormanlar, dağ başlarındaki evler alsındı.

Yemekten sonra genç, bir süre daha yağmuru izledi, bu gidişle duracağı yoktu. Durmayı bırak, yavaşlamamıştı bile. Yenilgiyi kabul etmiş bir kumandan gibi sessizleşti, sanki talep etme ve itiraz etme hakkını yitirmişti. Yağmur esir almıştı onu en beklenmedik bir anda, en beklenmedik bir evde. Amcanın küçük oğlunun ödevine yardım etti bir saat kadar. Büyük kızın bir hafta önce çözmeye başlayıp, sıkıldığı için yarıda bıraktığı testteki yanlışları bulup, doğru yanıtları yazdı sayfadaki boşluklara. Babası ne kadar ısrar etmiş olsa da kız gitmedi gencin yanına birlikte çalışmak için. Oturduğu yerden kaçamak bakışlarla izlemeye devam etti evdeki yabancıyı.

Yatma vakti geldiğinde bir sıkıntı yaşanmadı. Zaten iki odası vardı evin. Birinde amca ve karısı yatıyordu, diğerinde çocuklar. Gence salondaki uzun çek-yat kalıyordu hiçbir hesaba yer bırakmaksızın. Gece, sonu gelmeyen sıkıcı bir film gibi geçecekti, baştan belliydi bu. Şakırtısı bir türlü eksilmeyen yağmur, mahkûmuna varlığını her saniye hissettiren bir cellat gibiydi. “Seni buraya ben attım, bu köşeye ben sıkıştırdım. Gidemezsin bir yere,” diyordu. Gencin yağmurun tehditlerine verebileceği bir yanıtı yoktu. Uykunun kalın bir battaniye gibi üzerine çökmesini bekledi uzun süre.

Bir ara etrafı karla kaplanmış, uçsuz bucaksız raylarda ilerleyen upuzun bir treni hayal etti. Trenin rayların mahkûmu oluşunu düşündü ama durmadı üzerinde bu ayrıntının pek. Önemli olan gitmekti, raylardan çıkamayacak olsa bile gitmeliydi, hareket ettiği sürece var olacaktı. Sürdü treni kıvrımlar boyunca; üstü kar kaplanmış ağaçların arasından geçti, yamaçlarda yiyecek arayan geyiklere selam çaktı, uzaklarda top oynayan köylü çocukları için düdüğünü

çaldı. Gün ışığı kapalı gözlerinden içeriye sızıp yorgun zihnini uyandırana kadar yola devam etti.

Işık vardı ama güneş yoktu. Oturma odasının içi loş bir aydınlıkla kaplanmıştı. Genç adam bir süre yatakta sırtüstü bekledi, nerede olduğunu, buraya nasıl geldiğini düşündü. Bulutlar esir almıştı kafasının içini. Tavana yapıştırılmış parlak yıldızları yeni fark etmişti. “Çocukların büyüdüğü evlerde yıldız eksik olmuyor demek ki,” dedi kendi kendine. Dışarıdan yağmur sesi gelmiyordu. Evdeki diğer odalardan çıt çıkmadığına göre uyuyor olmalıydı herkes. Ağır ağır doğruldu yattığı yerden, gürültü yapmamaya özen göstererek ayağa kalktı. Koşarak çıkmak istiyordu evden, arkasına bakmadan uzaklaşmak ve bir daha gelmemek. Ne kimseye teşekkür edesi vardı ne de “bir ara görüşürüz” iyimserliğiyle vakit kaybetmeye. Yağmurun durayazmasından istifade edecekti, affetmeyecekti onun bu boşbulunuşluğunu. Otobüs durağına kadar koşup, ardından da ilk otobüse binip kentin merkezine gidecekti. Sonra bir otobüse daha binmesi gerekecekti eve gitmesi için ama ne de olsa işin o kısmı kolaydı. Kentin merkezinden kalkan otobüslerin neredeyse yarısı onun evinin yakınlarından geçerci.

Yumuşak adımlarla yanaştı kapıya, sürgüyü açtı ve bir kedi gibi indi merdivenlerden. Dükkân, dün bıraktıkları gibiydi. Hiçbir şeye dokunmadan, eşyalara çarpmamaya özen göstererek yöneldi kapıya, kilidin üzerindeki anahtarı çevirdi. Anahtar kilidin üzerinde olduğu sürece kapı dışarıdan açılmazdı. Bir kere kapıyı üzerine çekti mi kurtulmuş olacaktı tüm sorumluluklarından. Zoraki misafir olmak ne kadar da küçük düşürücüydü. Minnettarlık duymak birisine,

edilen iyiliğin altında kalıp ezilmek, iki büklüm olup müteşekkire olmak çekinceli gözlerle... Sevmezdi böyle şeyleri hiç; kendi kendine yetmeyi, kimseye muhtaç olmadan yaşamayı, gerekirse bir ayağını diğerinin üzerine basıp ayakta durmayı öğrenmişti anne babasını kaybettiği günden beri. Değişmesi imkânsızdı bu yaştan sonra. Kapının koluna eliyle bastırıp omzuyla kapıya yüklendi. Açılan kapıdan yüzüne vuran serin hava durdurmuştu kafasındaki iç hesaplaşmayı bir anda. Usulca kapattı kapıyı. Dışarıdaydı artık.

Yüzüne ve ellerine düşen soğuk yağmur damlaları ürkütmemişti onu. Her ne kadar üzerine su sıçratmadan yürümeye çalışsa da beceremedi. Otobüs durağına kadar koşarsam daha az ıslanırım diye geçirdi içinden. Hızlandırdı adımlarını. O hızlandıkça yağmur da şiddetini artırıyordu sanki. Daha şimdiden sıırıslık olmuştum mavi gömleği, soğuk su gövdesini ısıırıyordu adeta, ıslanan gömlek tenine yapışmıştı ikinci bir deri gibi. Binaların kenarlarından, saçakların berisinden koşmak da yarar sağlamıyordu çünkü hemen hiçbir binanın, çatıdan yola inen doğru dürüst bir su boşaltım borusu yoktu. Bu yüzden yol kenarlarında damlalar daha büyük, daha seri akıyordu gökyüzünden düşen damlalara kıyasla. Ayrıca kimsecikler yoktu yolda, olsaydı belki birinin şemsiyesinin altına girer, gidebildiği yere kadar giderdi. Yağmur sadece tozu toprağı değil, kentin insanını da sürükleyip götürmüştü sanki.

Otobüs durağına giden caddeye döndüğünde yağmur şiddetini o kadar artırmıştı ki ıslanmakla ıslanmamak arasında görünür bir fark kalmamıştı artık. Kaldırımında gördüğü taş dün akşamdan beri yağmurun altında ne kadar ıslanmışsa

kendisi de en az o taş kadar ıslaktı. Ayakkabısının içinde çorabının oynadığını, kasıklarından aşağıya soğuk suyun akıp gittiğini, ıslanan kirpiklerinin uçlarında biriken damlacıkların gözünün önünde kavanoz dibi bir etki yarattığını duyumsuyordu. Durağa vardığında umutluydu yine de. Birazdan otobüs gelecek, kendisini alacak ve kent merkezine kadar götürecekti. En azından otobüsün içindeyken kurtulacaktı yağmurun keskin dişlerinden.

Gelmedi otobüs. Genç adam durakta yarım saatten fazla bekledi ama bu süre zarfında bırak otobüsü, bir tek araba bile geçmedi yoldan. Yediği yağmurdan, ara ara esip göğsünü döven yelden, gürül gürül patlayan gökten korkmuyordu ama bir yöne gidemeksizin yolda durmak rahatsız etmişti dinginlik nedir bilmeyen genç ruhunu. Ya yüzünü yere dökpüp geri dönecekti ya da eve kadar yürüyenecekti. Bu yağmurda onlarca kilometrelik yolu yürümek akıl işi değildi elbet ama gerisingeri dönmek de iyi olmayacaktı. İkircikler içinde bocalarken fark etti, elinde kocaman şemsiyesiyle yanı başında beliren amcayı. Nereden gelmişti, nasıl bulmuştu onu, neden zahmet etmişti; soramayacaktı bu soruların hiçbirini.

“Gel, bize gidelim. Bu yağmurda ne otobüs çalışır ne metro. Evde kurulanırsın, sıcak bir çorba içersin, sonra bakarız bir çaresine,” diyordu babacan bir yüzle. Kızgınlık yoktu yüzünde, ihanete uğramışlığın getirisi olan düş kırıklığı da. Alışmıştı belki de gençlerin vurdumduymaz ve sabırsız tavırlarına. Kendi de bir zamanlar genç olduğu için miydi kızma eşiğinin bu derece yüksek oluşu? Yoksa böyle bir şey miydi baba olmak? Yanıt aramakla uğraşmadı genç, seçim yapacak hali zaten yoktu.

Şemsiyenin altına sığışıp geri döndüler birlikte. Yol boyunca hiç konuşmadılar. Asfaltı söker gibi yağın yağmurun sesi her şeyi kaplamıştı, kendisinden başka bir şeyin düşünülmesini ve konuşulmasını yasaklamıştı adeta. Eve vardıklarında sıcak suyla duş aldı genç adam, amcanın kuru elbiselerinden giydi, iki tas sıcak çorba içti ama yine de kurtulamadı içine işleyen soğuktan. Önce ateşi çıktı, ardından göğsünden sökemediği öksürüğü. Boğazı yanmaya, gözleri acımaya, kollarındaki ve bacaklarındaki tüm kaslar sızlamaya başladı. Sonrasında, azıcık dinleneyim diye koltuğa uzandığını anımsıyordu bir tek. Uzun süre kalkamayacağını bilse, hiç yeltenmeyecekti belki de başının altına koyduğu kırlenti daha yumuşak bulduğu yastıkla değış tokuş etmeye.

Günlerce yattı salondaki koltukta, ateşi düştüğünde öksürüğü azdı, öksürüğü dindiğinde boğazının ağrısı. Dokuz gün sürdü kendisini toparlaması. Dokuz gün boyunca hep bir pişmanlık, hep bir çekingenlik taşıdı içinde. Tanımadığı insanlara durduk yere yük olmuş, onların hayatına girmişti gereksiz yere. Girmiş ve çıkamamıştı ya, susarak çekiyordu isyan bayrağını kendi yüzüne. Hiçbirini anımsayamayacağı onlarca kâbus gördü hastalıkla geçen gecelerde. Yelkenli gemilerle dalgalı denizlere açıldığı da oldu, kentin sokaklarında çırılçıplak yürüdüğü de. Ne dalgalı denizlerin korkusu ne de kadınların ayıplayan bakışlarının verdiği utangaçlık onu bir başkasının evinde hasta olarak yatıyor olmak kadar rahatsız ediyordu. Uyurken değil, uyanırken bitmesini istiyordu yaşadıklarının.

Ara sıra da amcanın büyük kızının onun başucuna gelip, alnındaki teri sildiğini görüyordu ama ne hastalığın devam ettiği günlerde ne de sağlığına kavuştuktan sonra bu ola-

yın gerçek olup olmadığını öğrenebildi. Gerçek olsa bile bu düşünce pek rahatsız etmiyordu onu. O kadar ki bu rahatsız olmayış kendisini bile şaşırtmıştı. Belki de kızın kendisine yakın olması ne pahasına olursa olsun çekmeye değer tek acıydı onun için. Hakikaten bu evde kilitli kalmış bir mahkûmsa eğer, evin içindeki kıza karşı duyduğu ilgi onu diri tutabilecek tek ilaçtı. Ağaçlar kuruyunca meyve vermezdi ya, insan tam tersiydi: meyve vermezse kururdu. Hatta vermeyi bırak, meyve düşüncesinin varlığı bile yeterdi insanı diri tutmaya. Yeter ki uğruna yaşanmaya değer bir meyve olsun hayalindeki. Böyle bilir, böyle inanırdı genç adam.

Dokuz günün sonunda tamamen iyileştiğine inandığında—hem kendisi hem de ev ahalisi—, yattığı yerden doğrulup camdan dışarıya bakmak geldi aklına. “Herhalde durmuştur,” diyordu içinden. “Bunca zaman durmaksızın yağacak değil ya! Amazon ormanlarına bile bu kadar uzun süre aralıksız yağmur yağmaz.” Pencereye yanaşıp, güçsüz eliyle perdeyi sıyırdığında gördüğü manzaraya inanamadı ilkin. Rüya mıydı gördüğü? Hastayken gördüğü kâbuslardan birisi miydi bu da? Değildi hayır; kalkmıştı yatağından, pencerenin kenarında dikiliyordu, çocukların odasından olağan bağırışma sesleri geliyordu, oturma odasının içi ilaç ve nem kokuyordu. Dışarıda gece artığı bir sabah vardı, ne varlığıyla huzur veren ne de yokluğuyla umutsuzluğa sürükleyen. Bu kadar ayrıntının bir rüyada bir araya gelmesi mümkün değildi. En azından genç adamın şimdiye kadar gördüğü rüyalarından hiçbirisi detay konusunda bu kadar zengin değildi, daha çok bir karartı içinde duyumsadığı anlık duygu boşalımlarından oluşurdu rüyaları. Ya deniz olurdu içinde

ya da utandıran bir çıplaklık. Bu durumda kim, nasıl izah edebilirdi gördüklerini?

“Sen hasta olduğundan beri aralıksız yağdı, yavrum. Her taraf sel oldu. Çocukları kayıkla gönderiyoruz caddenin başına kadar.”

Yanında beliren yengeyi yeni fark etmişti genç adam. Bir hayalet gibi, yere basmadan gelmişti adeta mutfakla pencere arasındaki yolu. Yüzünde tüm yeşil yapraklarını dökmüş bir güz vardı, uzun süren çileli bir günü andıran derin bir izlek esir almıştı çehresinin tüm hatlarını.

“İyi ki uyandın yavrum. Atlattın soğuğu nihayet. Durmadı yağmur hiç, o kadar yağdı ki kimi zaman yukarıdan aşağıya mı iniyor, yoksa aşağıdan yukarıya mı çıkıyor bilemedik. Bir gün çizgi çizgi yağdı, bir gün oluk oluk. Bir gün yağmıyormuş gibi yağdı, bir gün gök gibi yer de bana ait diyerek. Son dört gündür de sel baş gösterdi. Kanallar taşıtı, sokaklar suyla doldu. Neyse ki evimiz ikinci katta, biz kuru kaldık ama dükkâna girilmiyor artık. Bir amcan iniyor ara sıra yiyecek falan almak için. Onun da kollarında fer yok, öteberiyi getiriyor ama iş çocukları kayıkla caddenin başına bırakmaya gelince tırsıyor. Caddenin başında su seviyesi bele kadar geliyor, traktör alıyor çocukları. Kaç gündür komşudan yardım istiyoruz. Bu sabah bir zahmet sen götürüver, bir daha komşuyla yüz göz olmayalım.”

Genç adam böylesi bir ricaya hayır diyemeyeceğini biliyordu. Evet de demeyecekti nihayetinde. Evet diyecek kadar delikanlı değildi çünkü, hiçbir zaman önde hissetmemişti kendini; arkadan, kıyıdan, gidilmiş yollardan gitmeyi severdi o. Gerekeni yapacaktı sadece. Kendisine bunca zamandır

bakan aileye yardım etmezse çok büyük ayıp etmiş olurdu. Ayıp etmesi önemli değildi, onların “çok ayıp etti” demeleri, hatta demeseler bile içlerinden bu şekilde geçirmeleri idi asıl önemli olan. Hem böyle bir zamanda bir anlamı yoktu ezikleri oynamanın. Konuşmanın değil, iş yapmanın vaktiydi. Kendisine yakıştırmasa da bu duruma alışması gerekiyordu.

Aşağıya inip dükkâna göz attı. Suyun seviyesi neredeyse boyunu buluyordu. Ne tezgâh görünüyordu ne de kapının kolu, merdivenin başından bakınca. Basamaklarda selden kurtarılan eşyaların yığıntısı, tek kişilik yürüme yolu bırakmıştı geriye. Dükkân sanki küçülmüş, minyatür hale gelmişti. “Su çekmiş” diye geçirdi içinden, güldü hafiften kendi kendine yaptığı espriye. Kirli suyun üzerinde yüzen ıvır zıvır eşyalar sayesinde eski haline dair izler barındırıyordu sadece.

Tekrar yukarı çıktığında küçük oğlanı, ayaklarının üzerindeki çantasıyla hazır halde bekliyorken buldu. Büyük kız ise elinde kırmızı bir tarakla odadan henüz çıkıyordu. “Hadi gençler, çikalım artık,” diye seslendi ikisine birden. Böylece kıza çocuk muamelesi etmemek için bir gerekçesi olacaktı. Genç çocuktu onlar, çocuk değil; kendisi de genç adamdı. Oğlan yeniyetme ergen gibi davranmaya kalkarsa “Kocaman adam oldun, ablan gibi davran artık,” diyecekti.

Ağır ağır çekti küreği genç adam. Küçük oğlan şemsiyeyi tutmuştu. Kız da onlara sokulmak zorunda kalmıştı ıslanmamak için. Yağmur hafifti ama hafifliğine aldanmamak gerekti. Sanki dünyanın en doğal işlerinden birini yapıyordu, on gün önce yürüyerek geçtiği sokakta kürek çekerken. Yağmur sonrası sakın bir gölde gezintiye çıkmıştı adeta. Bu sıradanlık duygusunu tetikleyen şeyin aslında, sokak boyun-

ca aşığı yukarı kayık süren insanlar olduğunu fark etmişti ama yine de kabul etmesi kolay değildi. Sokağın sakinleri evlerinin önüne attıkları şişme havuzların, eski kanepelerin, hamur teknelerinin üzerine oturmuş, komşularıyla muhabbet ediyorlardı. Suyun varlığına mı alışmışlardı yoksa yenilgiye üzülmelerin bir anlamı yok diyerek durumdan yarar çıkarmaya mı çalışıyorlardı? Yer yer nefi bir yeşile dönüşen çamur rengi suyun altında bildikleri sokak vardı ne de olsa, toprak bir yere gitmiyordu, gerisi önemli değildi. Bir gün gelecek, sular çekilecek, sokak yine onlara kalacaktı. Suyun altında kalmış arabaların antenleri nerelere yanaşıp nerelere yanaşmayacağı konusunda az çok rehberlik ediyordu ona. Bu kadar su olduğuna göre metro kapanmıştır diye düşündü. Otobüslerin çalışması bile mucize olurdu böylesi bir günde.

Sokağın başına varıp, çocukları orada bekleyen traktöre bindirdikten sonra geri döndü. Böyle bir zamanda bırakıp gidemezdi bu aileyi. “En iyisi evin eksiğini gediğini tamamlayayım, dükkânı temizleyeyim, bunca zamandır bana bakan aileye teşekkürlerimi sunayım öyle gideyim,” demişti içinden. Gurur duydu kendisiyle bir anda, gurur duyulacak bir karar vermiş birisi olarak.

Eve döndüğünde yapılacak işlerin çokluğu vermiş olduğu kararı gözden geçirmesine neden olduysa da vazgeçmek için çok geçti artık. Önce merdivenleri temizledi, ardından dükkânın vitrinlerinde ve dolaplarında kalan diğer kuru malzemeleri yukarı çıkardı. Tamamıyla ıslanmayan eşyaları üst kattaki balkon duvarının kenarına yığıdı kurumaları için. Öğleden sonra tekrar hızlanan yağmura rağmen, kayıkla sağa sola gidip, evin gereksinimi olan yiyecekleri

aldı. Akşama doğru da tekrar sokağın başına gidip, okuldan dönen küçük oğlanla büyük kızı getirdi eve. Çabucak bitmişti gün, hiçbir şey anlamamıştı. Herhalde yarın evine dönebilirdi. Akşam yemeğinde yanında oturan amcaya “Yarın bir aksilik çıkmazsa evime dönerim herhalde, bunca zaman bana baktığınız için çok teşekkür ederim,” dedi ama nedense ne amcadan ne de yengeden bir yanıt alabildi. Hani “Tabii yavrum, gidersin,” falan deselerdi en azından kendini iyi hissedecekti ama bu ketum sessizlik moralini bozmuştu. Acaba herkesin bildiği kendisinin bilmediği bir şey mi vardı ortada? Yemekten sonra önce küçük oğlanın ödevine yardım etti, ardından da büyük kızın dönem projesine. Geç vakitlere kadar çalıştılar kızla, kimi zaman yanlışları düzelten öğretmeni oldu onun kimi zaman da hatalarıyla alay eden erkek kardeşi. Eski sıkılganlığın yerini arkadaşça bir ilişki almıştı. Genç adam bile şaşırmıştı kendisinin bu derece açılabilip, bu kadar rahat bir şekilde kızla konuşabilmesine.

Ertesi gün yine yağmurla başladı. Kaşlarını çatmış bir gökyüzü karşıladı pencereyi kim açıtıysa. Çocuklar okula gidemediler yağmurun ve rüzgârın neden olduğu dalgalar yüzünden. “Bu havada sokağa açılmazsın,” diyordu amca, genç adamın hazırlandığını görünce. Koca bir gün daha evde geçecekti. Genç adam, dükkândan getirdiği kırık dökük eşyaları onarmakla geçirdi günü. O tamirle uğraşırken, genç kız gözünün kenarıyla izliyordu onu; her hareketini kayda alıyor, sinirlenip malzemeleri yere fırlatmasına gülümsüyor, ıslık çalarak işe dalmasına içerliyordu.

Bir ara televizyonu açıp kentin durumunu takip edelim dediler ama ÇTV kanalı yayın yapmıyordu artık. Ya binayı

su basmıştı ya da hükümet, vatandaşların içlerine düştüğü utanç verici görüntüler halkı isyana sürükleyebilir kaygısıyla kanalı toptan sansürlemişti. Sadece çtv değil, hiçbir kanal yayın yapmıyordu Ç'deki sel hakkında. Televizyondan vaz geçip radyoya yöneldiklerinde de benzer bir durumla karşılaştılar. Sadece, hava muhalefeti dolayısıyla kentin en büyük üniversitesinin kapatıldığı, metro ve otobüs hatlarının işlemediği söyleniyordu. Sonrasında da diğer haberlere geçiliyordu—büyük oyuncu K üçüncü evliliğini yapmıştı ve Başbakan R'ye ikinci ziyaretini gerçekleştirmişti.

Bir sonraki gün yağmur çiseleyerek yağıyordu ama yine de bir yere çıkılacak gibi değildi. Sırılsıklam olma pahasına çocukları kayıkla sokağın başına götürdü ve hemen eve döndü genç adam. Artık kendi evine, kendi odasına duyduğu bir özlem yoktu içinde. Eprimiş bir aşk gibiydi aralarındaki. Kopmayacak kadar anılara saygılı, sık sık bir araya gelmeyecek kadar ilgi yoksunu. Elbet bir gün gidecekti ama bu günün ne zaman olduğunun bir önemi yoktu. Gidecekti ya, bunu biliyordu bir tek. Gerisi önemli değildi.

Sonraki günlerde kızın projesiyle daha bir haşır neşir oldu. Proje bitti, sınavlara hazırlık dönemi başladı. Bu arada araları ısınıyor, kız belli belirsiz dokunuşlarla genç adama birbirinin zıttı iletiler gönderiyordu. Bir gün eliyle genç adamın eline çarpıyordu yanlışlıkla, bir başka gün saçlarını genç adamın yüzüne sürüyordu. Genç adam alıktı belki insanlara güvenme konusunda ama iş kızlara gelince akıllı başka türlü çalışırdı, tıpkı diğer erkekler gibi. Deşifre edebiliyordu kızın gönderdiği sinyalleri ama elinden bir şey gelmediği için, sürekli tetikte geziyordu evin içerisindeyken. “Ya amca

görürse, ya yenge fark ederse; bana acıyıp evlerinde misafir ediyorlar, ben ise onların gelin olma yaşındaki kızını tahrik ediyorum. Yakışıyor mu bu bana hiç?” diye içinden geçirdiği zamanlar olduğu gibi “Burada olmamın tek nedeni onlar değil mi zaten? Nasıl ki bu evin yemeğini yeyip suyunu içiyorum. Aynı şekilde diğer doğal ihtiyaçlarım için de—sevmek, sevilme mesela—evin kaynaklarını kullanabiliyor olmalıyım,” dediği de oluyordu. Bu gelgitlerin oluşturduğu bulutsu havayla kıza bir gün “gel yanıma” diyorsa ertesi iki gün boyunca “yanıma yanaşma kötü olur” demiş oluyordu.

Bir yandan yüreğinde büyüttüğü aşk, bir yandan evin bitmeyen işleri; unutmıştu genç adam kentin diğer köşesinde bir evi olduğu gerçeğini. Öyle ki kimi zaman iki üç gün boyunca bir kere bile aklına gelmiyordu evi, odası, arkada bıraktığı çalışma masası. Böyle günlerden sonra odası aklına gelir, içini durduk yere bir özlem kaplarsa; kaç gündür bu olayın gerçekleşmemiş olduğunu hesaplamaya çalışırdı. Geride bıraktığı hayatı aklına bile getirmediği günlerden dolayı yetişkince bir gurur duyardı içinde, bir şeyleri geride bırakabiliyor olmanın getirdiği haklı bir özgüven belirirdi göğsünün ortasında.

Hangi filmdi anımsayamıyordu ama oradaki baş kadın oyuncu tüm anaçlığıyla “yarası olmayandan korkacaksın” diyordu genç oğluna. İnsanın yarası olmalıydı insan olabilmesi ve diğerlerini anlayabilmesi için. İyileşmeyen, iyileşse bile tenin en görünmez yerinde derin bir iz bırakmış olan ve ara sıra sızım sızım sızlayan bir yara lazımdı her insana. Belki de geride bıraktığı hayat ruhunda iz bırakacak olan yaranın ta kendisiydi; özlemeliydi onu bu yüzden, özleme-

li ama bir o kadar da unutmalıydı, üzerine soğumuş küller dökmeli ve gizlemeliydi başkalarından.

Bazı günler, amcayla ve yengeyle yedikleri öğlen yemeklerinden sonra cam kenarına oturur, ince ince yağan yağmuru izler, gökyüzündeki kapkara bulutların üstündeki güneşi hayal eder ve tüm ayrıntılarını gözünün önüne getirmek isterdi geride bıraktığı hayatının. Evini, odasını, odanın kapısını, kapının kolunu, yatağını, yatak örtüsünü, masasını, masanın lambasını, masasında üzerinde açık kalan kitabı, kitabın üzerine yazılmış notları, notların arasına karışmış şiir mısralarını... Oysa, ne kadar zorlarsa zorlasın kendini, bir türlü ulaşamazdı istediği sonuca. Varsa yoksa bulanık, buzlu camın arkasında hareket eden bir insanın görüntüsünü andıran silüetvari imgeler belirirdi zihninde. Ne ileriye gidebilirdi bu noktadan ne de geriye. Bitmiş bir aşk ilişkisiydi sanki aralarındaki.

Hem artık burada da bir evi vardı, kendisinin baktığı, kendisine bakıldığı. Bir de kız vardı, evin içinde köşe kapmaca oynadığı. Düşmeye hazır bir çığ gibiydi aralarındaki adı konmamış sevgi yumağı. Düşünce önüne çıkan ne varsa sürükleyecekti, ikisi de biliyordu bunu. Sadece cesaret edemiyorlardı, yamaçlarda birikmiş kar yığnında ilk çatlağa neden olmaya.

Eski hayatına özlem duyduğu ama gitmeyi aklından geçirmedeği bir akşamın alacasında öptü kızı dudaklarından ilk defa. Okullar kapanmış, tatil yeni başlamıştı. Yağmur eğri eğri yağıyordu dışarıda. Genç adam camın kenarında oturmuş, evin unutulmuş bir köşesinde bulduğu eski bir kitabı okuyordu sessizce. Kızın yanına yanaştığını fark etmişti ama bunu belli etmek istememişti. Severdi insanlara onları

takımıyormuş mesajı vermeyi. Kız, kitapla hiç ilgilenmediği halde yazarı hakkında sorular sormuş, gerekli gereksiz yorumlar yapmış, genç adama iyice sokulmuştu. O kadar ki uzun siyah saçları sayfaların üzerine düşüyor; harflerin, kelimelerin arasına bir casus gibi sızıp, sayfadaki boşlukları sadece genç adamın okuyabileceği bir dille yazılmış olan “arzu” kelimesiyle dolduruyordu. Kızın gençlik kokan teni unutturmuştu evin içinde başka birilerinin de olabileceği endişesini. Gerçi, kız çok iyi biliyordu annesinin komşuya gittiğini, erkek kardeşiyle babasının alt katta dükkânı temizlediklerini. Her şeyi hesaplamış da gelmişti, işini şansa bırakmaya niyeti yoktu. Böyle bir zamanda, bütün koşulların sağlandığından emin olduktan sonra koymuştu başını genç adamın omzuna, öpülmeyi beklediğini belli ederek. Genç adam da durduramamıştı aylardır yüreğinde tuttuğu barajın sularını daha fazla, açmıştı kapakları ağır ağır, koyvermişti neyi var neyi yoksa aylardır susuz kalmış dere yatağına.

Sonraki günler hep evde yalnız kalacakları anların hesabını yaparak geçer olmuştu. Anne babanın evde olmadığı ya da aşağıdaki dükkâna gittikleri bir sigara içimlik zamanlarda bile birbirlerinin kollarında buluyorlardı yağmurdan incinmiş bedenlerini. Bir çeşit intikam almaydı bu; iğne gibi yağın yağmurdan, gökyüzünü bakılmaz hale getiren kara bulutlardan, sokakları çamura ve sele mahkûm eden azgın sulardan, hepsinin ötesinde genç adamı ve genç kızı eve hapseden kaderden... Onların, tüm olumsuzluklara rağmen, her buldukları fırsatı değerlendirip, yürüdüğü zeminde kabartmalı yol işaretlerini arayan bir görme engelli gibi, birbirlerinin dudaklarını arayıp bulmaları; böylesi karanlık bir ha-

yata önerilebilecek küçük bir mumdan başka bir şey değildi aslında. Güneşin perde perde olmuş bulutların arkasında kaldığı, yağmurun diken olup kentin ciğerlerini söktüğü bir yerde, aşktan başka neye sarılırdı insan?

Aralarında yaşanan şey aşk mıydı yoksa uçurumdan düşen iki zavallının yere çakılmadan önce birbirlerinin elini tutması mıydı, bunu ikisi de bilmiyordu. Bildikleri tek şey birbirlerinin tenlerine muhtaç olduklarıydı. Tendi bu; çekiyordu diğerini, sonrasında emiyordu, yutuyordu, yok ediyordu dünyada kirlilik adına ne varsa. Renklendiriyordu alların en alı, akların en akıyla, yağmur ve bulut taşımaktan yorulmuş ruhları. Yalnız, genç adamın eve gelişinin üçüncü ayında yaşanan bir kaza resimdeki tüm renkleri soldurmaya yetmişti.

Amcayla yenge sabahki görece iyi havayı—artık az yağmur yaz, çok yağmur bahar, deli yağmur güz ya da kış olarak algılanıyordu—fırsat bilip sokağın başındaki terziye gitmişlerdi. Yenge üzerine bir elbise diktirecekti, üzerinde çiçek ve uğurböcekleri resimleri olan. Amcanın da mutlaka görmesini, onaylamasını, en zayıfından da olsa beğenmesini istemişti. Onlar çıktıktan az sonra yağmur, değil bardaktan boşanırcasına, gökteki tüm kazanların altı çıkmış gibi yağmaya başladı. O kadar yoğun bir yağış vardı ki sanki damlalar havada birleşip, toplu halde düşüyorlardı yere. Sokak bir anda selin esiri olmuş, daha yeni tamir edilmiş ve temizlenmiş olan dükkân batmakta olan bir gemi gibi su almaya başlamıştı. Genç adam ve küçük oğlan alt kata inip, ellerinden geldiğince delikleri kapamaya, suyun içeriye girişini engellemeye çalıştılsa da başaramadılar. Beş dakika içinde su seviyesi diz boyunu bulmuştu. Genç adam yenilgiyi kabul

etmiş bir halde yukarıya çıkarken küçük oğlan çocuksu bir inatla, delikleri tıkamaya devam ediyordu. Merdivenlerin ortasına ancak varmıştı ki bir patlama oldu küçük oğlanın elini kolunu deliklere kapattığı noktada. Bir patlama ve ardından gelen ince bir çığlık dükkânın duvarlarını inletmiş, genç adamın korku dolu gözlerini küçük oğlana dikmesine neden olmuştu. Çocuk oracıkta suya düşmüş, yüzükoyun halde suyun üzerine yığılmıştı. Koştı hemen genç adam, koştu kurtarmaya ama sudaki elektrik çocuğa ulaşmasını engelliyordu. O zaman anladı durumun ciddiyetini.

Elektriği kesip çocuğa ulaştıklarında çok geçti artık. Kalbi durmuş, bedeni buz gibi olmuştu, ruhundaki çocuk suya karışmış, suyun kendisi olmuştu. Günlerce gözyaşı aktı evde; oluklara sığmayan pınar suları gibi taşıtı durdu damlalar geceler boyunca, ağıtlar yakıldı, yas elbiseleri giyildi. Öyle ya da böyle; yağmur nihayetinde eve de girmiş, sadece duvarlarını ve kapılarını değil ruhunu da çürütmüştü.

Genç adam, kendi sorumluluğuna bırakılan çocuğun gözünün önünde ölmesinden sonra gitmeyi kafaya koymuştu. Şu yas dönemi bitsin, sular bir durulsun, yağmur azıcık azalsın; kaçıp gidecekti bu uğursuz evden. Hoş, uğursuzluğu kendisi getirmişti ama nedense kimse kuşkulanmıyordu ondan. Küçük oğlanı götürmesi için gelen cenaze arabası sokağa giremedi. Kayıklar da tabut taşıma riskini almak istemediler dalgaların binaların ön cephelerini döverek aşındırdığı günlerde. En sonunda, evin arkasındaki avlunun betonunu delip, oracığa gömdüler çocuğun ufacık bedenini. Kokmasından, evin içinde çürümesinden iyiydi bu. Hem bu yaştaki oğlunu yitiren annesi için teselli olmuştu toprağın bu kadar

yakında olması. Her gün elinde kocaman bir parasolla çıkıp mezarın başında saatlerce ağladı anne, her gün “bu sabah kendi evime gideceğim” diye uyanan genç adamın yüreğini başka bir noktasından dağlayarak.

Çocuğun ölümünden sonra bir kere bile yakınlaşmamıştı genç adamla kız. Sadece gözleriyle okşuyorlardı birbirlerinin saçlarını, kayıpların en büyüğünden dolayı sarılıp birlikte ağlayamadıkları için. Yas tutuyor olmaları değildi bu uzaklaşmanın arkasında yatan neden. Herkesin diğer aile bireylerinin kollarında teselli aradığı bir dönemde genç kız annesinin yanındaydı çoğu zaman. Baba ise tıpkı genç adam gibi pencerenin kenarında oturup, yağmurun durmasını bekler olmuştu. Küçük oğlunun hayali, güneşli havalarda çayırda çimende koşuşturdukları günler aklına geldikçe, yağmurun camdan içeri sızıp, göğsünü delip içine doğru aktığını duyumsardı ama yine de belli etmezdi üzüntüsünü. Zaten karısı kahrolmuştu kederden, o da kendini kaybederse evin dengesi bir daha düzelmemek üzere bozulurdu. Genç adam bu aile faciasına dışarıdan katılmıştı, etkisiz bir elemandı varlığı ve yokluğu hissedilmeyen.

Bir akşam yemek sırasında, kızın da odasında olmasından istifade edip, ağzını açtı yenge. Sesini sadece ev ahalisi değil, duvarlar bile unutmuştu sanki. Öyle yabancı, öyle başka bir hayattan kopmuş da gelmişti yengenin sesi. “Evlenin siz bence. Bak seviyorsunuz birbirinizi. Kızın üniversiteye gideceği yok, senin de bu evden ayrılacağın yok. Evlendirelim, fena mı olur? Bu evin oğlu olursun, dükkânla ilgilenirsin, evin getir götür işlerine bakarsın. Oğlumuz olursun. Ne dersin ha, ufak bir de tören yaparız.”

Genç adam ne diyeceğini bilemedi yengenin bu laflarına karşılık olarak, boğazına düğümlendi lokmalar, birbiri ardına dizildi yediği yiyeceği ne varsa. Demek başından beri biliyorlardı, demek kendisinin ve kızın aşklarını sakladıkları kadar evin büyükleri de onlardan bir şeyler saklayabiliyorlardı. Bir süre sessizliğini bozmadı genç, onların bildiğini biliyormuş gibi davranmaya karar vermişti anlık bir içgüdüyle. Amcanın yüzüne baktı, bakar gibi yaptı. Dışarıdaki yağmurun duracağı yoktu, hem yağmur dursa bile kendisinin bir yerlere gitmeye niyeti yoktu. Kazara uğradığı bir ev, geleceğini belirleyen ev olmuştu ya en çok buna şaşıırıyordu. Üç ay önce çıkıp, arkada bıraktığı apartman dairesi ve o dairedeki masasının üzerinde açık kalan kitap silik bir anıya dönüşmüştü artık. Yağmur, silip süpürmüştü zihninin en derin köşelerine kaçmış ayrıntıları da. Bundan sonra ileriye bakmanın, geriye dönmeyeceğini bilerek yaşamanın zamanıydı.

İki hafta sonra evin içinde bir düğün töreni yaptıklarında mutluydu genç adam. Dışarıda şakır şakır yağan yağmura, ölen küçük kardeşin sürekli ortalıkta gezen anılarına, evin içinden hiçbir zaman eksik olmayacak olan hüzne, âdet yerini bulsun diye ağlayan genç kıza rağmen mutluydu. Komşuların cenaze evinden çevrilme düğün evine uyum sağlamaları zor olmuştu belki ama bu durum genç çiftin gerdek odası olarak kızın birkaç ay öncesine kadar kardeşiyle paylaştığı odayı kullanacak olmaları tuhaflığını geride bırakamamıştı.

O gece sandıklarından uzun geçti her ikisi için de. Gece genişlemiş, tüm geçmişi ve geleceği içine alıp, genç çiftin üzerine ipek bir battaniye gibi kapanmıştı. Artık kimse za-

rar veremezdi onlara, kimse dokunamazdı onların kırılgan bedenlerine, kimse kem gözle bakamazdı tenlerinde yanan ateşe, kimse hükmedemezdi onların küçük büyülü bahçelerine. Aylardır ara vermeden yağan, yeri geldiğinde can alıp yürek dağlayan, yeri geldiğinde sinir bozup yuva yıkan yağmur bile...

Bardakta Toz Var

GÖKHAN KABLAN

“BARDAKTA TOZ VAR” DEDİ PATATES SATAN ADAM. “BAK, TAM dibinde.”

Güneşli bir pazar günü öğleninde, elinde tuttuğu bardağın dibini kendisine bakan çocukların gözüne sokuyordu. Diğer elinin işaretparmağıyla ise bardağın dibini vurguluyordu:

“Para vermem ben buna, kandırıyorsunuz siz beni!”

Çocuklar şaşkın, biraz da korkmuş şekilde adamı izliyorlardı. Karşılarındaki patates satan adam dördüncü seferdir su içiyor ve her seferinde bardağın dibinde toz olduğu, pis su içtiği için parasını vermek istemiyordu.

“Koy bakalım bir bardak daha, bu temiz olursa paranızı alırsınız.”

Çocuklar ilk seferinde bardağın dibinde toz olduğuna inanmış ve mahcup olmuşlardı. İkinci bardağı adama uzatırken yüzleri kızarmıştı. Fakat ikinci bardağın da geri verilmesiyle biraz işkillenmişler, üçüncüde biraz sinirlenmişler, dördüncü geri dönüşte ise ellerindeki bütün suyu adama kaptırma korkusuyla dolmuşlardı.

Alper bardağı doldurmadan önce iyice çalkalıyor, dibine göz bebekleriyle bir tarama atıyor ve ondan sonra dolduruyordu. Başka bardak olsa şansını onunla deneyecekti ama

hay aksi şeytan ki Mustafa yanında bardak getirmeyi unuttuğu için bu olasılık da ortadan kalkıyordu.

“Hadisene oğlum, kuruduk burada,” diye çıkıştı patates satan adam.

Hemen yan tezgâhtaki domates satan adam bir yandan kıs kıs gülüyor bir yandan da çocukların haline acıyıp, “Yapma oğlum, günahdır. Bırak gitsin çocuklar,” diyordu.

Günahdır lafı patates satan adamın kanına dokunmuş olacak ki: “Ne günahı ağabey? Asıl onların yaptığı günah, pis su satıyorlar bana,” diye savunmaya geçti.

Patates satan adam bu pazarda tezgâh kuralı on, tezgâh kurduğu semte göçeli ise on beş sene olmuştu. Buraya göçmezden evvel köyde doğmuş, orada büyümüşü.

Babası dedesinden kalan tarlayla uğraşüyor, annesi de ele geçen iki kuruşla iki çocuğu ve kendilerini doyurmaya çalışıyordu.

Patates satan adamın babası, oğlunun okula gitmesini, tahsil görmesini, patates ekip biçmesindense resim derslerinde patates baskı boya yapmasını istiyordu. Fakat okul babasının hayallerindeki gibi bir eğitim kabiliyetine, çocuk da öylesine bir zekâyâ sahip olmadığı için bu hayaller suya düşmüştü. Daha ikinci sınıftayken çocuğun eğitimini gereksiz bulmaya başlayan baba, çocuğu okuldan alıp tarlada yanında çalıştırmaya başlamıştı ve çocuklarından birinin büyük adam olma hayalini ufak çocuğuna saklamıştı.

Çocuk sabah ezanıyla uyanıp akşam ezanına kadar tarlada çalışmaya başlamıştı. Kuyudan su çekiyor, tarladaki yabani otları yoluyor, öğleye doğru da vaktiyle dedesinin tarlanın tam ortasına dikmiş olduğu çınarın gölgesinde uyuyordu.

Köy ahalisinden birçok kişi çocuğun babasına ağacın çok büyük olduğunu, tarlada çok yer kapladığını ve ağaca gelen kuşların mahsule zarar verdiğini söylemiş ve ağacı kesmesini tavsiye etmişlerdi. Baba bu tavsiyelere hiç kulak asmayaarak atasından hatıra kalan çınarı kesmemişti.

Yine tarlaya geldikleri bir günün öğlesinde, çınarın gölgesinde dinleniyorlardı. Köy yolundan gelen bir traktör tarlanın yanında durdu ve üç kişi inerek yanlarına doğru yürümeye başladılar.

Baba ve çocuk gelenlere yöneldi ve kısık gözlerle seçmeye çalıştılar.

“Muhtar bu, yanındaki de kahveci. Diğerini tanımıyorum,” dedi baba. Sonra ayağa kalkarak onlara doğru yürümeye başladı. Çocuk da babasını takip etti.

“Selamun Aleykum.”

“Ve Aleykum Selam muhtar efendi, hayırdır?” dedi baba. Muhtar koca elleriyle babanın sırtını sıvazlarken:

“Hayır ya hayır,” dedi.

“Gelin hele oturun şöyle ağacın dibine, gölgeye,” diye yer gösterdi baba. “Oğlum koş, ayran getir,” diye ekledi.

Ağacın dibine geçip en yeşil yerine oturdular.

“İnat ettin kesmedin şu ağacı,” dedi kahveci gülerek.

“Kesmedim de fena mı ettim? Nerede otururdun şimdi şu sıcakta?”

“Doğru, o da doğru,” diye tekrar güldü kahveci.

Çocuk ayranları getirmiş, bardağa koyarak ikram ediyordu. Baba bir dikişte üç çeyrek içtiği ayranın bardağını bacağı üstüne koyarak: “E anlatın bakalım şu hayırlı işinizi,” dedi.

“Anlatayım tabii,” dedi muhtar ve söze başladı: “Bilirsin, köyümüz merkeze yakın. Şehir gittikçe büyüyor; yollar, apartmanlar yapılıyor. Biz çok anlamasak da teknoloji de gelişiyor. Köy olarak çok geri kaldık.”

“Geri mi kaldık? Neyden geri kalmışız muhtar efendi?”

“Her şeyden geri kaldık be!” Baksana, şehre gittiğinde görmez misin insanlar nasıl yaşar? Şu üst başla şehre gitmeye bile utanır olduk.”

“Nesi varmış üstümüzün başımızın?”

“Tozu var, çamuru var, yırtığı var. Yani var oğlu var amma düzgün tek şeyi yok vesselam,” diye hayıflanarak cebinden çıkardığı tabladan bir sigara yaktı muhtar. Herkese uzattı, herkes aldı. Sigaradan aldığı dumanı doğaya bağışlarken yanlarında gelen üçüncü kişiyi işaret ederek: “Bak bu arkadaş mühendistir. Belediyeden geldi bizimle konuşmaya,” dedi.

“Hoş gelmiş” dedi patates satan adamın babası.

Takım elbiseli adam elini uzatarak: “Hoş buldum efendim, memnun oldum” dedi.

“O anlatsın sana her şeyi,” diyerek sözü takım elbiseli adama bırakan muhtar çınara yaslanarak izlemeye koyuldu.

Bu sıralar köyde bir hareketlenme vardı ve baba da bunun farkındaydı. Köylü teknolojinin çok geliştiğini, ulaşımın bile kolaylaştığını, şehre inmenin eskisi kadar zor olmadığını söylüyordu.

Teknoloji gelişmişti fakat şehre inmenin kolaylaşmış olması dolaylı yoldan buna bağlıydı. Doğrudan bağlılığı ise şehrin büyüyerek çeperlerine sığmaması ve civar köyleri içine almak istemesiydi. Yani teknolojinin gelişimiyle inşa-

at sektöründe hızlanma olmuş, zamanla artan nüfusa yeni evler yapılmaya başlanmış, evleri eski olanlar yeni yapılan binalara özenerek o tarzda evlerde oturmayı istemiş, bu durum müteahhitlerin çok hoşuna gitmiş ve ev üstüne ev yapılarak şehir büyümüştü.

Tabii yapılan her evin, oluşan her mahallenin bakkalı, kasabı, berberi ve büyük marketi de beraberinde gelmişti. Hatta bankalar bile şube sayılarını artırmaya başlamıştı. Hal böyle olunca, köylü ihtiyaçlarını gidermek için merkeze inmeye gerek duymadan, çeperde oluşan çarşıda işini halledip dönmeye başlamıştı. Bunların hepsini de teknolojinin çok geliştiğine, ulaşımın bile kolaylaştığına yoruyor, kendi geri kalmışlıklarından utanıyorlardı.

Takım elbiseli adam boğazını temizleyip konuşmaya başladı:

“Efendim, bildiğiniz üzere ilçemiz hızla büyümekte. Her gün yeni bir bina bitmekte, yeni yolların yapımı tamamlanmakta. Köyünüze gelme sebebimiz de bundan dolayıdır. Kentsel dönüşüm projemiz kapsamında köyünüzü geliştirip, yaşanır hale getireceğiz.”

“Şimdi ölünecek halde mi köy?” dedi baba.

Tüm sevecenliğiyle konuşan takım elbiseli adam bir an yüzünü büzdü.

“Anlamadım efendim.”

“Valla ben de seni hiç anlamadım,” dedi baba. “Büyüme dedin, bina dedin, yol dedin, yaşanacak hale gelecek dedin. E bunların hepsi burada var zaten. Büyüme dersin ekinimiz var büyür durur çok şükür, ev dersin bacası tüter durur, yol dersin o da var. Dahası niye?”

Takım elbiseli adam sesini tekrar istediği kıvama getirip: “Efendim bunlar var elbet, fakat daha iyileri neden olmasın? Evinizde kalorifer olsa onunla ısınsanız, yollarınız asfalt olsa toza bulanmasanız daha iyi olmaz mı?”

“Ya ekinler?”

“Ne olmuş ekinlere?”

“Ben de onu soruyorum işte, ekinlere ne olacak?”

“Artık ekmeyeceksiniz.”

“Ne yapacağız peki?”

“Gidip marketten alacaksınız.”

“Demek marketten alacağız,” dedi baba kinayeli. “Peki, ya sonra?”

“Akşam eve gelip eşinize vereceksiniz.”

“Ya sonra?”

“Büyüyen kentimizde artık tarıma yer kalmadığı için yeni kurulan sanayilerde, fabrikalarda çalışacaksınız. Eşiniz de işe gitmenizden evvel size kahvaltı hazırlayacak.”

“Ya sonra?”

“Yapılan düzgün yollarımızdan, kurulan sanayimizde çalışmak üzere işinize gideceksiniz. İnanın bana çok huzurlu olacaksınız, mutlu olacaksınız.”

“Ya sonra?”

Takım elbiseli adam bu “ya sonra?” lafından sıkılmışa benzeyerek ve biraz da kızarak muhtara baktı. Muhtar da sıkılmışa benziyordu.

“Ya sonrası mı var be oğlum? Mutlu olacaksın diyor adam işte. Artık tarlada sabahtan akşama kadar uğraşma-
na gerek kalmayacak,” diye kestirip attı muhtar. “Var mısın bu işe?”

Patates satan adamın babası biraz sessiz kaldıktan sonra: “Siz hele bir gidin, ben biraz düşüneyim,” diye cevap verdi.

Muhtar ve belediyeden gelen takım elbiseli adam tarlaya gelmeden evvel köylüyü kahvede toplayıp bir toplantı yapmışlardı. Yaptıkları konuşma epey başarılı olmuş, birkaç kişi dışında herkes bu dönüşüm olayına razı olmuştu. Kahveden sonra arazi gezisine çıkan muhtar ve takım elbiseli adamın peşine bu dönüşüm olayıyla ilgili biraz daha bilgi edinmek isteyen kahveci de takılmıştı. Traktörde gezerken patates satan adamın babasını görüp konuşmaya gelmişlerdi.

Baba kahvede olup bitenleri bilmediği için köylünün buna zaten razı olmayacağını düşündü ve bu konuda pek fazla kafa yormadı. Giden adamların peşi sıra yaktığı sigarasını söndürüp sırtını dayadığı ağaca eliyle bir şaplak attı ve: “Korkma be koca çınar. Senin köklerin her daim içecek bu toprağın suyunu,” dedi.

Fakat işler pek babanın düşündüğü gibi olmadı. Köy halkı kentli olmak için yanıp tutuşuyordu. İlk ay köyün büyük çoğunluğu anlaşılmaya varmıştı. Yalnız birkaç yaşlı adam ile patates satan adamın babası anlaşılmaya varmıyorlardı. Projenin hızlı işleme girebilmesi için herkesin onay vermesi gerekiyordu. Bu yüzden köyün geri kalanı patates satan adamın babasına baskı uygulamaya başlamıştı.

Başlarda çok sıkıntı çekmeyen baba daha sonraları kahveye gidemez hale gelmişti. En yakın dostları bile kendisini dışlamış, hâlâ kentli olmadıkları için babayı suçlamışlardı.

Kahvede okeye dördüncü olamamakla başlayan dışlanma berberde tıraş olamamakla, kasaptan et alamamakla devam

etti. En sonunda köy içerisinde çocukları bile hakaret yer seviyeye gelmişti.

İşin ciddiye bindiğini anlayan baba en sonunda tarlayı tapını sattı ve: “Ne haliniz varsa görün!” diyerek Ankara’ya göç etti.

Aile zamanla paranın bitmesiyle zor günler yaşamaya başladı. Parasız ve parasız oldukları kadar soğuk geçirdikleri ilk kış anne hastalanarak yatağa düştü. Hastaneye geç götürüldüğü ve tedavi göremediği için kışı çıkaramadı. Annenin ölümüyle zaten sıkıntıda olan baba ağır bir depresyona girdi. Yaşadığı şeyin depresyon olduğunu bilmiyordu ama çok ağır bir şekilde yaşıyordu.

Patates satan adam ise Ankara’ya geldiklerinden beri pazarlarda manavların yanında 5 lira yevmiyle çalışmaya başlamıştı. Köyde eline hiç para geçmediği için çok para kazandığını sanarak bir süre çalıştı. Annesinin hastalığında elindeki paranın bir hiç olduğunu anladığında daha on üç yaşındaydı.

Patates satan adam şimdi otuz yaşındaydı ve yıllardır çalıştığı pazarda bir tezgâha sahip olarak hem patates satıyor, hem rahatsızlığı hâlâ süren babasıyla ilgileniyor, hem evveli sene evlendiği eşiyle evini çekip çeviriyor, hem de yıllardır kandırılmışlığın acısını çıkarırcasına elinde tuttuğu bardağı çocukların gözüne sokarak:

“Bardakta toz var” diyordu. “Bak, tam dibinde.”

Çocuklar şaşkın, biraz da korkmuş şekilde adamı izliyorlardı. Bu adam bir garip çıkmıştı. İlk adam güzelce suyunu içmiş, parasını ödemiş ve teşekkür ederek yollamıştı kendilerini. Patates satan adam ise dördüncü bardağını içmiş olmasına rağmen hâlâ para ödemiordu.

Alper ve Mustafa sınıf arkadaşlarıydılar. Alper gözlüklü, ikinci sınıfa giden birisi için hafif kısa boylu, esmer bir çocuktü. Epey becerikliydi; futbolda da iyiydi basketbolda da, erkeklerle de iyi geçinirdi kızlarla da, ezbere şiir de bilirdi sure de ve en garibi fen bilgisi dersi de iyiydi sosyal bilgisi dersi de. Mustafa ise Alper'in takipçisiydi. En iyi başarıyı Alper yakalar, Mustafa da hemen ardından onu takip ederdi. Mesela; maçlarda pası Mustafa, golü Alper atardı. Derslerde en yüksek notu Alper alır, hemen sonraki not ise Mustafa'nın olurdu.

Bu takipleşme iki arkadaşın arasında bir gerilim, kıskançlık ve anlaşmazlık yaratmıyordu. Bir başkası olsa kıskanılabilirdi belki, ama Alper'in çevreye yaydığı garip bir havası vardı. Herkes onun başarısını kabul etmiş, geçilemeyeceğine ikna olmuştu. Bu yüzden bir kıskanma söz konusu olmuyor, kimse onu geçmeye çalışmıyor, Alper de başarısıyla övünmeyip böbürlenmediği için olayın büyütülecek bir yanı kalmıyordu.

"Ben bu hafta sonu pazara gideceğim, gelsene sen de," dedi Alper. Okuldan çıkmış eve doğru yürüyorlardı. Öğlen saatleriydi ve güneş en tepelerinden kendilerini izliyordu.

"Pazar mı? N'apıcaz orda?" diye sordu Mustafa. Mavi önlüğü içerisinde sıcaktan kavruluyordu.

"Su satmaya gideceğiz. Geçen hafta gittim ben, acayip para kazandım. Yarım ekmek döner bile yedim oğlum kazandığım parayla."

Mustafa başta burun kıvırmıştı su satma işine ama bu son cümleyle gelen döner işi ilgisini, daha doğrusu midesini çekmişti.

“Yarım ekmek döner mi? Hadi be ordan!”

“Vallahi bak. Hem ayran bile içtim yanında.”

Mustafa’nın aklı iyiden iyiye bu işe kaymıştı. Yaşı ufak olduğu için hep ev yemekleri yiyor, dışarda yemek yemenin çok matah bir şey olduğunu sanıyordu.

“Olur, gelirim,” dedi.

“Tamam o zaman. Ben bir sürahi su, bir kutu da buz getiririm. Sen de bardakları getirirsen oldu bu iş. Pazar sabahı saat onda bizim evin önünde buluşalım ordan geçeriz pazara.”

“Tamamdır,” dedi Mustafa, pazar sabahı buluşmak üzere anlaştılar.

Mustafa evine geldi ve cuma gününden ödevlerini bitirme telaşına kapılarak hemen masa başına geçti. Eğer ödevlerini bitirirse hafta sonu istediği gibi çıkıp dışarıda oynayabilirdi. Üstelik pazar günü pazara gidecek, su satacaktı. Sattığı suyun parası ile de döner ekmek yiyecekti. Ama döner ekmeği şimdilik aklından uzak tutmak en iyisiydi. Yoksa ödevlerine konsantre olamayacaktı.

Hava kararmaya yakın evin babası işten geldi. Anne sofrayı hazırlamış, Mustafa da ödevlerini bitirmiş televizyon izliyordu. Babayı holde karşıladılar, hoş geldin faslından sonra babanın elini yüzünü yıkamasıyla sofraya geçmişlerdi.

“Bitiyor hanım, çok şükür bitiyor. Bu son senem,” dedi baba, sevinçle çatalladığı salatadan ağzına götürürken. “Sonunda o toprak kokusunu yeniden hissedeceğiz.”

Anne tabaklara yemek koymayı yeni bitirmiş, sofraya otururken: “Evet bey, yıllardır bekledik. Çok şükür yaklaştı iyice,” dedi.

Mustafa'nın babası İller Bankasında memur olarak çalışıyordu. İki nesil önce kente göçmüş olan kendileri bayramlarda köyde kalan akrabalarını ziyaret ediyor, temiz havayı da içlerine çekiyorlardı.

Son yıllarda köye gidip gelmeleri daha bir anlam ifade etmeye başlamıştı. Çalıştığı yerde köylüsü olan bir arkadaş emekli olunca köyden arsa almayı, emekli hayatını orada sürdürmeyi teklif etmişti. Baba da bu teklifi eşiyle paylaşmış, bir süre üzerinde düşündükten sonra gerçekleştirmeye karar vermişlerdi.

Fakat annenin alınan bu kararlar ilgili hâlâ tereddütleri bulunmaktaydı. Köye gitmekten kendisi de çok haz alıyordu fakat burada her şey elinin altındaydı. Ne ihtiyacı olsa iki adım atıp halledebiliyordu. Ya köydeki hayata alışamazsa ne olacaktı?

“Kesin gidiyoruz şimdi, öyle mi?” dedi anne.

“Öyle tabii. Köyde inşaat bitmek üzereymiş. Bu bayram gittiğimizde oğlanla görüştüm. Aldığımız evin yanında bir çınar var ki görme hanım!” dedi baba.

Mustafa çatalla ayıkladığı tavuk parçalarını ekmek arasına koyuyordu ve döner ekmeğin bundan ne farkı olacağını düşünüyordu.

“Çınar mı?” dedi anne.

“Evet, çınar. Kocaman bir ağaç. Altına kur hamağı, akşam kadar sallan!”

“Sen sabahtan akşama yatarsan ne yiyeceğiz biz orada?”

“Ne yiyeceğizi mi var hanım? Ekeceğiz bahçemize her şeyi. Doğal doğal tüketeceğiz. Kansere bir on yıl daha elveda. Ha hay!”

“Peki, ya sonra?” diye sordu anne.

“Markete gitmeye son! Domates mi lazım oldu? Git bahçeye, topla. Süt mü lazım oldu? Git inekten sağ, güzelce iç.”

“Ya sonra?”

“Akşam köy halkı gelecek, evin bahçesinde toplanacağız; sohbet, muhabbet...”

“Ya sonra?”

“Canın gezmek mi istedi? Çıkar ayakkabılarını, bas toprağın üstüne, çimenin üstüne. Ne asfalt yol ne bir şey. İnan bana çok huzulu olacağız, mutlu olacağız.”

“Ya sonra?”

Baba bu “ya sonra?” lafından sıkılmışa benzeyerek ve biraz da kızarak karısına baktı.

“Ya sonrası mı var hanım? Mutlu olacağız diyorum sana, mutlu!” dedi ve ekledi: “Var mısın bu işe?”

Anne eşinin boşalan tabağını alıp yenisini koymak üzere kalkarken:

“Sen bir emekli ol hele, o zaman bakarız,” diye cevap verdi.

Mustafa yarın yiyeceği döner ekmele kıyaslamak için yaptığı ekmek arasını yedi, bitirdi ve babanın da yemeğini bitirmesiyle sofradan kalktı.

Mustafa şu an anlaştıkları gibi Alper’le pazardaydı ve hem döner ekmeğe bir an önce ulaşmayı arzuluyor, hem öğlen sıcaklığında Alper gibi şapka takmayı akıl edemediği için hayıflanıyor, hem sürahi taşıyor, hem de karşısındaki adama şaşkınlıkla bakıyordu. Adam içtiği dördüncü bardağı da gözleri önüne uzatmış bir şekilde:

“Bardakta toz var,” diyordu. “Bak, tam dibinde.”

Toz, dünya var olduğundan beri buradaydı. İlk yüce bir dağın en dibinde taş parçasıydı. Yıllarca oraya çakılıp mahkûm kalmış, uçan rüzgâra kendini bırakıp gezememişti. Zamanla ufalanarak aralarından ayrılıp özgürlüğüne kavuşan arkadaşlarının ardından öylece bakıyordu. Sıra kendisine gelince o da arkadaşları gibi vedalaşarak kendini rüzgârın gidişine bırakmıştı.

Birçok dere, göl, deniz görmüş, sert rüzgârla hortuma kapılarak gökyüzünün maviliğini de tatmıştı.

Yağmur yağdığında bir su damlasına binmiş, kar yağdığında etrafını kaplayan beyazlıkla büyülenmişti.

Fakat sonraları rüzgâr yönlemesiyle tuhaf bir yere gelmişti. Baktığı yönde uzun uzun yükselteler vardı ve sıra sıra devam ediyolardı. Ne olduğu hakkında kendince fısıldaşırken, rüzgâr: “Buna şehir diyorlar” dedi. “O gördüğün uzun şeylerin ismi de bina,” diye ekledi.

Şehre vardığında arkadaşlarının bu bina denen şeye sıkıştırılıp hapsedildiğini gördü. Binanın temel taşı, toz olan, toprak olan şeylerin birleşmesinden oluşuyordu ve içinden kaçıp kurtulmak imkânsızdı. Hemen ileride yenileri yükseliyor, yeni toz ve toprak parçaları hapsoluyordu.

İlk başta bunu pek önemsemedi ama zamanla şehir içerisinde edindiği arkadaşlarından birkaçının bu binalara yakalanarak hapsedildiğini görünce iyiden iyiye korkmaya başladı. Buradan kurtulmak istiyordu fakat bir yandan arkadaşlarını geride bırakmak istemiyor bir yandan da doğru rüzgârı yakalayamıyordu. Sürekli şehir içinde dönüp dolaşp aynı yere düşüyordu. Edindiği arkadaşları da sürekli azalıyordu. Kimisi bir inşaatın harcına karışıyor, kimisi de

insanlar tarafından yutulup yok oluyordu. Arkadaşlarını ziyaret etmek için binaların içine giren bazıları ise balkondan aşağı silkeleniyorlardı. Şehirde herkes zor durumdaydı.

İlkin çok ufak bir boyutta olmayan toz, biraz daha ufalmaya karar verdi. Gerçi boyundan memnundu, sürüklenmek istemediği rüzgâr olduğun kendini koruyabilmesi için elverişliydi ama kendi boyunda olan tozların binaya hapsolma riskinin daha yüksek olduğunu görmüştü.

“Ufalacağım peki ama, ya sonra?” diye sordu kendine “Ya sonra ne olacak?” Ve kendisi cevap verdi yine: “Daha da ufacaksın! Yakalayamayacaklar seni.”

Kendini kaptırdığı ilk rüzgârla duvara toslayıp ilk parçasından ayrılmıştı. Zamanla daha da ufaldı, ufaldı, ufaldı...

Toz şu an ise ideal boyuna ulaşmıştı ve saklanıyordu. Hayatından memnun bir şekilde sürüklenmeye devam ederken adamın sesini duydu:

“Bardakta toz var” diyordu. “Bak, tam dibinde.”

Hava sıcaktı. Patates satan adam sinirli, çocuklar şaşkın. Bardaktaki toz ise huzursuz.

Kalp Şehri

ERDAL GÖZE

BU SABAH UYANDIĞIMDA PARAMPARÇA BİR HALDE BULDUM kalbimi. Üzerinde siyah siyah noktalar vardı. Kalbim sanki değersiz bir et parçasına dönüşmüştü. Elimle yokladım. Yerde durmuyordu kalp. Elimde duruyordu. Yaptığım binalarda oturan insanlar, bunların inşaatında çalışan işçiler, kolonlar, kirişler, ihaleler sanki birlik olmuş, kalbimi yerinden söküp elime vermişlerdi. Sol elimde kanlı, kokan, kıpkırmızı bir şey. Sağ elimle uzanıp dokunmak istedim kalbime. Beceremedim. Yorgan yarı belime kadar açılmıştı. Ben açmamıştım. Dağınık değildi. Düzenli bir şekilde katlanarak açılmıştı. Göz ucuyla göğsüme baktım. Yara yoktu göğsümde. Kan sızılmıyordu. Daha dikkatli bakınca bir şey fark ettim. Sol göğsümde kalp şeklinde derinden bir dikiş izi. Doğrudum. Yakından baktım. Deri garip bir iple dikilmişti. İpin ucu atletten içeri sarkıyordu. Sanki bir elin tutup çekmesi için bir pay bırakılmıştı. Atletimi çıkardım. Bir süre göğsüme baktım. İpi kavradım. Sol elimde kalbim, sağ elimde ip. İpi çekip kalbi yerine yerleştirecektim. İpe asıldım. Dikişler sökülüyordu. Tekrar denedim. Garip bir acıyla yandı göğsüm. Yeniden yüklendim. Deri parçasını yırtacak, pis kokudan, siyah siyah noktalardan, bu paramparça şeyden, kalbimden kurtulacaktım. Göğsümdeki ağrı boynuma doğru yükseliyordu.

Ter içinde kalmıştım. Gücümü toplayıp yeniden denemek istedim. Bu sırada kapı açıldı. Annem kapıyı bir iki tıklar, hemen içeri girerdi. O girmeden yorganı başımdan aşağı çekip uyuyor numarası yaptım.

Selim

Selim?

Ses vermezsem gitmezdi. Aksine gelir yorganı açar, uyu-yup uyumadığıma bakardı. Çocukluğumdan biliyorum.

Selim, kahvaltı hazır oğlum. Haydi, işe gitmeyecek misin?

Yorganı hızla çekerken kanı bulaştırdığımı fark ettim. Acaba annem görmüş müydü?

Anne?

Efendim oğlum?

Yorganda...

Anlamadım...

Kahvaltı hazır mı?

Hazır oğlum. Çayları koyuyorum.

Kapı kapandı. Annem gitti. Kalbimle baş başa kaldım. Yorgan altında güvercin göğsü gibi inip yükselen bir şey ve ben. Kalbim hâlâ hayattaydı. Annemin bu ani hareketi onu da heyecanlandırmıştı. Yorganı üzerimden atıp hızla ayakucumda duran çekmecelere yöneldim. Kız kardeşim eskiden kullanmadığı makyaj çantalarını buraya tıktırtırdı. Bakalım duruyor mu? Hah buradaymış. Kalp şeklinde olanı aldım. İçine kalbimi özenle yerleştirdim. Eşofmanımın alt cebine koydum. Yorganda ve yatakta kan lekeleri vardı. Yatağı toplamak için eğildim. Annem yeniden içeri daldı.

Bırak oğlum ben toplarım.

Kan lekelerini görmesini istemiyordum. Sırtım dönüktü. Sol elimin işaretparmağıyla burun deliğime bir çizik attım. Beyaz çarşafta kan lekeleri büyüyordu.

Selim

Döndüm. Annem “Selim” diye bir çığlık attı.

Ne oldu oğlum?

Yok bir şey anne. Sadece burnum kanıyor.

Dik tut başını. Dik tut oğlum. Gel böyle.

Çekip musluğun altına götürdü. Telaşlıydı. Anneme baktım. Bir burun kanamasından korkuyordu. Çünkü kan çoğu zaman felaketin habercisiydi. Halbuki cebimde paramparça bir kalp taşıyordum. Tırnağımla çizdiğim yeri elimle bastırdım. Annem pamuk tıktırdı. Kan durdu.

Yemek masasında karşılıklı oturuyorduk. Bir şey yemi-yorduk. Çaylar soğuyordu. Annem çatalı aldı. Peyniri tır-tıkladı. Göz göze geldik.

Oğlum bu inşaatlarda, projelerle kendini çok yoruyorsun. Bir doktora gittin mi? Bir hastalığın falan yok değil mi?

“Kalbim” demek geldi içimden. Anne kalbim kapkara bir et parçasına dönüşmüş. Bedenim daha fazla taşıyamamış bu utancı. Göğüs kafesimden dışarı fırlatmış onu.

Buzdolabının uğultusu... Fokurdayan bir termos... Mahalleden çocuk sesleri...

Selim?

Ben çıkıyorum anne.

Yıllar sonra çocukluğumun geçtiği mahalleye annemi ziyaret gelmiştim. Şirketin bir şubesini de burada açmıştım. Annem, baba yadigarı bu üç katlı binanın orta katında oturuyordu.

Oğlum beraber çıkalım istersen. Biraz yürümüş oluruz.

Yok, anne korkacak bir şey yok.

Yorma kendini.

Simsiyah bir nokta.

Merdivenlerden koşarak indim. Karşı komşunun şizofren kızı pencerede olurdu. Kafamı kaldırıp bakamadım. Kuaförü, elektrikçiyi, marketi, öğle molası vermiş tekstil işçilerini yüzüm yerde geçtim. Buralarda her apartmanın altında kaçak göçek iş yapan tekstil atölyeleri vardı. Genelde giriş katlarındaki kolonlar kesilerek yer açılır, bu atölyelere kızılı erkekli gençler doluşturulup fason işler yapılırdı. Zamanla hiçbir şey değişmemiş hatta sayıları daha da artmıştı. Montumun cebinde, avucumun içinde kalp atışlarım hızlanıyordu.

Anayoldan birden ayrılan, sağlı sollu ağaçların, yıkık dö-kük evlerin olduğu bir yol çıktı karşıma. Çocukluğum ve ilk gençliğim buralarda geçmesine rağmen bu yolları ilk kez fark ediyordum. Bilmediğim bu yola girdim. Sol elimle montumun cebinde kalbimi sıkı sıkı tutuyordum. Kalbimin dinginleştğini hissettim. Sessizce ilerliyordum. Şiire benzettiğim bu yol, bu yolun vardığı şehir, şehrin insanlarında garip bir hal vardı. Ellerindeki kalın kara kitaplardan şiirler söylüyorlardı; günler gelip geçmekte, kuşlar gibi uçmaktalar... Yüksek duvarlarla çevrili bahçeli evler. Sokakları dar olmasına rağmen birbirine bakmayan pencereler. İncecik pencerelerden evlerin içi rahatça seçilebiliyor. Çocuklar, kadınlar ve erkekler... Bir ev diğerinin önünü kapatmıyor. Evlerin kapılarında iki farklı tokmak var. Her evin önünde tahtadan direkler. Direklere bağlı kar beyazı köpekler. Seyre daldım. Derken iri, kapkara bir köpek belirdi önümde. Bana bakıyordu. Dizleri-

min bağı çözüldü. Düştüm. Onunla aynı seviyedeydim. Yüzüme bakıyordu. Oldukça yaşlıydı. Ya da yaşlı görünüyordu. Tüyleri dökülüyordu. Hırpalanmış gibiydi. Gözünün içinde kalbimdekine benzer simsiyah noktalar. Sürünerek geri geri gittim. Bir taş parçasına oturdum. Köpek yanıma geldi. Yüzüme baktı. Kalbimdeki lekeleri düşünüyordum.

Çocukluğum, erik ağacından yonttuğum bir sopayla taşla toprağa resim çiziktirmekle geçti. Futbol sahasının kenarında, annemin tozlu topraklı köyünde, denize gittiğimiz kumsalda sağa sola şekiller çizer, binalar kurar, kumdan kaleler yapardım. Arkadaşlarım beni zorla oyunlarına katmak ister, bir süre onlarla oyalanır, sıkılır, çizim işime dönerdim. Benimle dalga geçerler, elimi kolumu tutarlar, yaptığım şeyleri bozarlardı, kavga ederiz, küfürleşiriz yine de bu isteğimden vazgeçmezdim. İçimde anlayamadığım, adını koyamadığım, taşla toprağa, mermere şekil vermek, yüksek binalar kurmak, dev gibi, harika, muazzam evler yapmak tutkusu büyüyordu. Bu tutku zamanla hırs ve sonradan öğrendiğim bir inşaat şehvetine dönüşüyordu. Evin bahçesinde derme çatma malzemeden yaptığım yapılar yerle bir olunca, bozulunca, evdekiler tarafından yıkılınca tepeme kan yürür, kimseyi gözüm görmez, önüme çıkan herkesle kavga ederdim. Sanki koca koca taşların altında ben kalmış gibi olurdum. Kendimi cami bahçesine, cami bahçesindeki çınarın altına atardım. Gökyüzüne bakar ağlardım. Cami bahçesinde Cemal ve babası da olurdu. Cemal'le aynı yaştaydık. Çocukluktan ilk gençliğe geçiyorduk.

Cemal'in yüzü bembeyazdı. Eli bembeyazdı. Alnı tertemizdi. Sanki bir yerlerden yeni kopup gelmiş gibiydi. Bakınca sadece O'nu hatırlardınız. Cemal'in babası öğretmendi. Halden anlayan bir insandı. Bilgiliydi. Yakıcı sözleri vardı. "Çocuğum dağlara, taşlara, ağaçlara, güllere, toprağa baka baka büyüdü," derdi cami bahçesindeki sohbetlerde. Duyardım. Cemal'le yan yana otururduk. Konuşmazdık. Cemal'in babası yanıma gelip, başımı okşar, kendinden yana çevirirdi. Göz göze gelirdik: "Kalbe en fazla zarar veren şey hırstır. Kalbinin nurunu bu hırsla söndürme. Binalar yükseltmek istiyorsan içindeki inanç binasını yükselt, şimdiden sağlamlaştır." Bunu duymaktan usanmıştım. Cami bahçesini, Cemal'i ve babasını bir daha görmek istemiyordum. Allah'ın rahmetinden kaçır gibi kaçıp sığınıyordum bodrum katlarına, bodrum katlarındaki kirli yüzlü çocukların yanına. Onlar benim bu tutkumun farkındaydılar. Bir gün ismin gökdelenlere altın yaldızlı harflerle yazılacak diyorlardı. En yüksek, en farklı, en gösterişli binaları sen yapacaksın diyorlardı. Hoşuma gidiyordu. Övülmek pohpohlanmak çok garip bir duyguydu. Zaferlerin bodrum katında buluşurduk. Burada açık saçık dergiler olurdu. Zafer yukarı mahalleden teneke yüzlü, ipince, kupkuru bir oğlandı. Dergi bayilerini dolaşır, tarihi geçmiş, kullanılmış dergileri toplar, bize satardı. Mahalleden, evlerden, insanlardan, meleklerden, Allah'tan uzakta yerler arardık dergilere bakmak için. Ne zaman tahtadan, taştan, kumdan topraktan yapılar inşa etsem, bunlara yaslanır, şehvetle çevirirdim bu dergilerin sayfalarını. Kendime bir çeşit ödül verirdim. Ağaçlar, çimenler, gökyüzü utanırdı baktığım şeylerden, ben utanmazdım. Dergiler bir tarafa, ben bir tarafa

yıgılır kalırdım. Sonradan fark ettim. Bu ilk gençlik hırsları, tutkuları, günahları arttıkça sanki üzerime koca koca taşlar yığılıyordu. Altında kalıyordum. İçimde bir şeyler birikiyor, göğsüm daralıyor, patlayacak gibi oluyordum.

Çoğu zaman Cemal ve arkadaşları yetişiyordu imdadıma. Ramazanlarda kolumdan tutup teravihlere, cumalarda, kandillerde bir bahaneyle camiye götürüyorlardı beni. Camide kimsenin yüzüne bakamıyordum. Bir direğin arkasına saklanıp öylece insanları süzüyordum. Sonra birden cami halılarına, süslemelerine, lekeli zihnimin kapkara dünyası yansıyor. Caminin tavanı, kolonları, kirişleri ilgimi çekiyordu. Acemi bir şekilde tutturulmuş avizeye, çalakalem yazılmış yazılara, badanayla boyanmış gibi duran mihraba dikkat kesiliyordum. Herkes manevi bir havayla sermest olmuşken ben neler düşünüyordum. Ter basıyordu. Utanıyordum. Ne vakit cemaati yara yara kaçıp gitmek istesem, Cemal kocaman eliyle incecik bileğimi sıkı sıkı kavlıyor, yüzüme bakıyor, yalvaran bir edayla “gitme,” diyordu. Diz çöküyordum.

İstediğim üniversitenin istediğim bölümüne yerleşiyorum. Mimarlık denince parmakla gösterilen birkaç yerden birisi. Heyecanla hazırlığımı yapıyorum. Artık tutkuyla arzuladığım mesleğin kapısı önündeyim. Derslerin, çizimlerin, çılgınca fikirlerin, projelerin ve hepsinden öte başına buyruk bohem bir hayatın hayalini kurarak şehre varıyorum. Kaydımı yapıyorum. Kalacak yer bakarken ilk büyük darbeyi yiyorum. Yirmi yıllık kalıp ustası olan babamın inşaattan düşüp hayatını kaybettiği haberini alıyorum. Boğazıma bir şeyler düğümleniyor

sanki. Olduğum yerde kalakalıyorum. Kanadı kırık serçeleri, yuvası bozulmuş karıncaları düşünüyorum. O kadar.

Sonra evimize tanıdık tanımadık bir sürü insan doluyor. Her gelen feryat figan kopararak Yasinler Fatihalar okunuyor. Cümleler arasında uzun suskunluklar, yerli yersiz iç çekişler oluyor. Sonra cami bahçesinde hep beraber toplanıp babamı sırtlıyorlar. Şehir merkezindeki mezarlıklar yıllar öncesinden dolmuş olduğundan herkesin yaptığı gibi uzağa, en uzağa götürüyoruz babamı. Şehirden ve insanlardan uzakta lal kesilmiş insanlar diyarına doğru yola çıkıyoruz. Mezarlıkta sevinci kursağında kalmış çocuklar gibi şok geçirmiş, olup biteni izliyorum. İnsanlar alelacele toprağa verip babamı oradan kaçmak istiyorlar sanki. Kavaklara dönüyorum yüzümü. Dallarında, yapraklarında yas duruyor. Sessiz ve samimi. İnsanlar geldikleri gibi hızla dağılıyorlar. Ellerimi, babamın üzerini örten sıcacık toprağa sokuyorum. O benim için bir inşaat kalıp ustası değil. Kalp ustası. O benim gönül dünyamı aydınlatan iç mimarım. Birden yeryüzü bir şantiye gibi görünüyor gözüme. Gözyaşları içinde onun neden bu kadar erken gittiğini soruyorum kendime. Çiseleyen yağmur bana cevap veriyor gibi.

Babamın ani ölümü beni derinden etkiliyor. Bir süre donduruyorum okulumu. Bir yıl sonra yeniden fakültedeyim. Hırsım, tutkum devam ediyor ancak eski heyecanım yok. Anneme kardeşlerime bakmak zorundayım. Sık sık ailemin oturduğu şehre gidip geliyorum. Yarı zamanlı işler buluyorum. Yarım kalan ödevler, baştan savma projeler, zar zor geçilen sınavlar... Dereceyle bitireceğimi düşündüğüm bölümü ite kaka ancak bitiriyorum.

Yetişkinliğimin başıboş günleriydi. Halk pazarlarında meyvelerin, sebzelerin, ucuz kadın ve  ocuk elbiselerinin, dağ köylerinden elinin emeğini kazanmak için inmiş yaşlı köylü kadınların, birbirine karışan sesleri arasında amaçsız dolanıyordum. Mutfak eşyası satan çığırtkan bir pazarcının sesine yoğunlaştım. Birkaç dakika sonra tencerelerin, tavaların,  atal kaşıkların kapışıldığı bu tezgâhın önünde buldum kendimi. Pazarcı boynuna büyükçe bir tencere asmış, bir davulcu edasıyla kep eyi tencereye çarpıp, avazı çıktığı kadar bağırıyordu: “Burada indirim olduğunu kimse duymasın, kimseye söylemeyin!..” G rtlağını patlatırcasına bağırıp sesini duyurmak istememek!

Bütün pazar bu komik adamın başına toplanmıştı. İnsanlar bir taraftan kıs kıs gülüyordu diğer taraftan bu indirim fırsatını kaçırmıyordu. Derken kara köpek kalabalığın içinde belirdi. İnsanlara s rt ne s rt ne yanıma kadar geldi. Onunla iyi anlaşıyorduk. Önümde durdu. Pazarcının bu muzip oyunuyla, kalbimi karartan büyük ve sinsi yalanı yan yana getirdim.

şehrin büyük inşaat şirketlerinden birine başvuruda bulunmuştum. Aile dostlarını da devreye sokmuştum ancak bu şirketin beni kabul edeceğini düşünmüyordum. Bir sabah telefonum çaldı. İşe kabul edildiğim söylendi. İnşaatın zirve yaptığı yıllardı. Bir devlet ihalesi alınmış, hızlı bir şekilde teslim edilmesi gerekiyormuş. Radyan temel sistemini bu şehirde ilk uygulayan oldum. Parlamam bu şekilde oldu. Müteahhitler peşimi bırakmıyordu. Her yerden par-

lak teklifler geliyordu. Çalıştığım şirketten Turgut adında kafa dengi bir mühendis arkadaşla inşaat firması kurduk. Bir tersane ihalesini kazandık. Onun çevresi genişti. Kendimi kısa zamanda sevdirdim. Yanıma genç, girişken arkadaşlar aldım. Turgut'un ailevi problemleri vardı. İşleri bir süre bana devretti. Döndüğünde hiçbir şey eskisi gibi değildi. İş öğrenmiştim. Bu kurtlar sofrasında acımanın acınacak hale gelmek olduğunu biliyordum. Kalıbı dök, içine demiri koy, üstüne betonu at, al sana bina. Abartmaya gerek yok. Çevreni geniş tut. Herkesle anlaş. Büyüklerle hediyeleşmeyi ihmal etme. Kişi başına düşen beton miktarını artırmalıyım. Kimi zaman sıkıntılar da olmuyor değil. Yaptığım bir rezidansın lavabosu parçalanıp bir çocuğu ciddi bir şekilde yaralamıştı. Ustanın hatası, ne gerekirse yapılmalı deyip işin içinden sıyrılmışım. Köprü ve bağlantı yolları ihalesi... Büyük bir eğitim kompleksi ihalesi... Bir devlet hastanesi... Hep hayırlı işlere imza atıyordum!.. Önlenemez yükselişim başlamıştı... Dev gökdelenlerde ismim yazıyordu.

Kara köpekle karşılıklı oturuyoruz. Kara köpek oldukça yorgun. Gözleri kapanıyor. Kalbimi cebimde sıkı sıkı tutuyorum. Birden içimde babamın hasreti depreşiyor. Mezarına neden gitmiyorum? ısıltı bir yol çıkıyor karşıma. Mağazaların bittiği yerde mezarlık başlıyor. Gözü açık rüya görüyorum sanki. Mezarlığa yeni bir isim verilmiş: Sukut Kent. Işıklı yeşil bir tabela. Girişte avuç içini okuyan bir sistem. Elimi tutup geçiyorum. Babamın bulunduğu yeri gösteriyor. Her tarafta kayan merdivenler. Babamın mezarının olduğu

blokaja doğru giden merdivendeyim. Yol boyu babamın fotoğrafları geçiyor önümdeki ekrandan. Onlarca fotoğraf. Şaşıyorum. Babamın mezarında iniyorum. Mezarın üstünde cam bir ekran. Dokunuyorum dua başlıyor. Bir başka tuş mezarı suluyor. Küçük dilimi yutacak gibi oluyorum. Başka insanlar da var. Dua dinliyorlar. Ses yalıtımı mükemmel. Kimsenin sesi birbirine karışmıyor. İşte bu mühendislik harikası. Fonda bir ney sesi. İçim huzur doluyor. İnsanlar hâlâ toprağa gömülüyor. Bu değişmemiş. Toprak en iyi arıtıcı. Ayırılıyorum mezarlıktan. Karşıma bir DijiKent çıkıyor. Binalar ne kare, ne dikdörtgen. Yamuk yumuk binalar. Her kat kendi içinde üç yüz altmış derece dönebiliyor. Katlar yer değiştiriyor. Binalar bile manzaranın değişmesi için yerinden oynatılıyor. Binaların üstünde büyükbaş hayvanların yetiştirilebileceği ahırlar, bal üretiminin yapılacağı arı kovanları ve meyve sebze üretilecek seralar yer alıyor. Enerjisini kendi üreten bu süper akıllı yapıtlar, insanlar içinde parklar ve bahçeler sunuyor. Binalarda üretilen bu ürünler taptaze bir besin kaynağı sunuyor insanlara. Yüzyılın en büyük buluşu olan kablolar tarihin çöplüğüne gömülmüş. Sistem sensörlerle işliyor. Evinize doğru yaklaştığınızda herhangi bir nesne kapıya sinyal gönderiyor, kilit sisteminiz sizin için kapınızı açıyor. Kapınızın gönderdiği mesaj ile holünüzde ışığa ihtiyaç varsa lambalar yanıyor. Termostatınız siz evi terk ettiğinizde sıcaklığını belirli ölçüde düşürüyor, evinize yeteri kadar yaklaştığınızda hemen ideal sıcaklığınıza göre evi ayarlamış buluyorsunuz. Bu arabanız, telefonunuz için geçerli. Aynalarda, duvarlarda zihin okuyan dijital ağlar. Bütün mümkünlerin kıyısında hissediyorum kendimi. Za-

manda kaybolmuş gibiyim. İçimden bir gökyüzü kanatlanıp uçuyor sanki. Kafamın tavanı açılıyor bildiğim her şey toz bulutu olup dağılıyor. Ben bu geleceğin tasarımlarını ağız açık izlerken kara köpek beni bulmuş çekiştirip duruyor.

Kalbim cebimde şiir şehrinde avare bir haldeyim. Geçmiş zaman derelerinden, geleceğin büyümlü iklimine, kişisel tarihimin dehlizlerinden, şimdinin gerçekliğine yolculuk devam ediyor. Şehrin en büyük meydanında durup insanların yüzlerine bakıyorum. Kalplerindeki huzur yüzlerinden okunuyor. Aceleleri, telaşları yok. Kazandıklarına sevinmiyorlar, kaybettiklerine üzülmüyorlar. Çarşılarında pazarlarında dinginglik, suretlerinde sükûnet hâkim. Bir süre hayranlıkla izliyorum. Birden kara köpeği arıyor gözlerim. Kara köpek bir kemik parçasını kemirmekle meşgul. Fırsattan istifade ayrılıyorum oradan. Yolların çatallandığı bir yere geliyorum. Bir yokuş ve yokuşun başındaki dikili taşlara benzer yükselti görüyorum. Yaklaşıyorum. Aynı boyda ve aynı yaşta kız çocukları yüzlerinde donmuş bir tebessüm art arda duruyorlar. Küt kesilmiş saçları, kocaman kahverengi gözleri var. Hepsi aynı yeri işaret ediyor: tepedeki yıkık dökük bina. Bu işaret çocukları bana bir şeyler söylüyor sanki. Dinliyorum onları ve tepeye tırmanmaya başlıyorum. Yaklaştıkça buranın eski bir dergâh olduğunu fark ediyorum. Pencere kapılarının büyük, ahşap bir yapı. İçeriden daha çok dışarıda insan var. Dergâhın basamaklarında yere kapanmış ağlayanlar, duvarların dibinde çaresizce oturanlar, iç çekenler, çocuklar, kadınlar, erkekler... Buraya bambaşka bir hal sinmiş. Basa-

maklardan birine ilişip sese kulak kesiliyorum: “En büyük talihsizlik layık olmadığın bir şey için dua etmendir.” Kafamı iki dizkapağımın arasına alıp hayat serüvenimi düşünüyorum. Çocukluğum, gençliğim, akıp giden ömrüm hep bu söz etrafında şekilleniyordu. Aklımdan geçen sorulara art arda cevaplar geliyordu. Çığlıklar, sesler yükseliyordu. Sesler içerdendir dışarı gelmiyordu da dışarıdan içeri girer gibiydi. Sen bir misafirsin diyordu ses, misafir beraberinde getirmeddiği şeye kalbini bağlamaz. Kalbin katılığından kaynaklanan hırsların, tutkuların senin varlık âleminin yıldızlarını karanlığa gömer. Kalbim cebimden dışarı fırlayıp dile gelecek, ona neler yaptığımı sayıp dökecek sandım. Elimle var gücümle bastırdım. Kalp sonsuz âleme açılmış bir penceredir. Bu dünyaya razı değildir. Yeryüzünün kirene pasına bulandırma.

Geldiğim gibi dönüp gitmek istedim. Kara köpek belirdi başucumda. Kolumdan tutup çekiştiriyordu. Dergâhtan ayırmak istiyordu. Sessiz sedasız terk etmem onu sinirlendirmişti. Belki de kalbimi arındırmak isteyişim, teslim olmak isteyişim kara köpeği çılgına çevirmişti. Dişlerini gösteriyor, hırslıyordu. Kalbimin olduğu cebe saldırıyordu. Kalbi lime lime edip ümidimi kesmemi istiyordu. Direnmeliydim. Üstüme atılan köpeğin boynunu sıkmaya başladım. Salyalar saçıyordu. Yokuştan yuvarlanmaya başladık. Taşlara çarpa çarpa aşağı indik. Kara köpekle ayrı ayrı yerlere savrulduk. Bitkin bir haldeydim. Gökyüzüne bakıyordum çaresizce. Birdenbire gök delinecek gibi oldu. şimşekler çakmaya başladı. Bembeyaz bulutlardan taptaze yağmurlar yağıyordu. Kara köpek harekete geçmeden kaçıp kurtulmalıydim. Dilimde bir yakarış, deliler gibi dolanmaya başladım; şairle-

rin, şiirlerin, iyi şeylerin hatırına... Çınarların, erguvanların, akasyaların hatırına; suyun, akan suyun, yalnızca suyun hatırına... Dutun, narın ve armudun hatırına bir şehir. İşte kalpten bir şehir, gezinsin yine elin yenilmiş göğümüzde, taş kesilsin betonlar, çiçeğe dursun duvar...

Tahtadan bir barakaya attım kendimi. Uzandım. Gökyüzü görünüyordu. Gözkapaklarıma engel olamıyordum. Yanımda bir karaltı belirdi. Kara köpek gelip buldu beni. Yüzü gözü kanlıydı. Kendimi bıraktım. Uğultular, yağmur sesleri, annemin yüzü... Uyandım. Cebimi yokladım. Kalp cebimde durmuyordu. Bir el tutup yerine yerleştirmişti kalbimi. Göğsümü baktım. Sadece dikiş izleri. Kara köpek uysallaşmıştı. Yanımda uyuyordu. Yaşlı gözlerle tahta barakanın duvarındaki yazıları okuyordum: Binalar şehirlerin kalpleridir, sen kalp şehrini imar etmeye bak... Ya sonrasını düşünme...

Çöldeki Zeytin Ağaçları

SEVDA KALİ ERGENER

EPEYCE BİR SÜRE AYNI ALIŞVERİŞ MERKEZİNİN ETRAFINDA dolaştıktan sonra, “çöl” anlamına gelen beyaz beton yığınının arka sokağındaki toprak yolu bulabildik. Bizi orada bekliyordu Nergis. Elinde tuttuğu feneri sağa sola sallıyordu. Nerde kaldınız, bu kadar zor mu yahu evimi bulmak? Nereden bilelim, dedik. Çölün arkasında olduğunu söyleyen bulurduk belki kolayca. Demir kapıyı açınca, barınaktan aldığı dünya sevimlisi iri köpeği karşıladı bizi. Hava kararıyordu. Havuzdan yansıyan ışıkla birlikte, karşımıza birdenbire onlarca zeytin ağacı çıktı. Çölde vaha buymuş demek, dedim. Gövdeleri o kadar kalındı ki, en genci birkaç yüz yaşındadır bunların dedim kızıma. Nergis bize döndü. Geçen yıl tescillettim, yaklaşık yedi yüz yaşındalar dedi. Ooo inanılmaz bir şey bu, olağanüstü, diyerek kızımın elini tutup ağaçlara doğru yürüdüm. İkimiz de çok severiz çiçekleri ve ağaçları. Hatta elimize kitap alıp hangi ağaç nedir diye aradığımız bile olmuştur.

“Defne, hani balkonumuzun altında defne ağacı vardı ve biz onun kapattığı ‘balkon bahçemizde’ senin adını koymuştuk ya; eğer bu ağaçları o defneden önce görseydim senin adın ne olurdu biliyor musun?” dedim kızıma. “Anneee adım zeytin mi olurdu yoksa?” diye güldü. “Evet olabilirdi. Büyük anneannene kiraz derlerdi, sen de zeytin olurdun.”

Yine kahkahalar attık birlikte. “O zaman niye bu kadar zeytin yiyorsun demezdi babam, di mi anne?” Kahkahalar atarak eve doğru yürüdük.

Bahçede altı tane asırlık zeytin ağacı vardı. daha önce birkaç tane Assos’ta birkaç tane de Bergama dağ yollarında görmüşlüğüm vardı. Ama bu kadar kalın gövdelisini, hem de şehrin ortasında görmek beni kırklarımın ortasında ağlatacaktı neredeyse. Hava öyle güzeldi ki ağaçları karşımızda görecektir şekilde terasa oturduk. Evin kapısının iki yanında taştan oyulmuş ayyıldız motifi vardı. “Sen mi yaptırdın,” diye sordu Reşit Nergis’e. “Hayır ben evi alırken vardı bunlar. Ben evin içini değiştirdim sadece,” dedi. Elim taştan oyulmuş kabartmalara gitti. İlgilendiğimizi gören Nergis bize içeriden Muğla evleri ile ilgili kitabı getirdi. Beşiktaş’ta önünden her geçişimde kendimi içeride bulduğum kitabevinde bu kitabı nasıl görememiştim? Yolumuzun üzerinde rastladığımız tüm ören yerlerine girmişken bu güzelliği nasıl keşfetmemiştim?

Sayfaları birer birer açarken tekrar Türkçesi hiçbir zaman düzelememiş, başı sıkıştığında Çerkezce konuşan anneannem aklıma geldi. İncecik vücuduna sıkıca sarıldığımız, yanakları kırmızı olduğu için “kiraz” dediğimiz anneannemin evinin girişinde de böyle bir kabartma vardı. Koca kapıdan girince, salonun dört köşesinde yer alan odalardan biri olan dedemin odasına geçerdik ilk önce. Her bir oda bir dayı ve ailesinin eviydi. Bu kadar kalabalık yaşamayı garip bulmazdım. Öyleydi işte. Koca mutfakta herkes için yemek pişirilirken annem de o anlamadığım dile ortak olurdu. Kahkahalar atılırdı, ben kuzenim Orhan’a ne diyorlar, ne diyorlar deyip

dururdum. Utandığmdan mı, yoksa yavaş yavaş Çerkezceyi terk ettiğinden mi çevirmezdi bana kadınların kıkırdayaarak konuştuklarını. Evin altındaki mahzende anneannemin, yengelerimin kış için hazırladığı tarhanalar, kurutulmuş sebzeler, un ve bir sürü şey olurdu. Bir kez, yeni kurulmuş onlarca turşu küpünden birini açmış, içinden henüz olmamış patlıcan turşusu çıkarmıştık. Kışın kömürlük olarak kullanılan tandırın yanındaki odacığı temizleyip bir güzel çocuk evi yapmıştık ama yemeğımız yoktu. Turşu ve yufka ile süslediğimiz yemeğe başlayacakken anneannemle teyzemin “turşuları mahvetmişleer,” diye bağırarak bize doğru sinirle koşmalarını hatırladım kitabın sayfalarını çevirirken. Anneannem elini kaldırmış, sonra durup bize bakmış, “am-maaan” deyip arkasını dönüp gitmişti söylenerek. O akşam ve birkaç akşam daha peri kızlarının soğan yapraklarını nasıl altına çevirdiğini, geceleri köydeki ahırını ziyaret edip atları çalarak ormanda nasıl koşturup yorduklarını, sabah olduğunda atların soluk soluğa yorgunluktan nasıl bitap düştüklerini, uzun saçlı peri kızlarını yakalamaya çalışanların başlarına neler geldiğini anlatmayarak, hepimizin ağzı açık dinlediği masallardan mahrum bıraktı bizi.

Başımı kitaptan kaldırdığımda kızım elindeki tabletle oynuyor, Reşit ve Nergis bu şehirde kış nasıl geçer diye konuşuyorlardı. Bir başka sayfada üzeri toprak kaplı bir çatı gördüm. Acaba burada da tıpkı Arapkir’de oturduğumuz evdeki gibi, toprak çatı yağmur ya da karla bozulduğu zaman taş silindirle düzeltiyorlar mıydı?

Yolların, okul bahçesinin hatta çatıların bile toprak olduğu bir dünyadan geliyordum. Annemin toprağa ne dik-

se tutması, bir küçük limon çekirdeğinden koca limon ağacı yaratmasının bir anlamı vardı. O, toprakta doğmuş ve tüm ailesiyle toprakta, tarlada çalışmıştı. Ben ve kardeşlerim toprakta yuvarlanarak oynamış ve büyümüştük neredeyse. Bir gün Arapkir'den Malatya'ya taşınıp bir binanın beşinci katına yerleşince apartmanda yaşamının çok önemli bir şey olduğunu düşünmüştüm küçük aklımcı. Belki adını koymadığım sınıf atlamaydı bu. Beşinci kattan aşağıya bakınca toprak görünmüyordu. Yol tamamen asfalttı. O günden beri yaşadığım hiçbir yerde toprak yol olmadı. Şimdi kitabın sayfalarını çevirirken, karşımdaki yedi yüz yaşındaki zeytin ağacına bakıyorum. Şu ağaç dikildiğinde bu şehir henüz Halikarnassos ile Petrum arasında gidip geliyordu. Henüz Museleum Bodrum Kalesine koca taşlarını devşirmemiş, biz—kimsek—henüz buralara gelmemiştik. Kızım hâlâ tabletiyle meşgul, Nergis yol yapımı için bahçenin bir kısmının istismak edildiğini ama ağaçları kurtardığını söylüyor. Kızım, geçen yıl yaşadığımız ağaçları kurtarma savaşını ve o kargaşayı televizyonda gördüğünde, ben öyle bir ülkede yaşamak istemezdim dediğini çoktan unutmuş, benimse aklımdan çıkmıyor. Bir de aklımdan çıkmayan bir kitap var. Bir ev, bir mahalle ya da şehir terk edilse ya da birdenbire insanlar ortadan kaybolursa, doğa, gücüne kavuşur, ağaçların kökleri güçlenir, o beton yığını binaların duvarlarını yıkar. Doğa'nın tüm bu hoyrat vandallığı yıkacağı günlerin bir hayalden ibaret olduğunu biliyorum. Bana düşen toprak yolda oynamak, koşmak, dalından kopardığım kayıyı yemekti. Kızıma çatısında azıcık çimen, birkaç çalıyla makyaj yapılmış binalar düşecek. Geçen hafta adım atmayacağımı söylediğim binaya

iş için girmek zorunda kaldığımda bu kitapta olmayan bir şey gördüm. Işık. O koca binada her bir oda, salon titizlikle çalışılmış, tavandan sarkan binbir çeşit kristal lambayla her bir nokta istenildiği boyutta ışıklandırılmıştı. Binlerce ampulden çıkan ışık yerdeki mermerlerden yansıyor ama Efes'e, Afrodisias'a ya da Laodicea'ya girdiğimdeki sıcaklık hissini vermiyordu. Işıksa ışık, mermerse mermer. Elimde tuttuğum kitapta ise tek gördüğüm güneş ışığı. Kitaptaki fotoğraflardan yüzüme, hem de akşamın bu karanlığında, çoğu iki katlı, yüz, iki yüzyıllık evlerin kiremit çatılarından, pencerelerinden karşımdaki zeytin ağaçlarını görmemi sağlayan gün ışığı yansıyor... Ağaçları, kızımı, Reşit'i hatta çocukluğumu görüyorum. Gerçekten görüyorum.

Bakınız: Eski Dilde Bir Kıyamet Hikâyesi

HARİKA BAHAR ÖZTOK

HAVA SOĞUKTU.

Kafasını kaldırdı; sayısız gökdelen. Gökdelenlerin arasından göğün grisine ulaşmaya çalıştı. Boş çabası canını sıktı. Buruşturduğu suratıyla kafasını tekrar yere indirdi. Brüt beton zemin. Ayaklarının üşüdüğünü hissetti. Köşeyi dönüp de “Dünya Terapi Merkezi” logosunu gördüğünde içi de üşümeye başladı.

Dünya Terapi Merkezi, kentteki sayısız iletişimsizliğe alıştırma terapi merkezlerinden yalnızca biriydi. Torununun zoruyla gidiyordu, bir faydasını görmemişti ve göreceği de yoktu. Bu yeni dünyayı, bu yeni dünyanın getirdiği iletişimsizliği, kelimersizliği, ses yoksunluğunu, bu yalnızlığı, yapayalnızlığı kabul etmiyordu aklı da ruhu da. Onu bu hayatta ayakta tutan iki şey vardı: Anıları (bakınız: dostluklardan, kalabalıklardan, kahkahalardan, mutlu bir çocukluktan, büyük ve birbirine bağlı bir aileden, mavi bir gökyüzünden, bahçeli bir evden, toprak kokusundan, ince ince çiseleyen bereketli yağmurlardan, lapa lapa yağan karlardan, insanların birbirinin gözlerinin içine baktığı bir zamanın o deli aşık gençliğinden oluşuyordu) ve ömrünün kalan kısmının gittikçe azalıyor olması. Alışmamakta kararlıydı.

Girişte beyin tarama cihazının önünde durdu. Sırada kendisinden başka kimse yoktu.

“Kayıt no: 05082

“Hasta: Geçmişinden Kopamayan Bugünü (bakınız: eski zamanın geleceği) Reddeden Bir Yazar,” diye arşivledi bilgileri beyin tarama cihazı.

Her hastanın kendi terapistine başka hastayla karşılaşmadan gidebilmesi için özel olarak tasarlanmış, terapist odalarına açılan bağımsız koridorlar vardı. Yaşlı yazar koridorda bir başına ilerledi. Her yer soğuk beyazdı.(Bakınız: eski dilde, eski zamanlardaki bir soğuk hava olayından adını alan kar beyazı tanımlı renk. Yaşlı yazar, terapi merkezindeki ilk seanslarından birinde—“Bu kar beyazı duvarlarınız beni kardan soğutuyor,” demiş ve bütün seans boyunca susmuştu.) Yer, duvar, tavan hep aynı kaygan, kaypak, cansız malzeme ile kaplanmıştı. Gri solgun bir ışık, mekânı “modern” kılıyordu.

Güldü hasta, içinden.... kısacık.

Kızdı hasta yazar, içinden.... çok.

Um, Dünya Terapi Merkezinin sanal veri toplama hücresinin önüne geldi. (Bakınız: eski dilde kütüphane.) Düşünceliydi. Beyin taramasından geçti.

Kullanıcı: UM (bakınız: eski dilde bir temennidir kendisi. Umudtur isim hali. Zorlama bir iyimserlik emir kipi. Bazı dillerde belirsizlik, tereddüt, şüphe ifade eden ses. Umm... Konuşmada tereddüt nidası. Bir konuşma terapisti için bu çelişki ne acı!)

Görev Tanımı: Dilbilimci, aynı zamanda Konuşma Terapisti.

Kimlik bilgileri doğrulandı. Hücreye girdi.

Birçok terapi merkezine göre Dünya Terapi Merkezinin sanal veri toplama hücresi oldukça büyüktü. Hücrede her kullanıcı için ayrı ayrı tasarlanmış otuz adet kapsül bulunuyordu. Tek kişilik olan bu kapsüllerdeki donanım, evrendeki her türlü veriye anında ulaşmayı mümkün kılıyordu. Bu veriler tüm zamanları içeriyor ve evrenden geçmiş ya da geçmekte olan tüm varlıklar hakkındaki haberleri kapsıyordu. Kullanıcılar bu merkezde verilere şimdilik sadece görsel, işitsel, tatsal, kokusal, dokusal ve sezisel yollarla ulaşabiliyorlardı. Düşsel yollarla verilere ulaşma imkânı kentte henüz sadece iki sanal veri toplama merkezinde vardı.

Um, açık kapsüllerden birine girdi. Kapsülü kilitledi. Kapsülün içi soğuktu. Isıtma tuşuna dokundu, bozuktu. Boşverdi. Üşüyen parmaklarıyla sanal ekranda dokunmatik taramalarına başladı.

Üzerinde başarılı olamadığı tek hastası yaşlı bir yazardı. Um, hücreye biraz eski zamanlara ait veriler toplamak, biraz da eski kelimeler hakkında fikir sahibi olmak için gelmişti. Hastası bir yazar olduğu için onun kullandığı kelimelerle hastaya yaklaşması ayrı bir önem arz ediyordu. Hasta yeni kelimeleri de tıpkı yeni dünyayı reddettiği gibi reddediyordu. Bir yazarın kelimelere küs kalması elbette ki rahatsızlık verici bir durumdu. (Bakınız: eski zamanda olsa üzüntü verici olması gerekirdi.) Ama iletişimsizlik öğretisinde hastanın konuşmaması değildi sorun. Sorun, hayatına devam edebilmek için yeni dünya düzenine alışması gerektiğini kabul etmemesiydi. Um hastasının geçmişle bağlarının koparılması, en azından zayıflatılması gerektiğine inanıyordu. “Bir tedavi

yöntemi olarak o bugüne gelemiyorsa ben geçmişe gitmeyi denemeliyim,” diye düşünüyordu. Oysa o kadar yorgundu ki.

Terapi merkezi hastalarla dolup taşıyordu. Yeni dünyanın yeni insanları bir geçiş dönemindeydi. İletişimsiz bir hayatı benimseyemeyen bir yığın hasta vardı. Gerçi bir iki seansla iyileşiyorlardı. Hatta öyle ki bazı hastalar, kafalarındaki soru işaretleri ile beraber dikkat dağınıklıklarından da kurtulunca iletişimsiz hayatın başarılı olmadaki o büyük rolünü fark etmiş ve işlerine öyle bir sarılmışlardı ki kısa zamanda başarı öyküleriyle kentte tanınır olmuşlardı. Elbette ki Um'un bu hastalar üzerinde emeği çoktu ve bununla gurur duyuyordu.

Saatler geçti. Um soğuk ve yorgunluktan gözlerini açamaz oldu. Bir dar kapsül içinden bir geniş rüya âlemine geçiverdi.

Rüyasında...

... aşağı doğru bakıyordu. Ayaklarını gördü. Çıplak ayaklarını. Çıplak ayaklarına çarpan dalgaları. Köpüklüydü su. Kafasını kaldırdı; sonsuz bir deniz. Denizin üstünde çığlık atan martılar. Daha önce hiç böyle bir yer görmemişti. Sonsuzluk dedikleri bu muydu? Ayakları üşüdü. Sıcak kumlara doğru geriledi. Ayakları yandı. Ohh ne güzeldi. Derken biri koluna dokunuverdi. Yaşlı yazardı bu.

“Um, gel benimle” dedi.

Um “Nereye?” diye sordu.

Yaşlı yazar “Rüyaya” dedi. “Hadi kapa gözlerini.”

Um sonsuz, insansız, yapısız, yalnız mavi göğe baktı. Gözlerini kapadı, önce güneşe ve sonra da rüyaya...

Hiç görmediği kadar geniş bir odada açtı gözlerini. Minderler ve koltuklar üzerinde oturmuş samimi insanlar gördü. Samimi bir kalabalık.

Bir uğultu. Ne olduğunu anlayamadı önce. Sonra insanların ağızlarının sürekli hareket ettiğini fark etti. Ve o ağızlardan sesler çıktığını duydu. Sesler, sesler, sesler... Bazılarına aşına olduğu bazıları daha önce hiç duymadığı kelimeler, o kelimelerin cümleleri. (Bakınız: eski dilde sohbet.) Gülüşmeler, şaşkınlıklar, yüzlerde daha önce hiç görmediği mimikler. Seslerden odaya yayılan bir sıcaklık hissetti. Artık üşümüyordu. Ayaklarına baktı; kalın, yumuşak bir kumaşın üstünde ve hâlâ çıplaktı. Yaşlı yazarın sözlerini hatırladı: “Halılar vardı bizim dili geçmiş zamanımızda... Ve biliyor musunuz, ben en çok da halıya bastığım o günleri özlüyorum çocukluğumdan. Evlerimizde halılar üzerinde koşturduğumuz çocukluğumuz, ah!” Ayaklarından vücuduna yayılan huzurla birlikte bir halının üzerinde olduğunu anladı. Gözleri odadaki kalabalıkta hastasını aradı, bulamadı. Bu kadar çok insanı bir arada tutan şeyin ne olduğunu anlamaya çalışarak odadan çıktı. Yüzünde daha yoğun bir sıcaklık hissetti. Sıcaktan daha sığa doğru ilerledi.

Girdiği odadan sıcakla beraber burnuna daha önce hiç koklamadığı kokular geldi. (bakınız: Birlikte kavrulan soğan ile biberin kokusu, bir tencerede pirinç tanelerine hayat veren tereyağının kokusu, saatlerce ağır ateşte haşlanmış etin çorba olmaya hazır suyunun kokusu, davul fırına atılmış kabarmaya başlayan kekin mis gibi vanilya kokusu, ocakta

yavaş yavaş demlenen çayın davetkâr kokusu...) Şaşkınlıkla girdiği odada sağa çevirince başını uzun, upuzun, ağır, ahşap bir masa gördü. Masa başında belki yirmi kişi vardı. Onun yanlarına geldiğini fark etmeyecek kadar sürükleyici bir konuşma halindeydiler. (Bakınız: eski dilde derin sohbet.) Bir yandan da bir şeyler yiyorlardı. Yemekler hakkında mı konuşuyorlar diye dikkat kesildi Um. Bu neşeli insanlar sadece yemeklerden değil, çocuklarından, bağlarından, bahçelerinden, topraktan, özellikle de erkekler “spor” ve “siyaset” diye daha önce hiç duymadığı bir şeylerden bahsediyorlardı. Kadınlarsa daha çok “şükür” diye bir kelime kullanıyorlardı. Kelimeyi içinden tekrar etmek istedi; “ş” ve “ü” harflerini bir arada telaffuz edemedi. Anlamı neydi ki? (Bakınız: eski dilde hamdetmek/ olmadı/ bakınız: eski dilde teşekkür hissi, teşekkür etme hali—teşekkür etmeye sebep olan nimeti verene. Nimet: bakınız: eski dilde iyi yaşamak için gerekli her şey, yiyecek, içecek, ekmek gibi.)

Bu insanlar mutluydular, neşeliydiler, gülümsüyor ve sıkça kahkaha atıyorlardı.

Um kendini düşündü; vücudunun gıda ihtiyacını karşılamak için aldığı yiyecek haplarını...

Üzgün bir şekilde odadan çıktı. Yaşlı yazarı bulmak istiyordu. Bulmak ve konuşmak.

Sıcaklığın gittikçe arttığı koridorun sonunda kendini bir anda buhardan gözün gözü görmediği bir yerde buluverdi. Önce hiçbir şeyi seçemedi. Sonra yavaş yavaş gözlerinin buhara alışmasıyla birlikte büyük, mermerlerle kaplı, mermerden oturakları olan bir odada olduğunu gördü. Sanki tüm duvarlardan ve yerden kaynar sular çıkıyordu. Odanın orta-

sında ayrıca geniş, yuvarlak, yerden az yüksekçe bir mermer alan daha yapılmıştı. Um bu mermer alanın üstüne uzanmış, üzerlerinde köpükler olan insanlar gördü. O an deminden beri genzini yakan o vazgeçilmez kokunun sabun kokusu olduğunu anladı. Hemen yanı başında birbirinin saçını tarayan kadınlar gördü. Islak saçlarını ne de güzel taraklarla ince ince tarıyorlardı. Kiminin saçları ipeksi bir sarılıkta kimininki teninin karalığıyla yarışır durumda... Vücutlarının bir kısmına kumaşlar sarmış olan kadınlar... Kulağına bu arada “fıs fıs” diye bir ses gelince Um o tarafa yöneldi. Çıplak ayaklarının ıslandığını fark etmeden kadınlara yaklaştı. Birkaç kadın hayretle bir diğ erinin anlattığı fıs fıs seslerini dinliyordu. (Bakınız: eski dilde dedikodu.) Um bu kelimelerin önemli bir şeyi temsil ettiğini, ilk fırsatta yazara sorması gerektiğini düşündü.

İnsanlar böyle mi temizleniyordu? Uzuun uzun, neşeyle ve keyifle.

Um temizlenmek için her sabah içine girdiği beş dakikaya programlanmış vakumlu temizlik kapsülünü hatırladı.

Bu sırada bir grup kadın bir köşede bir yandan kafalarını sallarken bir yandan da Um'un hiç duymadığı türden sesler çıkarmaya başladılar. (Bakınız: eski dilde türkü.) Kimileri onlara ellerindeki tuhaf oyuncaklarla eşlik ediyor (bakınız: eski dilde tef), kimileriye hüzünlenmiş ağlıyorlardı. Um da ağlayan kadınlar gibi ağlamak istedi sessizce; hiç anlamadığı kelimelerin içine işleyen bu kederli sesiyle.

Yorulmuştu. Bir mermer oturağa ilişti. Yanındaki çukur mermer kap sürekli kaynar suyla dolup taşıyordu. Başını eğdi. Çıplak ayaklarına baktı bir süre. Ayaklarına kadar ge-

len köpükleri izledi. Sonra elini suya götürdü. Kaynar suya dokunduğu an can havliyle çılgılığı bastı.

Uyandı Um, ter içinde.

Soğuk, metalik gri kapsülün içinde uyandı Um. Gördüğü rüya çok gerçekti.

Ayaklarının halıya değdiği o ilk an.

Kulağında hâlâ o sesler, o kahkahalar, o neşeli uğultu.

Suyun halinden memnun akan sesi, sabun kokusunda mermerlere konan kelimeler...

Masa başında enfes kokular eşliğinde dinlediği o insanlar...

Ne kadar da gerçekti.

Oysa gerçek dünya şu an uyandığı dünya olmalıydı. Aklının karıştığını hücreden çıkarken beyin tarama cihazının verdiği uyarıdan anladı. Cihaz hata veriyordu: “Veriler alınamıyor.” Aklını topladı, cihaza okuttu. Odasına geçti.

Şaşırdı, yaşlı yazar odasında onu bekliyordu. Yeni bir seansa yine bir bıkkınlıkla gelmişti. Um sevindi, gülümsedi. Şaşıрма sırası yazardaydı; terapisti ilk kez gülümserken görüyordu.

Um, sakın sakın kendisini dinleyen hastasına tüm sıcaklığıyla rüyasını anlatmaya başladı. Uzun uzun ve tüm detaylarıyla anlattı, anlattı. Artık yazarı daha iyi anlıyor ama şimdi de kendisi için endişeleniyordu. Endişesini giderecek bir cevap duymak umuduyla: “Peki ya sonra, bundan sonra ne olacak?” diye sordu Um, yaşlı yazara.

“Sonra ne mi olacak?” dedi yazar. (Bakınız: eski dilde kâhin.)

“Bilmez misin, herkes kendi kıyametini yaşar.”

Um, geçmişe geleceğe eski dilden okkalı bir küfür savurdu.
..... (bakmayınız, ayıp.)

Rüya Odası

ÜMİD GURBANOV

GÖZLERİNİ ZORLUKLA AÇTI. İŞE GİTMEK İSTEMİYORDU. KİM isterdi ki! Öylesi güzel bir rüyadan uyanmayı kim isterdi! Tam da oğluna verdiği öğüdün en güzel yerindeydi. Diyecekti ki ona, sakın ama sakın pes etme. Bırakma kendini diyecekti. Neyi istiyorsan ve kimi istiyorsan peşinden git onun. Kaybedebilirsin elbet, ama denemiş olacaksın en azından. Bunları söyleyecekti oğluna ya da benzer şeyleri işte. Söyleyemedi, olmadı, uyanması gerekti çünkü. Olsun. Yarın söylerdi belki. Gülümsemesi için işte güzel bir sebep. Yarın söyleyebilirdi. Belki.

Kalktı, oda soğuktu sanki biraz. İçi ürpermiş de olabilirdi. Önemsemedi bunu. Sıcaklık artardı nasıl olsa birazdan. Ah şu yeni nesil evler diye geçirdi içinden, onlar olmasa ne yapardım! Gerçekten de öyleydi. Onlarca isim değiştirdi pazarlanmak için. Kişiye özel evler denildi bunlara, teknolojinin son noktası diye de eklendi. Dostunuz ve aileniz olacak diye savundu koca koca insanlar bu evleri. Sizi anlayacak bu evler. Hissedecek sizi. Mutlu olmanız için elinizden geleni yapacak. Aylarca, yıllarca bunlar konuşuldu. Güvenlik sorunları tartışıldı. Haklı bir tartışmaydı da bu. Çünkü herkes farkındaydı bu evlerin tanrısal bir güçle hareket etmediğinin; içinde oturanın hayatına dair neredeyse tüm

verileri topluyordu. Sürekli bu işi yapıyordu. Her türlü değişkeni depoluyordu. Aslına bakılırsa, özel yaşama dair pek bir şey kalmıyordu geriye. Yine de huzur vaat ediyordu bu evler. Uyandığınızda, odayı vücudunuza uygun sıcaklığa getiriyordu. Kahvaltı için ne gerekiyorsa, siz daha uyanmadan hallediyordu. Sevdiğiniz müzikleri çalıyordu. Hem de ruh halinizi yüzünüzden ve beden dilinizden okuyarak. Duvarların rengi bir anda değişebiliyor, aniden hoşunuza gidecek bir televizyon programı önünüze gelebiliyordu. Sizi neşelendirmek için elinden geleni yapıyordu ev. Yine de yetmemişti bu kadarı ilk başlarda. Yetmezdi. İnsanlar korkuyordu. Bu kadar işi yapmak için gereken verinin toplanması fikri onları korkutuyordu. Oysa bir gün çok ufak bir eklemeye bu evler satılmaya başladı. Tereddütlüydü bu evlere yerleşenler. Ama uyudukları ilk gece hiç ummadıkları kadar memnun oldular, yaşam aşkıyla uyandılar. Kimse beklemiyordu böyle bir başarıyı. Her geçen gün daha da yaygınlaştı bu evler. Önceleri şehirlerin esas yerleşim alanlarından uzağa kurulan bu evler, artık şehrin içine de yayılmaya başlamıştı. Eski binalar yıkılıyor, yeni binalar yapılıyordu. Bu gidişle, yalnızca şehrin uzağında kalacaktı anlaşılan o taş binalar.

Bunları düşünmedi elbet. Bu kadar derin düşünmedi. Sadece bu evi sevdiğini biliyordu. Her gün işe bu evde yaşamını daha rahat sürdürebilmek için gidiyordu. Eskisi gibi değildi. Yaşamayı seviyordu. Uyumayı seviyordu. Uyanmayı sevmiyordu pek, ama olsun, değerdi buna. Televizyon açıldığında birden, dikkati dağıldı. İlgi alanına yönelik haberler derlenmiş ve özel olarak sunuluyordu. Ekmekler çoktan kızarmış, çay demlenmişti. Hiçbir şey yapmıyordu, ama hiçbir

ânı da boş geçmiyordu. Bir amaç veriyordu ev ona. Bir yere yönlendiriyordu sürekli. Oyalıyordu. Zihnini dinç tutuyordu. Seviyordu o da bunu. Son bir ümit olarak tutunmuştu zaten bu eve. Olmuştu. Yaşamını sürdürebiliyordu işte bir şekilde.

Anahtarlarını aramadı bile. “Anahtarlarım!” dediği anda ev onu yönlendirdi anahtarın olduğu yere doğru. Dün akşam eve girdiğinde hafızasına almıştı çünkü ev anahtarın nerede olduğunu. İlk başlarda takip edildiği hissi uyanmıştı onda. Herkeste bu his uyanmıştı. Uyanırdı. Normaldi bu. Sonra geçiyordu. Kalabalık bir sokağa saptığında ilkin rahatsız olmak gibi bir şey. Zamanla geçen bir şey. Kalabalığa aldırmamak gibi bir şey. Birileri görse ne olacak demek gibi bir şey. Birileri bilse ne olacak demek gibi bir şey. Neyim var ki gizleyecek demek gibi bir şey. Ne önemim var ki demek gibi bir şey. Belki de tam olarak böyle şeyler değildi insanların aklından geçenler, ancak mutlulukları o evlerde gizliydi, sırf bunun için kendilerini kandırmaları o kadar da zor olmamalıydı. O kadar da zor olmadı.

İşe vardığında aklında dün geceki rüya vardı hâlâ. Gece gidip uyumayı dört gözle bekliyordu. Onun verdiği şevkle çalıştı bütün gün. Her gün olduğu gibi. Herkesin çalıştığı gibi. İnsanların gözünden okunabilirdi bu. Bir hayatları vardı devam ettirecekleri, şu an ne yaptıklarının ve ne kadar zorlandıklarının bir önemi yoktu. Bir şekilde herkes umursamamayı öğrenmişti. Nasıl olsa akşam olduğunda evlerine gideceklerdi ve uyuyacaklardı. Arzu ettikleri o sevimli dünyalarına kavuşacaklardı. Dert etmeleri gereken bir şey yoktu. Vardıysa bile, halledilebilirdi.

Birden aklına geldi. Aniden. Unutmuştı aslında çoktan. Nedense hatırladı. Arkadaşını hatırladı. Şehrin dışında, eski moda evlerde oturan arkadaşı ne yapıyordu acaba? Geçmedi şu yeni evlerden birine diye iç geçirdi; oysa ne kadar da güzel olurdu onun için. Anlamadı bu evlerin büyüsunü. İnatçının tekiydi. Kendince diretti. Ne fayda! Çürüyor işte herkesten uzakta bir yerde yalnız başına! Ah zavallı... Böylesi düşüncelere kapılarak geçirdi günün geri kalan kısmını. Kararını vermişti, çıkışta kısa bir süreliğine arkadaşına uğrayacaktı. Daha bu gece oğluna vereceği öğütten cesaret aldı: Pes etme! Pes etmeyecekti. Etmedi. İşten çıkar çıkmaz arkadaşının evine doğru yol almaya başladı. Hafızası körelmişti ya da şehir çok değişmişti. Tanıyamadı birçok yeri. Ne ara yapıldı tüm bu değişiklikler dedi fısıltıyla. Şaşkın gözlerle çevresine bakınıp durdu. O sırada evi ve işi dışındaki güzergâhları uzun zamandır kullanmadığını fark etti. Üstünde durmadı bunun. Ne olacaktı sanki! Kullanmadıysa kullanmadı. Ne kaybetti ki!

Eski moda apartmanın önünde bir süre dikildi. Gözüne harabe gibi görünmüştü. Oysa çok değil, bundan on-on beş sene evvel yapılmış bir binaydı; ama işte eski modaydı, hiçbir özelliği yoktu, taştan yapılmış soğuk duvarlardan başka anlam ifade etmiyordu. İnsan evini kendi dostu olarak görmeyecekse, ne diye onda oturabilirdi ki? Anlam veremedi buna. Üstünde çok da durmadı, zili aradı, buldu. Zile bastı.

Şaşırmıştı ama sevinmişti arkadaşı. Ev dağınıktı. Ne de olsa yalnız yaşıyordu arkadaşı ve ev kendi kendini derleyip toplayamıyordu. Oturacak bir yer ayarlandı, çaylar eski usule göre hazırlandı, kısa bir sessizliğin ardından, arkadaşı söze girdi:

“Eee, anlat bakalım. Nasıl gidiyor?”

“Güzel gidiyor. Biliyorsun işte, uzun zamandır epey iyiyim. İşe gidiyorum, eve geliyorum. Uyuyorum. Çok güzel.”

“Ev ve iş dışında yaptığın bir şeyler yok mu?”

“Tabii ki yok. Ne gerek var ki!”

Arkadaşı memnuniyetsiz bir biçimde geriye yaslandı. Birçok şey demek istedi, ama kendini tuttu.

“Söyle hadi, söyle. Gene o eski saçmalıklarından bahset bana. Kendini kandırıyorsun de! Ne önemi var sanki? Nasıl olsa uyuyunca bir anlamı kalmayacak bu dediklerinin de.”

“Başlamak istemiyorum. Ne düşündüğümü biliyorsun o evler hakkında. Senin hakkında. Gerçekçi hiçbir yan göremiyorum bunda.”

“Seninle tartışmaya gelmedim. Yıllardır görüşmediğimiz için aklıma geldin birden ve nasılsın diye bakayım diye geldim. Böyle sinirlenmene gerek yok.”

“Hayır, yanlış anladın. Sinirlenmedim. Hiç de bile.”

Bir süre sustular. Başka birkaç konudan konuşmak istediler, ama olmadı. En yakın arkadaşındı çünkü onun. Her şeyi biliyordu. Yanında olmalıydı. Mutluluğu bulmuşken ona destek olmalıydı. Olmadı. Bu yüzden yıllarca görüşmediler. Bir ara konuştular, sonra gene yıllarca görüşmediler. Geçmişten kalan tek kişiydi o. Ne diye bu kadar karşı çıkıyordu ki o evlere?

“Keşke sen de benim gibi şu yeni evlerden birine geçsen.”

“Böyle bir şey asla olmayacak, biliyorsun.”

“Gereksiz gurur yapıyorsun.”

“Gurur mu?”

“Evet. Neymiş, insanlığa yakışmıyormuş böylesi. Neymiş, uyuşturucu bağımlıları gibi davranıyormuşuz. Neymiş, kendimize dair bir şey kalmıyormuş geriye.”

“Haklıyım.”

“Ama sen hiç o odalardan birine girip uyumadın. Onun gerçekliğini hissetmedin. Bilemezsin bunu.”

“Her şey şu rüya odası denen saçmalık yüzünden oldu zaten.”

“Yanlış bir şey yok onda. İnsanlara istediğini veriyor. Hepsi bu.”

“Tüm anılarınızı veri haline getirip teslim ediyorsunuz eve. Eski fotoğrafları, günlükleri, videoları, elinizde ne türlü bilgi varsa hepsini aktarıyorsunuz evin şu koca hortumlu hafızasına. Geçmiş veriyorsunuz onun eline. Ne için? Rüya odası denilen şu odalara girip uyuduğunuzda size istediğiniz rüyayı sunması için. Günlerce, haftalarca gözlüyor ev sizi, alışkanlıklarınızı, sevdiğiniz şeyleri kavırıyor ve en hoşunuza gidecekleri rüyanızda önünüze sunuyor. Bizlerin basitçe yatak odası deyip geçtiğimiz odayı reseptörlerle, ışınlarla, elektromanyetik dalgalarla doldurmuşlar ve uykuya daldığınız anda rüyanızı çizdiğiniz senaryoya göre şekillendiriyorlar. Ne anlıyorsunuz bundan?”

“Ne mi anlıyoruz? Gerçek hayatta bulamadığımız mutluluğu orada buluyoruz. Öylesine gerçek ki... Daha dün gece oğlumla konuşuyordum.”

“Oğlun yok senin.”

Hiddetle ayağa kalktı. Kendine zorlukla hâkim oluyordu.

“Ağzını topla.”

Arkadaşı başını aşağıya eğdi ve hüzünlü bir sesle devam etti:

“Oğlun öldü senin.”

“Sus.”

“Oğlun ve karın... İkisi de öldü seneler evvel. Rüyada onları görmeyen onları gerçek kılm...”

Sert bir yumruk yedi cümlesini tamamlayamadan. Yere kapaklandı. İçinde bir şeylere sinirleniyordu. Engel olamadığı şu “gelişim” adını verdikleri şeye karşı öfke duyuyordu. İnsanları gerçeklikten uzaklaştırıyordu çünkü bu. Daha mutlu kılabilirdi insanları, ama gerek var mıydı bu kadarına? İnsanlar biraz da acı çekmeli değiller miydi? Kendi başlarına toparlanmaları gerekmez miydi? Tüm ailesini bir trafik kazasında kaybeden birine sadece zihninin içinde yaşayabildiği bir aile ve ev vermek ne kadar doğrudu? İnsanların acılarını kendi pazarlarında meta haline getirmiyor muydu onlar bu şekilde? Kimler diye düşündü. Kimler? Bir cevabı bile yoktu aslında bunun. Gelişen teknolojinin en çetrefilli yanı da buydu zaten: İyi ve kötü olan her amaç birbirine karışmıştı çoktan ve bu şekilde gelişimini sürdürmeye devam ediyordu. Artık bunun önüne geçmenin bir yolu kalmamıştı. Basit ve ilkel insanlar olarak varlığımızı sürdüremeyeceğiz. Daha da acısı, basit ve ilkel olmanın kötü bir şey olduğuna inanmaya başlayacağız. Hepimiz bu yönde düşüncelere sahip olacağız? Peki ya sonra ne olacak? Daha ne kadar geliştireceğiz? İnsanlığa dair olan her vasat huyu, isteği, alışkanlığı, duyguyu değiştirecek miyiz? Her seferinde onlara daha kolayını sunarak, onları daha hoşnut ederek neyi elde etmiş olacağız?

Attığı yumruktan dolayı pişman olmuştu. Kendini kanepeye bıraktı. Gözlerinden ağır ağır yaşlar akıyordu. Arkadaşı yerden yavaşça kalktı. Gelip yanına oturdu. Ne çok şey geçti aklından. Ne diyebilirdi ki? İnsanların kendilerini kandırma

hakkı yok muydu? Sürmek istediği yaşama erişemeyenlerin yapay da olsa kendileri için bir dünya kurması o kadar mı kötü bir şeydi? Bir eve bizi biz yapan her bilgiyi sunmamız karşılığında, bizi anlayan odaların ve duvarların olması çok mu adaletsiz bir anlaşmaydı? Şu rüya odaları olmasa tekrar nasıl toparlanacaktı o? İntiharın eşiğinden dönmemiş miydi? Hayata tutunmamış mıydı? Yetmez mi bu kadarı bile!

“Ben de biliyorum.”

“Anlamadım?”

“Ben de biliyorum oğlumun öldüğünü.”

“Üzgünüm, öyle demek istememiştim.

“Hayır, hayır, haklısın belki de. Kaç yıldır oğlumun mezarına bile gitmedim. Karımın da tabii. Biliyor musun niye? Büyü bozulmasın diye. Rüyalarım girmelerinden korktum. Her şeyi bozmalarından korktum. Mezarlarını görürsem, suçluluk hissi yaşayacağımdan korktum. O evin ve odanın beni kurtaramayacağından korktum. Gerçeği hatırlamaktan korktum. Ama bir görsen... Öyle gerçek ki!”

Evden ayrıldığında sıkıca sarıldılar birbirlerine. Söyleyecek çok şeyleri vardı ve söyleyecek hiçbir şeyleri yoktu. Garip bir durumdu. Tekrar görüşüp görüşmeyeceklerini kestiremediler bile. Olsun. O gece ve diğer geceler ikisi de uyuyacaktı nasılsa. Her ikisi de kendi haklılığının rüyasını görecekti. Her ikisi de kendi gerçekliğinin altında ezilecekti. Belki birbirlerini anlamaktan bile uzaklaşacaklardı; farklı gerçekliklere tutunmalarının bedelini bu şekilde ödeyeceklerdi. Kim bilir, insan olmanın bir zorluğu da budur!

Eve girdiği anda neşeli müzikler çalmaya, eğlenceli programlar açılmaya başladı. Ev, hüznü kestirmişti. Gülümse-

di. Yorgundu, uğraşamazdı bu kadar şamatayla. Bir parça bir şeyler atıştırdıktan sonra rüya odasına geçti. Uyumaya hazırlandı. Arkadaşını düşündü. Neden yalnızdı? Basit bir hikâye: Sevdığı kadın onu terk etmişti. O da bir daha başka biriyle olmamıştı. Oysa isteseydi rüyalarında sevdiği kadınla birlikte olabilirdi. Acı çekmenin ne gereği vardı? Böylesi bir yalnızlığın ne gereği vardı? Yatağa uzandığında, kendisinin de aslında yalnız olduğunu düşündü. Ama uyuyunca geçecek bir yalnızlıktı bu. Gerçek bir rüya! İşte satın aldığı buydu. Herkesin satın aldığı buydu. Evlerin satılmazken satılmasının sebebi buydu. Dâhiyane bir buluş ve basit bir ticari hamle...

Gözlerini yumdu. Biraz duraksadı. Yavaş yavaş yüzüne bir gülümseme yayıldı: “Rüya modunu kapat.” Odanın garip garip yanıp sönen ışıkları kapandı birden. Yıllardır alışık olmadığı bir karanlık kapladı yatak odasını. Evet, artık sadece bir “yatak odası” olmuştu bu oda. Ne görecekti bu gece rüyasında? Ne görebilirdi en fazla? Bunları düşünürken rüyaya daldı.

Sabah alarm çaldı. Uyanmadı. Buna gerek duymadı.

İki Adım Bir Takla

YAĞMUR YENİCE

MECİDİYEKÖY'DEN ÇIKTI YOLA. ASLINDA MECİDİYEKÖY DEN-
diğinde akla gelen o ana cadde değil onun Mecidiyeköy'ü.
Arka sokakların sessizliğinde yaşıyor o. Arka sokak dedi-
ğime bakmayın, yokuş aşağı sokaklar bunlar. Burada yıllar
önce bir dağ varmış, bu dağı kemirmiş ve kesmişler, delmiş
ve bir güzel işlemişler ve sonunda bugünkü Mecidiyeköy
oluvermiş.

Bizimki Mecidiyeköy'den çıktı yola. Aşağılardan yuka-
rılara. Başladı tırmanmaya. Sırt çantası ve elindeki torbayla.
Başlangıçta her sabah yukarı tırmanmak onun için bir spor
sayılsa da buradaki dördüncü yılında fikri değişmişti, artık
sadece yoruluyordu. Bu yokuş bitecekti beş dakikaya ama
ulaşımın asıl meydan okuyan kısmı henüz başlamamıştı.
Adım adım yaklaşıyordu o viyadüğe, bağırırsa da bayılsa da
kimsenin duymayacağı o yere. Ah karşıdan biri geliyor, yola
inmeli, kaldırım müsait değil iki kişinin yan yana geçmesi-
ne. Hemen bir zıplayış, artık aşağıda. Hepiniz bilirsiniz, hani
araba gelir, karşıdan iki kişi yaklaşıyordur ve tam o sırada
bir bisikletli yan yoldan sizin bulunduğunuz yola girer ve
hepiniz aynı anda aynı çizgide dizilirsiniz ya, işte öyle, bir
anda bizimki vücudunu yan çevirip hemen yanındaki araba-
ya yaslandı ve yeniden yürüyebileceği anı gergin bir ifadeyle

bekledi. Tekrar yürümeye başladı, adımlarını hızlandırdı, bu üç saniyelik bekleyiş onu sinirlendirmişti. Kaldırıma çıktı tekrar, kamyon geliyordu arkadan. Dönüp bakmamıştı bile ama biliyordu gelen aracın büyüklüğünü, şeklini, hatta rengini bile. Artık araçların sesleri onun zihninde istemsizce şekil bulabiliyordu. Önünde pazardan çıkmış teyzelerin ellerinde torbalar, ağır adımlar. Bizimki sağ yaptı, cık olmadı, öndeki teyzenin de sağa meyledesi gelmişti. Tam ortadaki boşluğu gördü geçeceği pozisyonu ve vücudunun eğimini ayarlarken soldaki teyze yorulup torbalarını yere koydu, “vıyh” dedi bekledi. Artık sinirleri bozulmuştu “vıyh”a cevaben “of” deyip yola atladı, muazzam kalabalık ve gürültünün içine girmesine on adım kalmıştı.

Yayaların iki yönlü karayolu gibi kullandığı bu cadde kenarı kaldırımından geçmenin de bazı kuralları vardı. Önce sola bakıyor, soldan yaklaşan insanların akış yönünde ilerler gibi sağ çapraza doğru iki adım, ardından sağdan hızla yaklaşan insanlardan bulduğu ilk boşlukta dümdüz karşıya doğru bir sıçrayış. Burada ne arabalar yol verir ne yayalar. Atik davranacak, sıçrayacak ki ilerleyebilsin.

Sahte yaya geçidi adını verdiği, çizilmemiş ve ışıksız ama bir o kadar da zihinlerde gerçek olan bir hattı kullandı. Arabalar da yayalar da bu on beş metrelik görünmez geçidi görür olmuştu. Mecidiyeköylüler kendi kurallarını yazıyordu. Aslında bu görünmez kurallar, olması gereken gerçek kurallardır, zaman içinde kullanım kolaylığı amacıyla ortaya çıkmış pratik çözümler. Aynı zamanda tasarımın hammaddesini de oluşturur ama kendini gösterse de dilinden anlamak güçtür.

Yolun iki tarafında iki ordu, en ön saftakiler acelesi olanlar, bacakları zikzak yapmasını iyi bilenler. Yeri geldiğinde iki adım ileri, bir sağı sıçrayış ve sol omuzu geri atabilenler. Arkada kalanlar ise yorulmuşlar, adımları ağırlaşmışlar. Bizimki en ön safta yerini aldı. Şimdi iş bir cesurun kendini yola atmasına bakıyordu. O adım atıldığında iki ordu birbirine yürüyecek, bir düğüm olup safları sıklaştıracak ve dağılacak. Düğüm safhasının bir karakteri vardır; tüm kollar birbirine karışır, insanların suratları çarpışacak gibi olur, karşı karşıya gelen gözler bir anlığına birbirine takılır, omuzlar sürtüşür. Ve bizimki karşıya geçmiştir.

Duvar

NİLAY ÜNSAL GÜLMEZ

GİDEREK SARIYA ÇALİYOR UFKUM. ÖĞLE SICAĞI BEYNİMİ, BENİMİ kavurur, rüzgârı esir almış kendini savururken benim biricik tasam cebimde elimin nemiyle dalgalanmış bir küçük kâğıt parçası.

Pek az yolum kaldı. Birazdan sıvası yer yer sıyrılmış, kimi bölgelerde harcı da dökülmüş, tuğlaları ayrılmış bol çatlaklı, yüksekçe bir bahçe duvarı çıkacak karşıma. Duvar ortalama bir insana ilk bakışta ve hatta devamında perişan görünebilir. Belki öyledir de... Olsun, yeter ki ilişilmesin o duvara. Ben beş yıldır çatlaklarına rengârenk kâğıtlara yazılmış küçük notlar sıkıştırıyorum. Eski emanetlerim duruyor mu, gören, alan, okuyan ya da okuyup da geri koyan oluyor mu diye merak etmedim hiç; elimden çıkan, dilime hiç değmemiş sözlerin peşine düşmedim, takip etmedim. Rüzgâr alıp götürmüş mü, böceklerle yuva olmuş mu diye bakmadım. Önceleri duvar yüzeyini hızlıca tarar, boş yırtıklara yönelirdim. Şimdi fark etmiyor, diyemediklerimi sıkıştırıyor ve yürümeye devam ediyorum.

Bu sabah bir parşömene yazdım. Üçgen biçiminde katladım, annemin muska böreklerine benzedi. Katlarken elim kesildi

ilk kez, bunca yıldır ilk. Kâğıt der geçersin, bir incecik kâğıt kesîği, varla yok arası, insanın canını bu denli yakar mı? Kesîğin güzergâhı boyunca hafifçe bastırdım öteki elimle, minik bir kan birikintisi oluşuverdi parmak ucumda. Onunla getirdim sözümün sonunu, kızıl iri bir noktayla bitiyor bu seferki...

Tam on yıl oldu Pelin’le yaşıyorum. Simyamız tuttu, birbirimize aşılandık. O bu kentli, evi yuvası burası, kökleri burada, ben peşi sıra geldim. Yürüdükçe yerleşmeyi deniyorum bu kente. Kokluyorum, ama aradığım kokular gelmiyor burnuma. Azıcık şaşırmayı, bakakalmayı, birkaç saniye duraklamayı istiyorum. O bile olmuyor, ya da ben beceremiyorum. Çok hareketli, içten içe kaynıyor, uğulduyormuş gibi şehir ama bir o kadar da bildik, sıradan, hep aynı telden çalıyor. Sesi tiz, kulaklarımı tırmalıyor. Ben de yürüyüp duruyorum işte beklenmediğin peşinde. Pelin benim bu uçuşan hallerimi seviyor mu, yoksa tahammül mü gösteriyor bilmiyorum. Kendiyle kaim bir adamım ben, direnirim. Ona da direndiğim oluyor farkındayım. Devşirilmiş öfkelerim var, biriktiriyorum. Zihnimin hangi ücretine ne zaman hapsedtiğimi unutuyorum, aniden çıkıveriyorlar. Şimdi bir kısmı duvarda ikamet ediyorlar. Sivriliklerimi törpüledi duvar benim, incinen bağlarımızı yamadı. Kendimi tutup diyemediğim, bedenime hapsedtiğim her söze kucak açtı. Lakin pek ıssız, yalnız, dışarılıklı. Etrafı camla çelikle sarılı. Çürüyüp de çekilmiş diş yeri gibi ötesi var mı... İç sızlatan bir boşluğu imliyor bana varlığıyla, yok olan çocukluğumu, kiri pası, top-

rağı hatta dizlerimden süzülen kanı imliyor. Ve tam da bu yüzden dengemi bozan ve kuran, beni duraklatan, aykırılığı ile mıknaş gibi çeken şimdilik bulduğum tek yer bu duvar.

İyice yaklaştım, meltem esiyor. Çoğunluk böyle sarı sıcakta giderim yazları, öğle sonları. Cam çelik kutuların birörnek adam ve kadınları olmasın eteğinde berisinde. İşte göründü belli belirsiz, bu yaz günü her şeyi bulanıklaştıran, tüm görüntüleri eriten buhar onu da tir tir titretiyor. Az daha yaklaşınca yüreğime bir kuş çörekledi en kocamanından. Bir başkalık var, bir leke. Adımlarımı sıklaştırdım, neredeyse koşar adımlım. Bir duvar yazısı peydah olmuş üzerinde. Yazı ile resim arası bir şey... Duvarın kaba dokusu emmiş renklerini, şimdiden soldurmuş. Bu işin failinden nefret mi etsem yoksa kardeş ve kaderdaş mı bellesem bilemiyorum. Hem çıplak hissediyorum kendimi, hem damgalanmış. Biri si vücuduma zorla dövme yapmış gibi. Şimdi aynı hizadayız, gözümden bir damla yaş geldi. Önünde duramam. Hiç durmadım, yürümeye devam ediyorum. Bir bank var az ötede, yüzüm denize dönük oturdum.

Kalktım yerimden, gerisingeri döndüm yürüyorum, her adımda daha bir yavaşlayarak. Duvardaki tek delik sarmaşıkların boğduğu dar demir kapı. Oradan metruk bir evin hayali sızıyor. Bazen evsizlerin silik silüetleri çalar gözümü kapının önünden geçerken. Kim bilir belki o evsizlerden biridir evin sahibi. Her kimse belli ki bunca yıl direnmiş, para-pula tamah etmemiş. Buralarda hiç sıcak bakılmaz duvar

yazılarına. Zaten duvar da kalmadı ya lafın gelişi... Ekipler gelip hemen kapatıverirler üzerini. Hele ki bu duvara yazılmış, yıkmak için bahane ararlar. Zaten neyin sakıncalı, neyin sakıncasız olduğuna kim karar verecek? Kim kimi neye ikna edecek, en temizi yok etmek. Cam çelik kuleler kaldırmaz başkaldırıyı, rengi de sevmezler pek. Bu duvara epeyce tahammül gösterdiler. Sahibi de kurtaramaz artık, o da mecbur boyun eğecek. Onu yarın yıkılmış, ya da çatlakları doldurulmuş ve boydan boya sıvanmış bulabilirim. Duvarımı yıkanlar ya da sıradanlıklarıyla, sıkıcı pürüzsüzlükleriyle sıvayanlar sözümün de celladı olacaklar. Sesim kısılacak, cümlelerim kısılacak... Pelin zaten az konuşan kocasından belki iyiden iyiye soğuyacak. Ve bunların hepsi ruhsuzluğa, gök kafeslerin bol aynalı, yansımali parlak griliğine, tekdüzeliğine isyan eden, belki de ben gibi tuğla duvarın koyulu açıklı, bol pürtüklü güneş renklerine meftun bir yüreğin yüzünden olacak iyi mi?

Ah be çocuk!!! İçinin aleviyle yanan çocuk, gençse de yaşlıysa da çocuk, ne güzel isyan ettin etmesine de... İşte. Senin yüksek sesli delibaş haykırışın, benim küçük çığlıklarım, hepsi aynı gemide, mahallenin kalan son ayrık otunun üzerinde...

Tanımsız

EMRE SÖNMEZ

SON TEKNOLOJİ ÜRÜNÜ GÖZLÜKLERİN ÜRETİLDİĞİ FABRİKA-
nın stok bölümüne bir sipariş iletisi geldi. İşçi robot, sipariş
edilen ürünü, bulunduğu raftan alarak kargo bölümüne gö-
türdü. Kargo bölümünde farklı taşıma kapasitelerine sahip
dört pervaneli kargo robotları duruyordu. İşçi robot, uygun
kargo robotunu seçerek yanına yaklaştı. Siparişi robotun kar-
go haznesine yerleştirdi. Kablosuz bağlantı kurarak adres bil-
gilerini aktardı. Kalkış komutunu alan kargo robotu çatıdaki
boşluktan geçerek şehrin semalarında yükseldi.

Aşağıda yüksek blokların defalarca tekrarından oluşan
sonsuz bir gridal ağ uzanıyordu. Çıplak gözle bakıldığında
birbirinden ayırt edilmesi imkânsız olan prizmalar örüntü-
sünden ibaretti şehir. Her yapı, her yol, her boşluk-doluluk
birbirinin tekrarıydı. Robotik yazılımlar için algıyı zorlaştı-
racak her türlü kütesel hareket bertaraf edilmişti. Kargo
robotunun perspektifinde ise her kütenin, her sokağın bir
kodu vardı. Ve her nesne, yazılım tarafından makro ölçekten
moleküler ölçeğe kadar tanımlanabilir şekilde tasarlanmıştı.
Her şey, dev bir makineyi andıran şehrin bir parçasıydı. Şehir
her şeydi. Ne ondan önce ne de ondan sonra görünür bir şey
vardı. Ondan başka bir şey yoktu.

Kargo robotu, adres bilgileri ile eşleşen binaya yaklaştı.

İlgili kattaki kargo kapağını açarak taşıdığı ürünü içeri bıraktı. Tekrar yükselerek gözden kayboldu.

Uras, elli katlı bloklardan birinin en üst katında kırk metre karelik, geniş sayılabilecek bir konutta oturuyordu. Son zamanlarda yeşil renge takıntılıydı. Oturma grubu, yatağı, duvarlar ve hatta banyodaki eşyalar, farklı desenlerle yeşilin farklı tonlarını yansıtıyordu. Sadece pencere kenarındaki biblolar farklı renkteydi ve zaten onları da öyle seviyordu. Fincanının üzerinde yansıyan gösterge tam istediği sıcaklığı gösterirken keyifle kahvesini yudumluyordu. Heyecanlıydı. Az önce kahvaltı ederken sipariş ettiği gözlüğü kullanmak için sabırsızlanıyordu. Karşısındaki duvar üzerinde akan haber görüntülerini izlerken duvarda bir ileti belirdi. Sipariş ettiği ürün teslim edilmişti. Kalktı ve konutun giriş kapısının bulunduğu duvara elini uzattı. Duvardaki kapak açıldı ve merakla beklediği yeni gözlüğünü aldı. Sabırsızlıkla kutuyu açtı. Gözlük değişimini aktive etmek için kutu içindeki düğmeye bastı. Düğmeye bastıktan birkaç saniye sonra yüzüne kene gibi yapışmış durumda olan eski gözlüğü kendini serbest bıraktı. Bir ses duyuldu. “Derhal gözlüğünüzü takın.” Fazla vakti yoktu. Eski gözlüğünü çıkarıp masaya koyduğunda tüm o yeşiller de kayboldu. Artık mekân düz, boş ve griydi. 3D bibloların artık görünmediği pencereye yöneldi. Dışardaki gri ve boş bina kütlelerinin arasında aradığı şeyi gördü. Çok uzaklarda bir ağaç giderek yükselen o griliklerin arasında yeşil yeşil parlıyordu. Hayranlıkla bir süre ağaca baktı. Ve tekrar o ses duyuldu: “Derhal gözlüğünüzü takın.” Yeni gözlüğünü hızla kutsundan çıkarıp eline aldı. Merakla ağacın olduğu tarafa yönelip gözlüğü yüzüne yaklaştırdı.

Gözlüğün çevresindeki bağlantı kabloları yılan gibi kıvrılarak Uras'ın yüzüne yapıştı. Ağacın olması gereken tarafa tekrar baktı. "Kahretsin!" dedi. Bütün renkler geri gelmişti. Şehir yine sonsuz renk ve hareketle parlıyordu. Odaklandığı her noktanın sıcaklığı, boyutları, tüm fiziki verileri ve sanal gerçekliği gözlüğün ekranına akıyordu. Ama ağaç orada yoktu. Bu gözlük de işe yaramamıştı. Demek ki dedi...

Kafasında çılgın bir fikir ile kendini sokağa attı. Ve şimdi o fikrin peşinden emin adımlarla ilerliyordu. Uzun bir yürüyüş olacaktı. Ama belki de kafasındaki soruların cevabını bulacaktı. Sokakta ilerlerken blokların üzerinde akan yazılara alaycı bir gülümsemeyle baktı. Bir yazıda, "Burada, gerekli her şeye sahibiz ve buradan başka bir yer yok," derken başka bir yazıda, "Bizler şehrin birer parçasıyız ve her parça kendine düşen görevi yapmalı," diyordu. Bu palavralara inanmayı çoktan bırakmıştı. Parçası olduğu şey bu sonsuz sanal gerçeklik olamazdı. Ona göre şehrin bir sınırı olmalıydı. O ağaç, bir sınır olduğunun, şehrin dışında başka yerlerin de var olduğunun göstergesiydi.

Sokakta herkesin gözünde bir gözlük vardı. İnsanlar bu gözlüklerle diledikleri bilgiye ulaşabiliyor, diledikleri deneyimi yaşayabiliyorlardı. Sonsuz şehir, sonsuz seçimler ve sonsuz özgürlük vaat ediyordu. Ne var ki gözlük takmak bir seçim değil bir zorunluluktuktu. Bu zorunluluk Uras'ın en sevdiği yalana dayanıyordu: Havadaki radyasyon çıplak gözle bakıldığında kör edebilirdi. O yüzden herkes kurallara uymalıydı. Zaten kimse bu durumdan şikâyetçi de değildi. İstemek yeterliydi. Gökyüzü, balıklarla dolu bir faunaya dönüşebilirdi. Ya da istendiğinde bir ormanın içinde gezinti

yapılabilirdi. Uras buna benzer sayısız deneyim yaşamıştı. Ama gözlükle baktığı hiçbir ağaç çıplak gözle gördüğü ağacın onda uyandırdığı hissi uyandıramamıştı.

Uras, kafasında bin bir düşünce ile yürürken polis robotların yolun karşısına hücum ettiğini fark etti. Gözlüğü kırılmış bir adam şaşkın bakışlarla etrafa bakıyordu. Adam, şehrin gri ve donuk gerçekliğiyle yüzleşirken şehre bütünleşik diğer insanlar renkli dünyalarında yürümeye devam ediyordu. Polis robotlar adamı ablukaya aldılar. Acilen adamın kırılan gözlüğünü çıkartarak yeni bir gözlü taktılar. Şehrin savunma mekanizması anında tepkisini vermiş ve sorun hızla çözülmüştü.

Birkaç saatlik bir yürüyüşten sonra Uras artık tahmin ettiği sınıra yaklaştığını hissediyordu. Etrafına baktığında, bloklar halen sonsuza dek uzanıyordu. Ama bir gariplik vardı. Yol boyunca blokların yüksekliği hep artmıştı. Fakat bu noktadan itibaren daha fazla yükselmiyorlardı. Başka bir ipucu daha vardı. Bu bölgede polis robotların sayısında önemli bir artış vardı. Hesaplamaları doğruysa sınır yakında bir yerlerde olmalıydı. Artık at gözlüğünü çıkarmanın zamanı gelmişti. Biraz canı acıyacaktı ama başka yolu da yoktu. Cebindeki çakıyı çıkardı. Yüzüne yapışan gözlüğün bağlantılarını teker teker kesti. Kalan parçaları da yüzünden hızla çekerek kopardı. Bir anda şehrin sonsuzluğu kayboldu. Birkaç blok ileride toprak rengi beliriverdi. Sonsuz görünen şehrin kıyısındaki tepeler kendini gösterdi. Şaşkınlık ve tahmininde haklı olmanın verdiği mutluluk duygusunu kısa sürede bastırdı. Artık zamana karşı yarışıyordu. Toprak zemine doğru koşmaya başladı. Derhal gözlüğünüzü takın uya-

rısıyla robotlar ona doğru yaklaşıyordu. Robotlardan daha hızlı gitmesi mümkün değildi. Ama var gücüyle koşmaya devam etti. Sağ taraftan iki, sol taraftan da üç robot çemberi daraltmaya başladı. Arayı iyice kapatan bir robot ensesinde belirdi. Gücü tükenmek üzere olan Uras'a bitirici darbe gelmek üzereyken ayakları toprakla buluşuverdi. Şehrin zemini bitmiş ve sınır artık aşılmıştı. Robot, duvara çarpıncasına sınırdan sekiverdi ve şaşın bir arayışla etrafında dönmeye başladı. Diğer robotlar da boş bir arayışla sağa sola dönmeye başladılar. Ama artık çok geçti. Sınırın ötesi tanımsız, Uras ise artık görünmezdi. Elleri dizlerinin üzerinde nefes nefese kalan Uras sınırın ötesinde artık güvende olduğunu anladı. Doğruldu ve gözlerini karşıya dikti. Yeşilin onlarca tonunu yansıtan o güzel ağaca doğru yürümeye devam etti.

Su İçti, Kare Çizdi

CEREN EKİNCİ

... SU İÇTİ VE GÖKYÜZÜNE BAKTI. AY'I VE YILDIZLARI GÖRDÜ. Gün ağardığında, güneşi ve kuşları. Megarondan çıktı, çadırının içinden, mağaradan, masanın altından, gökdelendeki rezidansından ve gökyüzüne baktı, güneşi gördü. Bilgisayar ekranında kare çizdi, toprağa kare çizdi, papirüsten kâğıt yaptı, kare çizdi. Kare çizdi, ev yaptı. Kapı açtı, içinden çıktı. Yatak koydu üstünde uyudu, koymasa da kıvrıldı, evrende yine aynı o köşede, o metre karede, o hacimde uyudu. Uyan-
dı gökyüzüne baktı, güneşi gördü.

Su içti, kare çizdi, gökyüzüne baktı.

Yollar hep meydanlara çıkar, kapılar ya içeri açılır ya dışarı. Yüksek tavanlar insanı ezer ve sen diz çöker dua edersin. Ateş yakar dumana bakar anlarsın, anlatırsın, güvercinden haber beklersin, bip bip sesine irkilirsin, üzülsün, sevinirsin.

Bu sabah güne yine alarmın sesi ile uyanamadım. Beş dakika önceden gözlerimi açıp tavana dikmişim bile. İçim hep kuşkulu, kuş sesi yok, yıldız yok, bip bip mesaj geldi, sabah oldu, günaydın. Tuvalet gittim, sifonu çektim, foş sesi geldi, gitti on beş litre su. Köşedeki fırında, sokaktaki simitçi de bulamadım o eski simiti. Masama gelen çayla korkunç bir poğaça yedim. Bilgisayarı açtım, kare çizdim. İçini doldurdum, ev yaptım. Halbuki tam o köşeye, evire çevire elli kere,

90'a 1.90 o evrensel yatağı koyduğum o köşeye kıvrılıp hayal kurmak istedim. Oraya yatacak kişinin yerinde olup yeni bir sabaha uyanıp tavana gözlerimi dikmek istedim. Olmadı. Ev bitti. Birileri yaşadı, yaşıyor içinde. Bip bip mesajı bile yok. Bir köşesine, taşına, duvarına kazınmış adım yok. Yeşil çatısı var, gökyüzüne açılan penceresi var. Çekince foş diye akan sifonu var. Kapısını içeri ya da dışarı açınca caddeye çıkıyorsun, en işlek, en büyük, en kornalı, arabalı, frenli, sirenli caddeye, oradan beton meydana. Ağaç yok, kuş yok. Kuşlar trafik ışıklarına yuva yapmış. Köpekler kaldırım köşesine kıvrılmış. Bense bir banka oturmuşum, yalnız. Mesaj yok. Sosyal medyada arkadaş çok. Çamurla oynamak istedim. Taşlardan, çamurdan Fred Çakmaktaş evi yapmak istedim, yaş beş. En fazla yapabildiğim yerden bir dal parçası alıp kare çizdim, içini doldurdum ev yaptım, köşesine kıvrıldım, hayalimde gökyüzüne baktım, yıldızları gördüm.

Çok geçmeden siren sesine karışan korna sesleriyle dolu, oksijensiz, bol gazlı, kimyasallı hayata geri döğüm. Metroya inmeye, insanların arasından kedi gibi kıvrılmaya çalıştım. Kafamı kaldırdım, baktım, durdum, 2 dakika sonra geliyor metro. Yürüyen merdivende koşan insanlar. Bir sonraki sefer yedi dakika sonra. Yediyi sevmem. Koşmadım, yürüyen merdivende. Sağa çekildim ve medeni medeni durdum. Oksijen aradım yerin altında derin bir nefes almak için. Yüzeysel olanla idare ettim, şimdilik. Kapılar açılıyor, kapanıyor, insanlar koşuyor, bakışlar atılıyor. Neye ve nereye geç kalıyor bilinmez. İnsanlar, bu son zamanlarda çok koşuyor.

Sildim attım her şeyi. Tik tak yapan saati, tutukluk yapan klavyeyi, patlayan ampulü. Bir siz kaldınız elimde kalem ve

kâğıt, bir de dilimin ucundakiler. Beynim koşuyor, parmaklarım apalıyor şu an. Tam da bu oldu bize işte bu yüzyılda. Bazen ruhumuz geride kaldı bedenlerimiz koştu, vapura, okula, işe, eşe, aşa. Bazen ruhumuz coştı dalgalandı, saatler geçmedi, bitmedi mesai, zil çalmadı, servis saati gelmedi. Üç öğün yemek yedik, sekizinci katta oturduk, akşam olunca acıktık, sabah olunca çişimiz geldi. İnsandık. Özledik. Sıcaklık istedik köpeğimize sarıldık, olmadı, yetti yetmedi bilemedik. Taksiciye kızdık, trafik ışığına bakış attık, koştuk. Ruhumuz durdu biz koştuk. Ruhumuz koştu biz durduk. Ali ile Ayşe yine buluştu o köşede. Kalpti bu, sevdi bin yıl önce de bin yıl sonra da. Sarıldı, sarılarak verdi son nefesini, bulundu binlerce yıl sonra kol kola göz göze.

Şehirler de yalnız. Ve onların da arkadaşları var. Dostları, düşmanları. Kimlikleri var, isyanları, sevdikleri, sevmedikleri. İstanbul hep gizemli bir kadın. Barcelona hayalperest genç, Roma İstanbul'un "olgun" ablası, Paris romantik zengin kızı, Milano ikon, Londra asilzade, Tokyo zekâ küpü, gözlüklü. Saysam bitmez, hepsi sen ben gibi. İnsanların yüzünde hayvanlar, şehirlerin ruhunda insanlar. Toplasan, hepsi biziz aslında. Dünya, dünyalı. Alt kimlik, üst kimlik, küçük şehir, büyük şehir, köy, kent, kasaba, hepsi aynı. Dünyalıyız işte. Ben istanbul olsam çığlık atarım. Düşün yakamdan, biraz da ötekilere gidin diye avaz avaz.

Ne için yaşadığımı unutmuş gibiydim. Onunla tanıştıktan sonra da bir şey değişmedi aslında. Bu korna sesleriyle dolu dünyaya bir kadın olarak çocuk vermek görevimdi oysa. Üremek ve nesillerimizin devamı için savaşıyorduk her anlamda. İnsan olarak bile diyemem, canlı olarak ilk görevi-

miz nesillerimizin devamırken amip gibi bölünerek bile olsa üremeyi hedef edinmişken bu korna sesleri de neydi? Neyi ayakta tutmaya çalışıyorduk?

Zil çaldı, gelen sen miydin bilmiyorum. Sürpriz yok artık bu hayatta. Neye şaşırdım ki senden sonra.

Yeni olan ne vardı, yoksa var olanı biz daha yeni mi görüyorduk? Bulup bulup kaybettiğimiz gerçeklik trafik ışığı yeşile döndüğü an tekrar kayboldu. Nasıl ve ne ara koyduk bunca kuralı kendimize? İnsan olmak bir yana canlı olma gerçeğinden ne zaman uzaklaştık, makineleştik, organikliğimizi kaybedip mekanikleştik? Ben zaten eti kemiği olan başlı başına organik bir varlık değil miydim? Olmayan balkonumda, penceremdeki küçük saksıda hangi ara organik tarım yapmaya başlamıştım? Kare çizdim, ev yaptım içine organizma koydum, eline bir kare kutu içine bir hatırlatma, her akşam gökyüzüne bak... Göremesen de orada yıldızlar var.

Kalk gidelim ruhum buralardan, oksijen olmayan bu dünyada daha fazla yaşamak istemiyorum. Tablo gibi manzarası olan coğrafyalara gidelim, bembeyaz karlar, yemyeşil çayırlar, masmavi sular. İyi birer çocuk olursak belki Şirinler'i bile görürüz..

Olmadı, yine asansörde kaldık.. İşe geç kalmamalıyım, olamaz. O toplantı kaçmamalı, o gökdelen dikilecek, o ağaç kesilecek. Yer bildirimi; asansör, dört ile beşinci kat arası. Oksijenimiz tükeniyor ama neyse ki şarjım var. Şu ağaçlar oksijen yerine azıcık da elektrik ve internet üretse.

Nefes alamıyorum. Kanım damarlarımdan çekiliyor, kulaklarım uğulduyor, aşağıya bakıyorum, toprak ıslıl ıslıl, binlerce yıldız var. Bu işte bir terslik olsa gerek. Ben bir ku-

tunun içinde gökyüzünde süzülürken yeryüzünde yıldızlar var. Samanyolu gibi caddeler, meydanlar, kara delikler, kör noktalar, çıkmaz sokaklar, titrek ışıklar, hareket eden ışıklar. Gözlerim kamaşıyor bu sahte evrende.

Derin derin nefes aldı, ciğerlerini patlatırcasına oksijenle doldurdu. Çıplak ayaklarını akşam çiğinden ıslanan çimlerin serinliğine teslim etti ve yumuşayan toprağın sarıp sarmalayan şefkatine bıraktı. Daha güçlü bastı adımlarını yere, ben buradayım ve hâlâ yaşıyorum dercesine. Rüzgâr saçlarına dolandı, derinlerden gelen uğultu yalnızlığını dindirdi. Ve sonra başa sardı. Su içti, kare çizdi, gökyüzüne baktı. Yıldızlar ilk gün ki kadar parlaktı ama o artık göremiyor sadece hissedebiliyordu.

Derin Dalış

MEHMET CEMİL AKTAŞ

O GÜN BUGÜN MÜ?

İlk derin düş dalışıma geç kalmamalıyım.

Bugün onca ışık geçişini beklediğim büyük an. Ben de geçmişin izini süren o ekibin bir parçasıyım. Neymiş belli bir seviyeye ulaşmadan boşluk avına çıkamazmışız, bilgi akışını kaldıracak düşsel zihnimiz henüz olgunlaşmamış... neyse bu düşünceler geride kaldı, artık o büyük gün bugün.

Olamaz, dalış için herkes hazır, geç kalmışım. Hemen yerimi almalıyım.

Hazır mısınız? Hepimiz yüksek sesle konuşan lidere döndük. Bugün geçmişten bir parçayı daha gün yüzüne çıkararak ana-belleğin boşluğuna yerleştireceğiz. Her yeni ışık geçişiyle birlikte yeni keşifler için derine inecek, yanımızda bir keşifle döneceğiz.

Yerinizi alın. Emrimle birlikte iki ışık geçişi sürecektir yolculuğumuz başlayacak, suyun karanlığından ve derinliğinden korkmamak için gerekli olan pin çiplerinizde aktifleştirildi, bugün sizin için büyük gün.

İlk düş dalışına başlayan ben oldum, bunu biliyorum, diğerlerini göremesem de bunu en çok isteyen ben olduğumu biliyorum.

Sonu olmayan bu sıvının içindeki avım başladı. En önemli buluşu ben yapmalı, bugüne kadar ışık yüzeyine çıkarılmayan o şeyleri ben çıkarmalıyım.

Konsantre ol, daha derine, in daha derine, bul onu. Biliyorum, içimdeki ses doğru yönlendirecek beni.

Bu deneyim müthiş. Sıvıyla hiç bu kadar uzun süre temas etmemiştim. Islak bir duygu, sanırım bana dokunuyor galiba kayıyor bedenimden. Bu sıvının derinliğini hesaplayamayan tekno-cap'ler ne işe yarıyor canım. Herşey bu sıvıyla kaplanmış, işte orda geçenlerde ışık yüzeyine çıkarılmış o metal ve etrafındaki parçacıklı moleküler yapının bütünü. Ne kadar da büyükmüş, bu keşif şu ana kadar yapılanların en büyüğüydü, ama ben daha bu yolculuğa başlamamıştım tabii. Tekno-cap'ler üzerinde çalıştı ve önceki düş bileşenleriyle entegre edilince bizden öncekilerin bunun içinde yaşadığı düş parçası elde edildi. Çok ilginç böyle garip bir şeyin içinde yaşamış olmaları, ayrıca neden her yere yapmışlar ki? Odaklanmalıyım, bütün zihin akışımı bu işe odaklayarak keşif sinyali aktifleştirmeliyim.

İşte, işte orada. Ne bu, nasıl bir şey, ne olmalı? Daha önce hiç böyle bir şey görmedim. İçinde bir şey mi var? Dokunduğum bu şey de ne? 130228 kod pigmentli, dokunuşu yumuşak, çok parçalı, dokundukça ayrışan, o da ne, sıkıştığında sertleşme gösterdi. Onu kabıyla götürmeliyim. Bu nasıl bir kap böyle ki. Boyut değişkenliği saptamasında genişleyen konik düzleme sahip bu kap da neyin nesi? Bir an önce ışık düzeyine çıkmalıyım. Bu hep beklediğim gün işte, elimdeki bu keşif hep hayalini kurduğum düş düzleminin bir parçası. Hemen geri dönmeli, bu dalışı sonlandırmalıyım.

Elimdeki kap ve içindekini hemen tekno-cap incelemesine götürdüler. Herkes şaşkın onların içinden geçen akımı hissedebiliyorum. Ne zaman çıkar sonuçlar acaba, daha fazla bekleyecek miyim?

Üç ışık geçişi sonra.

Şimdi adımın düş düzlemine işlendiği bilgisi iletildi. Biliyordum bu keşfi başaracağımı, onu ilk dalışımda ışık düzlemine çıkaracağımı biliyordum. Amacı tanımlanamayan konik düzlemsel cisim içinde bir parça 130228 kod pigmentli, w-10273883. İşte benim keşfim.

“En son 2064 yılında kullanılmıştı saksı. Peki ya içindeki?”

Çukur

NUR ÖZKAN

PEK FAZLA PARAMIZ YOKTU. SADECE AHŞAP ÇATIYI ONARMASI için usta ile anlaştık. Evin sıvalarını söküp taş duvar dokusunu ortaya çıkarma işini kendimiz yaparız diye düşündük! Çatı ustası oldukça hızlı davrandı ve üçüncü günün sonunda eski çatıyı tamamıyla söküp attı. Ama çıkan tuğlaları yeniden kullanmak üzere avlunun bir bölümüne düzgünce dizdi. Çatı sökülünce hepimizin morali bozuldu, çünkü bizim “ev” diye aldığımız yapı, şimdi tam olarak yanındaki “harabe” gibi olmuş, sadece evin taş duvarları kalmıştı. Böyle olacağını bilseydik, o harabeyi çok daha ucuza alabilirdik.

Biraz da bu moral bozukluğunu dağıtmak için köyün sahiline, yeni yerleşimin olduğu bölgedeki Rum Meyhanesine gittik. Birkaç kadehten sonra keyfimiz de biraz biraz yerine gelince, hemen yarın, ortaya çıkan duvarların sıvalarını sökmeye girişelim diye konuştuk. O anda hepimize sanki yapabilişimiz gibi geliyordu doğrusu. Aramızda gerçekçi olan tek bir kişi bile yokmuş anlaşılan. Kimse “Sen hiç sıva kazıdın mı?” diye sormadı birbirine. Komik tabii... Kendimizi doldurduğumuzun ne kadar komik olduğunu ertesi günün akşamı öğrendik zaten.

Sabah erkenden kalktık. Arkadaşım, onun erkek kardeşi ve sevgilisi ile birlikte, üstümüze eski giysiler giyip, elimize

de palalar alıp, artık bir harabe olan evimize gittik. Çatı da olmadığı için bütünüyle güneşin altında çalışacaktık. Evin üst katının salonunda, bize evi satan aile bölme duvarlar yaparak odalar oluşturmuştu. Önce bu ara duvarları kaldırıp, üst katı tamamıyla açmaya karar verdik. Çatıyı yapacak ustaya da bu niyetimizi belirtip, ona göre bu genişliği örtecek bir çatı yapması için anlaşmıştık.

İlk ara duvarı yıkmak nerdeyse çocuk oyuncağı gibiydi. Biz bile inanamadık bu kadar çabuk moloz haline gelmesine. O kadar derme çatma malzemelerle yapılmıştı ki, hiç zorlanmadan indirdik aşağıya. “Aşağıya” dediğim, üst katın oldukça çürük ahşap zeminine.

Duvar, ele geçen her malzemeyi alçıya bulayarak yapılmıştı. İçinde çuval parçaları, taşlar, hatta ağaç dalları bile vardı. Bu malzemeleri alçı ile birbirine tutturup, sonra da üzerine eften püften, yamru yumru sıva geçmişlerdi. Bize evi satan aile, bu evde yıllardır oturmuştu. Çocuk sayısı artınca böyle duvarlar oluşturup, oda sayısını artırmak istemişler.

Yıkığımız duvardan çıkan molozlar ilk şaşkınlığımızdı. Bu kadarcık bir duvardan, böyle bir moloz çıkacağını düşünemiyorduk. Bu molozları el arabasına küreklerle yükleyerek köyün meydanındaki çöp konteynırına attık. Daha birinci duvarda konteynır doldu. Neyse ki şu an meydanda kimseler yoktu. Sonra gelip diğer ara duvarların ikisini de yıktık. Onların molozlarını da çöpe atmak istiyorduk ama yer kalmamıştı. Konteynırın yanına koymak da pek mantıklı görünmüyordu. Köyün muhtarına sormaya karar verdik. Muhtar daha önce molozları çöpe attığımız duyunca pek bozuldu ve hemen de tehditkâr bir ifade ile “Ne yaptınız siz?

Yasak bu. Yapamazsınız böyle,” dedi. Onun üzerine adanın meydanına gidip nalburdan çuvallar aldık, nalburun tavsiye ettiği Selim Abi ile çuvallara dolduracağımız molozları, belediyenin gösterdiği yere taşıması için de anlaştık.

Kürekle molozları kaldırmaktan ellerimiz su topladı, üstümüz başımız, yüzümüz gözümüz toz içinde kaldı. Tozlar vücudumuzdaki tere yapıştı, saçlarımızın tozdan rengi değişti. Ama yine de moralimiz iyiydi. Bugün üç ara duvarı ortadan kaldırırsak, yarın kalan taş duvarların hepsinin sıvasını indirip, orijinal taş yapı dokusunu ortaya çıkartırız diye düşündük. Aslında o akşam da köyün sahiline inip güzel bir kafayı bulmak vardı fakat gözümüz yemedi. Ancak yıkanabildik ve yastığa kafamızı koyar koymaz da uyuduk. Kalktığımızda kimse kimseye belli etmiyordu ama her tarafımız ağrıyordu.

Yine eski kıyafetlerimizi giyip harabemize indik. Başladık işe, yani taş duvara ulaşana kadar elimizdeki aletle sıvalara vurmaya. Daha on beş dakika geçmeden anladım aslında bu işin bizim üstesinden gelebileceğimiz bir şey olmadığını. Belki erken bir düşüncedir diye kafamdan çıkarmaya çalıştım ve devam ettim.

Pencere kenarından başlayıp sıvayı elimizdeki garip aletle vura vura söküyor, sonra molozları kürekle çuvallara dolduruyorduk. Sıva kalktıktan sonra ortaya çıkan taş duvar dokusu hoş bir görüntü veriyordu. Pencereden itibaren birkaç karış ilerlemiştim ki, bir gariplik sezdim. Sıvayı ne kadar sökersem sökeyim taşa ulaşamıyordum. Yine ara bölme duvarlarında olduğu gibi garip parçalar çıkmaya başlamıştı, sıvayla birlikte. Hatta bir bebek bezi bile geldi elime! Normalde çoktan taş dokuya ulaşmam gerekirdi ama ulaşamıyordum işte.

Arkadaşlarıma döndüm ve “burada bir şey var” dedim. Hepsi yanıma geldi, anlamaya çalıştı. Yaklaşık yüz elli yıllık bir taş bina. Duvarlar oldukça kalındı ve sıvayı sökünce hemen taşlara ulaşılıyordu. Oysa şu anda taş olması gereken yerde sanki bir “çukur” varmış gibiydi. Tam bunu düşündüğüm anda içimizden kimdi bilmiyorum, “Duvarın burasında bir çukur var galiba,” dedi.

Hepimiz bu bölgenin sıvalarını kazımaya başladık, gerçekten de pencereye paralel olarak duvarda oldukça büyük dikdörtgen şeklinde bir çukuru oraya çıkarttık. Eve yeni iç duvarlar ören eski ev sahipleri, bu çukuru da kapatmışlardı. Oldukça düzgün oluşturulmuş duvar içi çukurda, taşların yapısına bakınca bazı yerlere raflar konulmuş olabileceği anlaşılıyordu.

Çok yorulduğuma karar verip, zemindeki molozların üzerine oturup bir sigara yaktım. Evin duvarlarına dikkatle baktığımda bizim bu sıva sökme işini tamamlamamızın mümkün olmadığı çok iyi anlaşılıyordu. Duvarın içinden çıkan bu çukura bakıp, bu yapının gerçek mimarisinde neler olabileceğini hayal etmeye çalıştım.

Sigaramı bitirip “Arkadaşlar” diye seslendim ve devam ettim: “Bırakın elinizdekileri, halimizi görmüyor musunuz? Artık ısrar etmenin anlamı yok. Biz bu işlerin adamı değiliz. İlk kim itiraf edecek diye bekliyorsunuz ve o ben olmayayım diye düşünüyorsunuz galiba. O zaman ilk ben itiraf etmiş olayım, bu işi biz yapamayız.”

Bunları söylerken de ellerimdeki iki günde su toplamış, sonra patlayıp yara halini almış yerlerimi gösteriyordum. Ayaklarımdaki çizikleri, üzeri tozlarla kaplanmış yerlerimi

işaret ediyordum. Bir süre bana baktılar ve hemen, hiç de itiraz etmeden bıraktılar ellerindekileri.

Molozlarımızı taşıyan Selim Abi gelince, ona bu sıvaların sökülme işini kime yaptırabileceğimizi sorduk ve elbette paramız olmadığını da ekledik. Onun aracı ile merkeze gidip sıva ustasıyla konuştuk. Yarın gelip ekip olarak iki günde işi tamamlamaları yönünde anlaştık. Biraz da rahatlayarak soluğu deniz kenarında aldık. Üstümüzdeki kiri pası deniz sularında temizledikten sonra da, kurt gibi aç olduğumuzu fark edip, sahildeki Rum Meyhanesinin yolunu tuttuk.

Aklım duvardaki çukurda kalmıştı. Evin tüm sıvalarının temizlendiğinde acaba duvarın içinde başka formlar da çıkacak mı diye düşünmeye başladım. Ne de olsa adadaki tüm eski, taş evler 1970’li yıllarda Türkiye’deki siyasi problemlerden dolayı Yunanistan’a yerleşen Rumlardan kalma idi. Rumlar adadan ayrıldıktan sonra, çoğunlukla yarı açık cezaevinde kalan mahkûmlar bu evleri işgal edip yerleşmişlerdi. Hatta birden fazla evi elinde tutanlar vardı. Bizim evi satın aldığımız adam gibi, bu evleri satıyorlardı da.

Evlerin sahibinin kim olduğu, Rumların adadan ayrılışının üzerinden bunca yıl geçtikten sonra pek bir karmaşık hal almıştı. Evler “Köy Tapusu” denilen uyduruk bir belge ile satılmaya başlanmıştı. Satın alanlar mahkemeye başvurup evi üzerine alıyordu. Kimleri tam evi kendi üzerine geçirmiş ve tamirâtı tamamlayıp otururken Rum sahibi çıkageliyor ve aralarında ciddi de sorunlar başlıyordu. Kimileri daha şanslı: evin sahibi ortaya çıkmıyor, aldığı evleri diledikleri gibi yeniliyor, hatta çok da modern bir mimari ile bambaşka hale de getiriyorlardı.

Mesela şu an keyifle içkilerimizi yudumladığımız meyhane bu adaya ilk geldiğimizde köhne bir Rum eviydi. Ama oldukça şirin, orantılı bir yapısı vardı. Önce burayı alıp esnaf lokantası yaptılar. O hali de aslında şimdiki yapısına bakınca fena sayılmazdı. Yemekleri bile eski Rum mutfağının lezzetlerini yansıtacak şekilde düzenlemişlerdi. Yani bir saygı vardı. Ama onlardan satın alan güneyden gelen işletmeci, nedendir bilinmez burayı İngiltere’de görüp beğendiğı bir bara çevirmeye karar verdi ve yaptı da! Evin boyutları, dokusu tamamen değışti. Bahçesinde neon renklerle dekore edilmiş çardaktan ve en az onun kadar çirkin, gürültülü müzikten sonra bir süre buralara da gelmemeye karar vermiştik. Allahtan ettiğı masrafı çıkarı tamadı ve aradan bir yıl bile geçmeden ayrıldı adadan. Ama bir süre güzelim yapı, o karnaval haliyle durdu. Nihayetinde bu yılın başında adanın eski ahalisinden birileri çıktı da, eski güzel salaş ama keyifli haline geri döndürmeye çabalayarak, meyhane olarak açtı burayı.

Masada da daha çok bu konu üzerinde döndü sohbetimiz. Evlerin korunması, bakımının yapılması artık bunca yıl geçtikten sonra kaçınılmazdı. Ama bu bakımın nasıl yapılacağına gelince hepimiz ayrı telden çalıyor, farklı düşünüyorduk. Gördüğümüz örnekleri tartışmaya başladık. Yan yana küçücük evlerin ikisini birlikte alıp birleştirerek devasa yapılar elde etmeye çalışmalarını doğru bulamıyordum işte. Bu evler ihtiyaçları neyse, ona göre oranlarda yapılmıştı. Bu kadar rüzgâr alan bir yerde bu derece büyük pencereli yapılar oluşturmaya kalkmak uygun olmazdı.

Ana karadan ayrı, iç içe yaşamaya, dayanışmaya çabaladıkları için evlerini birbirine yapışık yapan halktan sonra ge-

lenler, bireysellikleriyle evlerini ayırıyor, etrafına da duvarlar örüyordu. Evin hemen yanındaki şapelin mimarisini bozup, evine ek kış bahçesi haline getirebiliyordu. Saygısızlıktı bu, geçmişe saygısızlıktı.

Mesela bizim burada ev almamıza sebep olan, şu an kaldığımız yakın arkadaşımızın evi adanın en güzel taş evlerinden biriydi. Evin duvarı tarihi kale ile de birleşmişti. Bahçede şezlongunuzu tarihi kale duvarına yaslayarak güneşlenebiliyordunuz. İlk aldığı anda bir değişiklik yapmadı. Ama ressam sevgilisi gidip gelmeye başlayınca evdeki değişim de muhteşem oldu. Şehirlerin griliğini protesto etmeyi resimlerinin manifestosu olarak seçen ressam hanım, adadaki evin pencere ve kapılarını, resimlerindeki gibi neon mavilerle, pembelerle, yeşillerle boyadı. Arkadaşımız ressam sevgilisinden ayrılıp başka biriyle evlendi ve çocukları oldu. Eşi buraya gelme koşulu olarak evde köklü bir tadilatı öne sürdü. Ev en büyük değişimi de böyle geçirdi. Cam çatılı mutfak, ferforjeli tasarımlar girdi işin içine. Güzel de oldu belki ama ev artık buraya ait değildi sanki. Ardından eşler ayrıldı, ev satıldı. Evin yeni sahibi yabancı bir kadındı. O da başladı kendi meşrebince değişime. Banyoyu baştan aşağıya mavi seramiklerle kapladı mesela. Evin kaderi bununla da kalmadı, ev bu kez de pansiyona dönüştürülmek üzere el değiştirdi. İlk halini yaklaşık olarak bilen sadece biz kaldık.

Alkolün de etkisiyle epey bir zaman eleştirdik durduk. En çok da akbaba gibi adaya üşüşen, tek işlevi rölöve çıkarmak olan mimarları ve evlerle ilgili hukuksal çalışmaları yürütmek amacıyla adaya yerleşen avukatları tartıştık. Bireysel olarak eleştirmekten başka elimizden gelen bir şey olmadığı konusunda ortak kanaat oluşunca da bıraktık konuyu.

Alkol vücudumuzu yumuşatmıştı ama başarısız inşaat işçiliği deneyimi bizi epey hırpalamıştı. Yine de gözlerim kapanırken bile bugün duvarda ortaya çıkan çukuru nasıl kullanmışlardır diye geçti aklımdan. Sonrasında geçen yıl annemin ölümünden sonraki gibi bir duyguya kapıldım. Annemden yaklaşık bir ay sonra bu hayatta böyle bir insanın da yaşadığına dair ne az eşya kalmıştı evin içinde. Tüm eşyaları, tüm ev düzeni ne çabuk değişmişti. O zaman da çok şaşırmıştım. Buradaki evlerde de eski sahiplerine ait hiçbir şey bırakmamak için özel olarak çabalanıyordu sanki.

İki gün boyunca çalıştı işçiler ve duvarların tüm sıvasını sıyırıp aldılar yapıdan. İlk bulduğumuz çukurdan sonra evde bunun gibi birçok çukur çıktı ortaya. En inanılmazı da şöminenin hemen iki yanındaki dev çukurlardı. Bu çukurlara raf koymak için taş işçiliğinde yerler bile ayarlanmıştı. Mutfak olarak kullanılan bölümde yine böyle yerler oluşturulmuştu. Dış kapının girişindeki duvarda, ayakkabıları dizmek için, belki de dönemin ilk ayakkabılığı gibi bir bölüm vardı. Şaşkınlıkla inceledik, ne amaçla yapılmış, nasıl kullanılmış diye kafa yorduk, senaryolar ürettik ve yapan insanların ince zevkine hayran kaldık.

Sıva soyma işi bittiğinde çatı ustası da yapının çatısını kapatmak üzere çalışmalara başlamıştı. Ustayla anlaşmamızı yeniden gözden geçirdik. Zor olacağını bile bile evin dışında, avlunun bir kenarına yapılmış tuvaleti orada bırakmasını, evin içine ayrı tuvalet yapmaktan vazgeçmesini söylediğimizde şaşırdı. Sonra üst kattan alt kata içten merdiven de istemediğimizi açıkladık. Bunları yapmazsak evde yaşamamanın zor olacağına ikna etmeye çalıştı bizi, fakat başaramadı. “Pekâlâ, siz

nasıl isterseniz,” diye işine başlarken biz de adanın en ucundaki, vaktiyle ülkenin en çok haneli köyüne doğru yol aldık.

Bin küsur haneli, şu anda hemen hemen tamamen boş olan bu köyün, kilise papazının açtığı kahvesine oturduk. Çevremiz tamamen terk edilmiş taş evlerle çevriliydi. Bu kadar çok terk edilmiş ev insanda garip bir etki bırakıyordu. Buruk bir duygu. “Bir şey olmuş burada,” diyordunuz her şeyden önce. Sanki bir açık hava müzesindesiniz gibi.

Duyduğumuz kadarıyla artık bu köyden de gelip ev almayaya başlamışlardı. Zaten el atılmazsa bu yapılar artık dayanamayacak, çökeceklerdi. Köyün içinde dolaşmak bile tehlikeli bir hal almıştı. Dikkatli adımlarla ara sokaklara girdim. Dış duvarı yıkılmış bir evin içinde, duvardaki çukurları gördüm. Bunun rafları da vardı, yekpare taştan yapılmış. Rafların birinde yan yatmış bir gemi biblosu görünüyordu. Yanında da sayfalarında böcekler dolaşan, yıpranmış bir coğrafya ders kitabı...

Ne çok duvar boşluğu vardı bu adada... Ne çok çukur... Hem de ne çok !

Ve tüm çukurları dolduracak ne çok acı...

Sınırsız Kent

HÜLYA ORAL

O GECE, BİR EVİN KARŞISINDA DURMAKTAYDI. KİREMİT RENGİ boyanmış, dairesel çıkmaları olan, beyaz bordürle pencere kenarları belli edilmiş bir ev. Kardeşiyleydi. Bir şekilde, evin arkasında daha güzel bir yer olduğunu biliyordu. Ama oraya ulaşmak için evin içerisinden geçmeleri gerekmekteydi. Evin dairesel çıkması zeminle birdi ve perdeler rüzgârla savrulmaktaydı. Kardeşine baktı. Bu ev başkasına ait, buradan geçemeyiz, diye düşündü. Kardeşi çok fazla tereddüt etmedi. İlk hamleyi yaptı. O da takip etti. Evin içinden nasıl olup da, bir anda geçtiklerini anlayamadı. Geçme kısmı değil de, o hamle önemliydi aslında. Sonradan düşündü tabii bunu. Evden çıktıklarında dümdüz bir kaya parçası üzerinde, akan sularla aynı doğrusallığı takip ederek sıralanmış bitkilerden oluşan bir sahneyle karşılaştılar. Her şey tek bir çizgi üzerindeydi. Tablo muydu, yoksa yaratılmış bir peyzaj mıydı? Bu iki boyutluluk gerçeğin anlaşılmasını engelliyordu.

O sabah, uyandı. Belli belirsiz hatırladıklarını not etti. Hafızası pek iyi değildi. Rüyalarını biriktirmeyi severdi. Rüyalarındaki ani oluşlar, herhangi bir yerde ve herhangi bir zamanda bulunabilme ihtimali onu heyecanlandırıyordu. O bunları düşünürken, karşısındaki ekranda düne ait istatistikler listelenmekteydi. Her bir santimetre karenin kullanı-

mına ait istatistiklerdi bunlar. D n makarna yapmıştı, mut-fakta vakit geirmışti. Sigara içmek için balkona ıkmışlığı da vardı. Uyumuştu işte, bir de. Zaten çalışmaktan evde pek vakit geiremezdi. İstatistikler de bunu onaylıyordu. Eşyala-rını yığdığı odaya birkaç haftaya yakın süredir girmemişti. O ubuk kırmızıya yaklaşıyordu.

Saate baktı ve işe neredeyse geç kalmakta olduğunu fark etti. Alelacele, mutfağı kullanmadan çıkmak zorunda kaldı. Bunu alışkanlık haline getirmemesi gerektiğini biliyordu. Asansöre doğru yöneldi. Birkaç kişi daha vardı onun dışında; bu saatte yola çıkması gereken. Devletin izlediği son politikaya göre bir muhitte en fazla iki   dar gelirli yaşaya-biliyordu. Buna bir tür homojenizasyon diyebilirdiniz. ře-hirde kullanılmayan her bir santimetre kareyi hesaplayan bir sistem vardı. Belli bir süre kullanılmayan bir alan hemen kiralanıyor, düşük bir ihtimalle de satılıyordu.

Asansörle indiği yer bir ulaşım hattının ierisiydi. G r l-t den izole edilmiş bir toplanma alanı vardı. Dar gelirli; kendilerine tahsil edilmiş alanlarla, iş bulabildikleri alanlar uzak olduğundan vakitlerinin çoğunu trafikte geçirirlerdi. Zamanla buralar kendi kamusal alanlarını yaratmıştı. Biraz daha erkenci olanlar, vakitlerini burada sosyalleşerek geiri-yorlardı. Ara ara kültürel faaliyetlerin olduğu da görülmüş-t . Hatta bir yer altı parkının inşası belediye programınday-dı. Bu haber, halk arasında kısa bir sevince neden olduysa da, yolda geçen uzun saatlerde aralarında yaptıkları konuşma-lar, başka konulara kaymak zorunda kaldı.

O gece, işten eve döndüğünde korktuğunun başına gel-diğini fark etti. Elinde birtakım evraklar bulunan bir kadın

kapıda beklemekteydi. Günlerdir yanan kırmızı ışık sonunda sarıya dönmüştü. Yeşile dönmesi için yapması gerekenler kendisine, uzunca bir yazıyla tebliğ edilmişt .  zet olarak, eşyalarını birkaç sokak ötedeki başka bir odaya taşması gerektiğiydi. Kazandığı para, elindeki iki odadan bir tanesinin idaresine yetmemeye başlamış; o da birtakım eşyalarını teker teker satmak zorunda kalmıştı. Derken, bu oda iyice kullanılamaz hale gelmiş ve bakımı yapılamamış, kırık dökük kalmıştı. Ona daha küçük ve pahada daha ucuz bir yerle çıkagelen bu kadın, onun mesafelerine birkaç kilometre daha eklenmesi demekti. Bazen kendisi de bir gün bu ev gibi, kendi içine kıvrıla kıvrıla sıkışacak gibi hissederdi. Çünkü bedenini başka yere aktarması henüz mümkün değildi.

Bu işlerle ilgilenmesi için biraz daha erken kalkması gerekli olacaktı. Taşınacağı oda kim bilir kimin tavan arası, diye düşündü. Eşyaların hepsini satmış ya da atmış olmayı diledi. Yine de, insan ruhlarından geriye kalanları harcamaya g nl  razı olmadı. Oysa bazı objelerin neyin anısını taşıdığını bile unutmuştu. Çoğu kendi başlarına bir şeydi, artık.

O sabah, saat  almadan uyandı. Yarım saattir yatakta bir oraya bir buraya dönmekteydi. Yataktan çıkmak ona öyle zor geldi ki uzunca bir süreyi tavanı izleyerek geçirdi. Sonrasında, bir şeyler atıştırdı. Haberlere bakmak istedi ama bugün olmaz dedi. Objelerin tamamen yasaklanacağı ve eşya alımına sınır getirileceği konusunda söylentiler dolaşmaktaydı.

Kapı zili kafasındaki düşünceleri bir an durdurdu. Bu saatte misafirliğin olamayacağını biliyordu. Gösterge hâlâ sarı renkteydi. Evraklarla ilgili gözünden bir şeyler kaçmış olabileceğini düşündü. Kapıyı a tığında, karşısında 14 yaşlarında

bir çocuk buldu. Üstü başı derli topluydu. Saçları alelacele yana taranmıştı. Elinde bir bavul, bir de okul çantası vardı. Buyrun, dedi. Çocuk, konuşmak yerine elindeki kâğıtları ona uzattı. Hâlâ, evrakların bir şeyleri iletiyor oluşu ona garip geldi. Yine uzunca bir yazının özeti, çocuğun artık boşalan odada yaşayacağıydı. Hiçbir şekilde düzenli çalışmayan bir sistemin, yerinden etme ve yeniden yerleştirme konusundaki başarısı takdire şayandı.

Düzenlenen belgelerin sahte olma ihtimaline karşı, çocuğun verdiği şifreyi panele tuşladı. Ardından sarı renk yeşile döndü. Çocuğu içeri aldı. Başka eşyasının olup olmadığını sordu. Çocuk henüz olmadığını, hafta sonunda düzenlenecek ve boşaltılmayan odalardan toplanmış eşyaların satıldığı müzayededen bir şeyler bulmayı ümit ettiğini söyledi. Ailesiyle ilgili birkaç soru sormaya çalıştı. Çocuğun gözlerinden bu konuyu pek kurcalamaması gerektiğini anladı. Zaten o an acelesi vardı. Fazla oyalanmadan evden çıktı ve asansörle ulaşım hattına indi.

Saatler süren yolculuktan sonra eşyaları koyacağı yeni yerine ulaştı. Daha yüksek katlı ve birbiri içine geçmiş binalardan oluşan bir mahalleydi burası. Kötünün kötüsü varmış, diye düşündü. Bir bina bitmeden bir diğeri başlıyordu. Başlangıçta, aralarında birtakım boşluklar bırakılmış gibiydi. Belki çok öncelerde oralarda çocuklar oynuyordu. Ama şu anda buralar, yana doğru genişleyen blokların gölgeleri, klima suları ve sarkan eşyaların deposu olmuştu. Bir binanın balkonuna bir diğer binanın cumbası giriyor, bir diğer binanın üzerine ise başka bir bina inşa ediliyordu. Bazen belediyenin toptan bir katı imha ettiği de olurdu. Binalar dışarıdan

taşındığı için bu konu pek sorun olmuyordu. Sadece, çeliklerle örölmüş bu şehir biraz metal kokuyordu.

Adresi tekrar gözden geçirdi. Girişin nereden olabileceğini kestirmeye çalıştı. Binayı bulduysa da, binanın uzantılarının nerede başlayıp nerede bittiğini kestirmek zordu. Buralarda kalanlar oldukça fakir olduğundan henüz altyapı sistemine dahil olamamışlardı. Binalar ulaşım hattına doğrudan bağlanmıyordu. Birine sormak istedi; ama insanların konuşmaya pek niyeti yok gibiydi. Zaten mahalle sakinlerinin etrafı bildiği pek söylenemezdi. Öğrenmeye niyetleri de yoktu; aynı yerde çok fazla kalmadıklarından etraflarına olan ilgilerini kaybetmişlerdi. Bir süre etrafta dolandıktan sonra, bir yerden girerek, gerisini sorarak bulmaya karar verdi. Bulduğu bir açıklıktan geçti. Duvarı birkaç tablo ve kenarda bir dolap vardı. Vaktiyle burası, birinin eviydi. Birleşen binaların iyice iç içe geçmesinden dolayı, binanın bu kısmı istimlak edilmişti. Belli ki sahibinin, bu eşyaları koyacağı bir yeri yoktu. O yüzden burada gelişigüzel bırakılmıştı. Müzayede değeri de olmadığından, bu eşyalara kimse el sürmemişti. Buradan doğruca devam etmeye karar verdi. Bir merdiven ya da asansör bulma amacındaydı. Bir şekilde onuncu kata çıkabilmeyi umuyordu. Hayatların içine çok bulaşmadan...

Dikkat etmeseydi, az kalsın bir kuyunun içine düşecekti ki, üzerinden atladı. Binanın orta yerindeki bu boşluğu anlayamadı. Kafasını aşağı uzattığında buranın sonradan kazıldığını fark etti. İçerisinin ışık alması için bu boşluktan faydalanılıyordu. Burası 3 boyutlu bir labirent gibiydi. Nereden ne çıkacağı belli olmuyordu. Bazı boşluklardan çöpler

büyük bir gürültüyle aşağı inmekteydi. Bir yanda koşturan çocuklar, bir yanda ağır ağır sandalyesinde sallanan yaşlı bir kadın vardı. Etrafında hiç eşya yoktu ve camları olmayan bir odada oturmaktaydı. Ona sormaya karar verdi. Onuncu kata nasıl çıkabilirim, dedi. Eski mi yeni mi, cevabını aldı. Sanırım yeni dedi, bu adres dün elime ulaştı. Dün geçmiş bir gündür, ama şansını deneyebilirsin, dedi. Tabii bu binadaki onuncu kat ise aradığın, biz adreslere pek güvenmeyiz burarlarda. Üst tarafta birkaç gün önce büyük gürültüler olmuştu. Kim bilir, dedi; belki onuncu kat toptan yok olmuştur.

Merdivenin yerini işaret etti. En azından doğrusal bir şekilde takip edebileceğim bir güzergâh buldum diye düşündü. Çıkmaya başladı. Çok geçmeden kendini bir büfenin içinde buldu. Merdiven, bir yanda devam etmekteydi. Az yukarıda bir tuvalet vardı. Derken en sonunda bir evin salonunda buldu kendini. Ona hiç aldırmadı, içeridekiler. Onuncu kata ulaştığında kendisine bir merdiven altı vermiş olabileceklerini düşündü. Güzel bir yerse kendi taşınır diye içinden geçirmişti; ama genelde bir sonraki bir öncekini aratırdı.

Sağı solu karışmıştı. Kapıdan girmesi gerektiğinden bile şüphelenmeye başlamıştı ki bu şüphe daireyi bulmasını hızlandırdı. Büyük bir posterin asılı olduğu bir duvarın önüne geldi. Eskiden bir genç kızın odasıydı herhalde, diye düşündü. Posterin yanındaki panelden, burasının bir daire girişi olduğunu anladı. Kapının önünde biraz uzun beklemiş olduğundan, zil çoktan çalmaya başlamıştı. Kapıyı genç bir kız açtı. Poster daha da anlam kazanmış oldu. Bu daireye ait her şey gittiyse de, bir kişi bulunduğu yerde kalmayı başarmıştı. Kız onu gördüğüne şaşırmadı. Geçen hafta büyük

bir gürültüyle salonunda bir duvar belirmişti. Neyse ki bir gün önceki uyarıyı dikkate alarak eşyalarını salona doğru çekmiş bulunuyordu. Kalanları da yeni kiracıdan rica etmeyi planlamıştı. Onu içeri kabul etti. Burayı depo olarak kullanacağından, dört duvardan ibaret bir yer ayarlanmıştı ona. Elindeki üç beş parça eşyayı bıraktı. Biraz soluklanabilir miyim, dedi. Burayı bulabilmek için fazla uğraştım. Belli ki uzun süredir buradasın, kapıdaki poster sana ait olmalı. Evet, dedi. Eşyalarla beraber ailem de birer birer dağıldı. Fırsat olursa ara sıra otoban kenarındaki çay bahçesinde buluşabiliyoruz. Zaten birbirimize pek anlatacak bir şeyimiz de olmuyor. Eşyaları satıp burada kalmaları mümkün değil miydi, dedi. Belki de, ama babam televizyon izlemeyi sevdi. Evde geçirdiğimiz vakit öyle azdı ki, buradan gittiklerini fark etmem uzun zaman aldı. Zaten memnun olmasalar buraya dönmeye çalışırlardı. Kazandıklarını yeni eşyalara ve onları saklayacak yerlere harcıyorlar, oysa.

Saatine baktığında daha fazla çene çalacak vakti olmadığını fark etti. Çok sık uğramayacağını, şu sıralar yeni hobiler edinmeye çalıştığını ve evden pek çıkmadığını söyledi. O yüzden televizyonunu burada bırakmıştı. Kapıdan çıktığında yolu bulamayacağından korktu. Sabit olan insanlardı da, mekânlar sürekli değişiyor gibiydi. Merdiveni bulup aşağı inmeye başladı, büfenin olduğu yer artık bir odaydı. Bazı duvarlar yıkılıp geçitler açılmış, bazı tavanlar alt katlara ışık sağlamak amacıyla parçalanmıştı. Sistemin bu dönüşümü onu her zaman şaşırtırdı. Hesapları insanlığın yararınaydı. Bir santimetre kare, en kısa sürede dönüşüp hizmete sunuluyordu. Herkes de bundan memnun gibiydi.

İşine vardığında sekize beş vardı. Bugünkü işinin ne olduğu panelde yazılıydı. Sabahtan 5789 adet belgeyi konularına göre ayırıp dosyalayacaktı. Öğleden sonra bir saat okuma yazma bilmeyen bir grup yaşlıya ders verecek, akşama doğruysa Ahmet Kurtuluş'un eşyalarını kuru temizlemeden alarak adresine teslim edecekti. İşinin erken bitmesi halinde sistem tarafından başka bir iş atanıyordu. Erken bittiği çok nadir görülen bir şeydi. Genelde fazla çalışması gerekiyordu. Yine de sistem, o kadar insafsız değildi. Bunun karşılığında birkaç cm2 yer kazanıyor, bunlar yeterince birikirse de evini genişletebiliyordu. Zaman zaman insanlar bu ikramiye için, yemeklerinden keser, gece gündüz çalışırlardı. Ne de olsa koyacak yeni eşyaları vardı.

O akşam, eve geldiğinde penceresinin önünde bir boşluğun açılmış olduğunu, buradan gelen ışığın alt katı aydınlattığını fark etti. Birileri yine bir ikramiye almış olmalıydı ki; üst katta, tavanının bir kısmına sokulmuş bir boşlukta, bir köpek yetiştirmeye başlamışlardı. Neyse ki avize yerli yerindeydi. Kahvesini alıp, hâlâ yerinde duran penceresinin önüne geçti. Dışarıda kent saat başı yıkılıyor, yeniden yapılıyor, oda içinden oda, tavan içinden kulübe çıkıyor; duvar içinde bir anda açılan kapıdan, o odanın yeni sahipleri içeri giriyorlardı. Sanki eşyalar, binalar canlı; insanlar ölü gibiydi. Binalar insanlara değil, eşyalara ev sahipliği ediyordu. Onlar için büyüyüp küçülüyor; onlar için değişiyor, onlara kol kanat geriyorlardı. İnsanlar gitse de eşyalar sabit kalıyor, taşınıyor ya da el değiştiriyordu. Her koşulda hayatlarına devam ediyor gibiydiler. Kent, durmaksızın onların üzerine inşa ediliyordu.

O sabah, koridordan gelen bir uğultuyla uyandı. Dışarıda birileri tartışıyor gibiydi. Alelacele kalkıp bakmaya gitti. Bir kadının koridor boyunca koşup durduğunu ve çaresizce haykırdığını gördü. Olamaz, diyordu. Bu kadar ileri gidemezler. Oysa birçok kez başka insanların başına gelmiş bir olaydı. Sadece bu tarz olaylar pek duyulmaz, duyulsa da itibar edilmezdi. Kadının bağıışına tüm oyuklardan, pencerelerden, tavan boşluklarından ve hatta zeminden kafalar çevrildi. Uzun zamandır bu kadar duygusal bir tepki görmemişlerdi. Şaşkındılar, izliyordlardı. Kadın, gelin de bakın, diyordu. Sisteme şikâyetle bulunmuştu. Onlar bu konuda bilgilendirme yaptıklarını ve konuyla ilgili hâlâ itirazı varsa, bir üst makama başvurusu gerektiğini söylüyordu. O tarafa doğru yöneldi. Henüz kimse içeri girmemişti. Sadece sahneyi izliyordlardı. Evin orta yerinde bir çukur, üzerinde toprak vardı. Yeşil alanlarla ilgili birkaç söylenti dolaşıyordu. Yaklaşınca o olmadığını anladı. Üzerinde isim, tarih yazılıydı ve anılardan oluşan bir video sürekli dönmekteydi. Kadının annesi, dün gece ölmüştü.

Duyu Duvarı

TEVFİK SAYGIN ÖZCAN

ETRAFIMDA DÖNEN DUYU DUVARINI GÖZLERİMLE TAKİP ETmekten vazgeçeli yirmi saniye kadar olmuştu. Aklımda kalan son görüntü silindir şeklindeki panoramik duvarın ardından bana bakan merkez ofis çalışanlarının endişesiz ifadeleriydi. Başlarda net olan görüntü, duvarın dönme hızı arttıkça ışınsal çizgilere dönüşmüştü. Çalışanların kıyafetlerinin koyu rengi ile ofise hâkim olan beyaz birbirine karışmış, ayırt edilemez hale gelmişti. Az önce saydam olan ve dönüş hızı yükselen duvar üzerinde, çeşitli imajlar tıpkı yakalanamayan bir radyo frekansı gibi yavaş yavaş belirdi. Duvarın çizdiği çemberin tam merkezinde bulunan ve üzerine bastığım metal plakadan doğan soğuk, dizkapaklarımdan dokurklarına kadar ulaşmıştı. Aralıksız ürperiyor, içtiğim onca ilaca rağmen hâlâ midem bulanıyordu. Ben her seferinde neden bu kadar zorlandığımı düşünürken, dijital imajlar birer yapboz parçası gibi bir araya gelmeye başladı. Kendimi şu ana vermeliydim. Gözlerimi kısıtım ve oluşan bu ana görsele odaklandım. Parçalar belirginleşmeye ve bir peyzaja dönüşmeye başladı. Bu sanal peyzaj bütün duvarı kapladı ve bulunduğum ortam haline geldi. Etrafıma bakındım. Her ne kadar bu sanal atmosferlere aşina olsam da gerçekçiliğine hayret etmek vücudumun rutin bir refleks haline gelmişti.

Bu gerçekçiliği sağlayan, duyu duvarının çalışma prensibiydi. Duvar saydam ekranlardan oluşan katmanlı bir yapıya sahipti. Kullanıcı ortasındaki merkezî demir plakada hareketsiz duruyor ve duvarın maksimum dönüş hızına ulaşmasını seyrediyordu. Duvarın bu yüksek dönüş hızı, kullanıcıyı da içine alan boşluğun dış ortamdan kopmasına neden oluyordu. Duvarın kullanıcı etrafında dönerek oluşturduğu iç mekân, duyuları uyaracak tüm uyarılara kapalı bir kalkan oluyordu. Kokular, sesler, görüntüler ve hisler, kısacası mekânı mekân yapan her şey duvar hızlandıkça içerisinden siliniyor ve dijital ortamlarda tasarlanmış yeni bir peyzaj tüm parametreleriye bu boş atmosfere yerleştiriliyordu. Bu uygulama bir disketin içini tamamen silerek yeni dosyalar atmaya benziyordu ve benim mekânıma ait disket de bir sokak peyzajıyla çoktan doldurulmuştu bile. Çok boyutlu sokak imajının içerisindeydim. Hava ideal sıcaklıktaydı, hafifçe esen rüzgâr bilmediğim bir yerden burnuma yemek kokularını taşıyordu. Gerçekte hâlâ merkezî ofisteki duyu duvarının içerisindeydim fakat içeride oluşturulan koşullar ve görseller benim bir sokakta olduğum yanılsamasını güçlü bir biçimde hissetmeme sebep oluyordu.

Tüm duyularım yoğun bir biçimde karşımda duran engin yanılsamaya kapılmıştı. Uzaktaki bir saat kulesi saatin 15:38 olduğunu gösteriyordu. Kol bilgisayarımın ekranına geçişteki zaman kaymasını üç dakika olarak not alırken bir yandan da verilen koordinatlara doğru yürümeye başladım. Çevrede tarihî ve modern binalar bir arada ilginç bir kompozisyon oluşturmuştu. Binaların arasında geniş bir yol ve yolun iki kenarında parlak taşlarla kaplanmış iki büyük kaldırım bu-

lunuyordu. Fazla zamanım yoktu ve bunu bilmek beni rahatlatıyordu. Bu tür algısal değışikliğin yaşandığı ortamlarda olmak bana diğer kullanıcılar kadar keyif vermese de ironik bir şekilde günümün büyük bölümünü bu imajların içerisinde geçiriyor, imajlardaki yırtık adını verdiğimiz bozulmaları analiz ederek merkeze iletiyordum. Merkez analizleri değerlendirerek kısa sürede yırtığı kapatıyor ve imaj kullanıcılar için kusursuz hale geliyordu. Ben sadece imajlar ile merkezî ofis arasındaki bilgi akışını sağlayan bir aracıydım ve her gün defalarca duyu duvarının içerisinde girip farklı imajları analiz ediyordum. Bu mesleği yapıyor oluşumu, hep göçebe bir toplumdan geliyor olmama bağlamışımdır. Bu şekilde düşünmek bir nebze de olsa iyi hissettiriyordu.

Mesleğime dair çetrefilli düşünceler her daim olduğu gibi kafamda dolaşıp zihnimi ele geçirmişken verilen koordinatların gösterdiği alandaki kaldırım ile yol arasında bulunan yaklaşık iki metrelik bir yırtığa ulaştım. Sadece sonsuz bir karartıdan ibaret olan bu bozulma, benim analizlerim doğrultusunda bilgisayar ortamında yeniden tasarlanacak, böylece evlerindeki duyu duvarlarıyla bu bölgeye bağlanan kullanıcılar bu görsel hata ile karşılaşmayacaklardı. Yırtıklar kulağa bir bilgisayar oyunundaki hata gibi gelse de aslında tüm duyularıyla bu sanal ortamı yaşayan ve gerçekçiliği ile bütünleşen kullanıcılar için çok daha fazlasıydı. Bu gerçekliği sarsacak küçük bir hata bile kullanıcıların çeşitli travmalar geçirmelerine sebep olabiliyordu.

Bölge, yırtığın tespitinden hemen sonra kullanıma kapandığı için yırtığın tespit edildiği alanda hiçbir kullanıcı yoktu. Zemine yırtığı içerisinde alacak bir çember çizdim.

Çeşitli analizler ve ölçümler yapmak için kol bilgisayarımın tarayıcısını yırtığa doğru çevirdim ve çember üzerinde üç tam tur atarak yürümeye başladım. Birinci turda yırtığın boyutları analiz ediliyor, ikinci turda işlemci tarafından hatanın muhtemel sebepleri araştırılıyor ve eskizleniyor, üçüncü turda ise yırtık 3 boyutlu olarak modellenip tüm verilerle birlikte takım arkadaşım Şan'ın bilgisayarına aktarılıyordu. Böylece Şan yırtığı yeniden tasarlayarak bölgeyi kullanıma açabiliyordu. Yırtık, zeminde olduğu için analizi kısa sürede tamamladım. Analizin Şan'ın bilgisayarına aktarımının tamamlanmasını beklerken yırtık çevresine çizdiğim çemberi silmeye koyuldum. Şan arkamı kollamasa, bu çemberleri silmeyi her unutuşumda maaşımın bir kısmına veda etmek zorunda kalırdım. Ben bunu her ne kadar gereksiz bir uygulama olarak nitelendirsem de Şan orada bir yırtığın olmasıyla benim çizdiğim çemberin bulunmasının kullanıcı için çok da farklı şeyler olmadığını söylerdi.

Şan, sanal mimari departmanının en başarılı çalışanıydı. Bu imajları tasarlamak için çok çalışıyordu. Geçmişteki bilgisayar oyunlarında yer alan mekânları tasarlayanların, kendi mesleğinin öncüleri olduğuna inanıyordu. Hayatı dört bir yandan ele geçiren duyu duvarları ise bir oyunla kıyaslanamayacak kadar gerçekçiydi. Dünya, üzerindeki yüksek popülasyonu ve bu popülasyonun uygulamalarını kaldırmayacak bir noktaya ulaştığından, sanal mekânlar insanlar için bir ihtiyaç haline gelmiş ve kullanıcı sayısı bir çığ gibi büyümüştü. Bu sanal ortamlar Dünya'nın üzerindeki dinamik hayatın bir kısmını üstlenirken, insanların kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlıyor ve isteklerine daha çabuk ce-

vaplar sunuyordu. Bazı kullanıcılar, duyu duvarlarına çoktan bağımlı hale gelmişti bile. Gerçek hayatını bir kenara atıp günlerini bu duvarların arasında geçirenlerin sayısı gün geçtikçe artıyordu. Ben ise kâbuslarımda dahi bu sanal ortamlarda olduğumdan çok daha mutluydum.

Yeniden midem bulanmaya başladı. Biraz önce gerçekliğinden asla şüphe edilemeyecek olan saat kulesi yavaşça bozuluyordu. Duyu duvarının dönüş hızı düşüyordu. İlk hissettiğim, sıcaklığın ani düşüşüydü. Ekranların ne kadar yavaşladığını anlamak için havayı içime çekerek az önceki yemek kokusunu aradım. Yemek kokusundan eser bile yoktu. Duvar yavaşladıkça ekrandaki görseller de yavaş yavaş kapanmaya başladı. Duvarın arkasında tam belirmese de Şan ve sağlık ekibinin varlığını ayırt edebiliyordum. Mide bulantım dayanılmaz bir seviyeye ulaşmış metalin soğukluğu yeniden ayaklarımın altından tırmanmaya başlamıştı. Yanılsamalara gün içerisinde diğer kullanıcıların neredeyse on katı daha fazla maruz kaldığım için metabolizmamın dengesi bozuluyor ve ara ara duyu duvarındaki algısal değişikliğin sebep olduğu bu tarz komalara girebiliyordum. Duvarın durmasına yakın gözlerim kapandı ve dizlerimin üzerine çökerek titremeye başladım. Boynumda bir sinek ısırığı hissettim ve Şan'ın "Bilinç, dostum iyi beslenmelisin, cılız bir analiz görevlisinin sonunun tuvaletleri temizlemek olduğunu duymuştum," diyerek yaramaz bir çocuk gibi güldüğünü işittim.

Gözkapaklarımdan içeri sızan ışığı elimle kapatmaya çalışırken ağızımdaki iğrenç ilaç tadına lanet okuyarak uyanımdım. Dinlenmek bana iyi gelmiş, uyku halindeyken metabo-

lizmam kendini toparlamış ve eski temposunu yakalamıştı. Gözüm ışığa tam aşına olamadıysa da çatık kaşlarla etrafıma bakındım. Derin bir nefes alarak huzurun içime dolmasına müsaade ettim. Burası benim kendimi güvende hissettiğim yegâne yerdi. Tıpkı bir çocuğun kundağa sarılması gibi bu mekân beni sarıp sarmalıyor, endişelerimden ve yorgunluğumdan uzak tutuyor, adeta içimi ısıtıyordu. Buradaki mekânsal algı gerçek gibi değil, tam anlamıyla gerçeğin kendisiydi. Yerde kenarları eskimiş, üzerinde anlamsız desenler bulunan büyük bir halı vardı. Ortasında ise üzerinde bir bardak su ve peçeteler bulunan ahşap bir antika sehpa. Hemen arkasındaki televizyon masası, üzerindeki kutuyu zorlukla ayakta tutuyor, kırık tekerleğinin altına sıkıştırılmış kâğıt parçasından güç alıyordu. Koltuklar beyazdı ve kendini tekrar eden gül desenleriyle kaplıydı. En büyük olanı ve üzerinde uyandığım, kalkmaya çalıştığımda gıcırdayarak adeta yükümden şikâyet ediyordu. Oturarak bir süre bekledim.

— Bilinç! Dinlenmen gerek, seni buraya getireli henüz bir saat oldu. Hemen geri yat lütfen. İtiraz istemiyorum.

Hırıltılı ve bu tanıdık sesin sahibi, isteklerini peş peşe ısrarcı bir biçimde dile getirmekten asla çekinmeyen annemdi. Üzerinde mavi benekli pijamalarıyla, beyazlamış saçlarını sol omzundan sarkıtmış, boynunda asılı ve ipleri karışmış olan gözlüklerini birbirinden ayırmaya çalışıyordu. Bu uğraşına ara vererek bana doğru yürüdü. Henüz onunla inatlaşacak kadar dinlenemediğimden o yanıma gelmeden tekrar sırtüstü uzandım.

— Beni neden yine senin evine bıraktılar ki? Tabii ya! Yine Nazlı ile kendi istihbaratınızı kurdunuz değil mi? Onu kaç

kere uyardım! Seni benimle ilgili konularla yormaya artık bir son vermeli.

Sesimi yükselttiğim anda annemin ifadeleri yumuşamıştı. Eliyle saçlarımı okşayarak:

— Nazlı iyi bir kız, onu bu şekilde yargılamamalısın. O sadece sana yardım etmek istiyor ve seninle ilgilenmem için bana yardımcı oluyor. Biliyorsun artık yaşlandım, peşinde dolanarak senin yaramazlıklarına engel olamam.

Elini koltuğun altına doğru uzatarak mavi ve üzeri yazılarla dolu bir kutu çıkardı ve “Ayrıca ilaçlarını içmen konusunda da beni sıkı sıkıya tembihledi,” diye ekledi. Nazlı ve onun işe yaramaz, iğrenç ilaçları diye geçirdim içimden. Neden bana dadılık etmeye biraz ara verip ilaçlarına biraz aroma katmayı denemiyordu ki? Beni bu kadar düşünmesi rahatsız ediciydi. Nazlı ofisin farmakoloji departmanının ekip lideriydi. Farmakoloji departmanı kullanıcıların imajlardaki yüksek yanılmalara karşısında direncini artıran ilaçlar geliştirir ve bunları ofisin ismiyle piyasaya sürerdi. Bazen de Nazlı, annemin eline tutuşturdukları gibi, ağır travmalara maruz kalmış kullanıcılar için geliştirilen tedavi amaçlı ilaçlar üzerinde çalışırdı. Bu ilaçlar yüksek fiyatlarla internetten satışa çıkarılırdı. Annem bunun farkında olsaydı eminim o renkli kapsülleri mide ilaçlarıyla aynı kutuya koymak yerine antika sandığında saklardı. Nazlı ile annemin tanışması annemin daha önce girdiğim bir koma sonrası farmakoloji departmanında bana refakatçi olması sırasında olmuştu. İlişkilerinin nasıl bir diyalog ile başladığını bilemesem de dostlukları benim için bir dadılık organizasyonundan daha öte bir anlam ifade etmiyordu. İlaçlar boğazımdan aşağıya

birbirini takip ederek inerken annem ellerini dizlerine koyarak nefesini bıraktı ve ayağa kalktı. İçeriye doğru yürürken, bir yandan da konuşmaya başladı. Sesi gitgide uzaklaşıyordu.

— Ben odamdayım. Duyu duvarına girerek biraz orman yürüyüşü yapacağım. İyice dinlenmeden sakın kalkma. Cüzdanını ve şu koluna taktığın çirkin saati de bana görünmeden gitme diye yanıma alıyorum.

Annemin de bir kullanıcı olduğunu unutmuştum. Aslında eskiden duyu duvarına ihtiyaç duyan birisi değildi. Kırmızı cüzdanını ve ona uyumlu çizgileri olan beyaz şalını alır, alışveriş için dışarıya çıkar ve eve dönerdi. Ona, duyu duvarları ilk popüler olduğunda fikrini sormuştum, duvarların bu kadar pahalıya satılmasının gereksiz olduğunu söylemişti. Neyse ki ofisten bana ücretsiz verilen duvarı benimki yerine annemin evine kurduğumuzda o da aktif bir kullanıcı haline geldi! Artık alışverişe çıkmıyor, duyu duvarına girerek çeşitli imajlarda yürüyüşler yapıyor, arkadaşlar ediniyordu. Yeniliklere bu kadar çabuk adapte oluşuna uyum sağlama-sına artık şaşırmıyordum.

Annemin gittiğinden emin olduktan sonra ayağa kalktım ve duvarda asılı olan çerçevesiz aynaya doğru yürüdüm. Başımı aynaya yaklaştırıp uzaklaşarak gözbebeklerimin büyüüp küçülmesinde herhangi bir aksama olup olmadığını kontrol ettim. Her şey yolunda gibi gözükse de kendimi ilginç bir şekilde eksilmiş hissediyordum. Mutfığa doğru hızla yürüdüm ve tencerenin içindeki yemeğe doğru öyle bir atıldım ki bir an dengemi kaybediyordum. Beni bu derece paniğe sürükleyen açlık değildi tabii ki. Tencerenin kapağını açtım, üzerine eğildim ve derin derin koklamaya başladım.

Sadece hava. Yemeğin üzerindeki baharatları gözümle ayırt edebiliyordum, üzerinden tüten dumanı da bana buram buram koktuğu imajını veriyordu. Ancak benim burun deliklerime dolan ruhsuz, kokusuz bir havadan ibaretti. Koku alma duyumu kaybetmiştim. Burnum sadece nefes almama yarayan bir organa dönüşmüştü. Fakat bunu kabullenemiyor, dolabın içerisindeki her gıdayı tek tek koklamaya çalışıp panik içerisinde etrafa fırlatıyordum. Pes ederek olduğum yere oturdum. Sokakta oynarken ilk defa yere düşen bir çocuktan farksızdım. Ağlamak istiyor ama ağlayamıyor, bağırarak can atıyor ama sesimi çıkaramıyordum. Gözlerimi kapatarak kendimi sakinleştirmeyi denedim. Bir yandan umutla soluk alıyor, nefeslerimden birine karışacak kokuyu hâlâ arıyordum. Yaklaşık bir dakika kadar o halde bekledikten sonra hızla ayağa kalktım. İçeri doğru yürüyerek annemin odasına kapıyı çalma nezaketini göstermeyecek kadar paniğe kapılmış bir halde girdim. Oda neredeyse zifiri karanlıktı. İçeri girdiğimde gözüme çarpan, hızla dönen duyu duvarı ve ardından güçlkle seçilebilen annemdi. Etrafında hızla dönen saydam ekranlar yüzünden annemin pijamasının mavi benekleri birer çizgi gibi görünüyordu. İçeride hangi eylemi gerçekleştirdiğini tam olarak göremesem de yürüyüşle bağdaştırmak pek de zor olmadı. Neden beni bu hale getiren duvarın içinde annemin olmasına böylesine tepkisizdim? Bilmiyorum, belki de onu duvarın buna sebep olduğuna ikna edemeyeceğimin farkındaydım. Duyu duvarının bir arı vızıltısına benzeyen ve dönüşüyle senkronize bir biçimde açığa çıkan sesine tahammül edemeyerek yatağın üzerindeki kol bilgisayarını ve cüzdanı aldım. Koşarak odayı ve

sonra da evi terk ettim. Yolun kenarında bir taksi içerisinde bulunan sarışın, neredeyse koltuğa gömülmüş adama elimle işaret ederken bir yandan da ayakkabılarımı özensiz bir biçimde bağladım. Taksiye bindiğimde bilgisayarımın kordonunu sıkmayı da henüz bitirmiştım. Ekranından harita uygulamasını seçtim ve mekân listesinden ofisi bularak kol bilgisayarımı taksinin navigasyon cihazına tuttum. Bilgisayarımdan ofisin koordinatları taksideki cihaza aktarılırken, aynı zamanda taksinin plakası, geçmişi, taksicinin sicili gibi bilgiler de bana aktarılıyordu. İki cihazın alışverişi bittikten sonra kolumu çektim. Taksici navigasyon cihazının hesapladığı mesafeden memnun bir şekilde gülümsedi. İnsanların çoğu evlerinden dışarı çıkmazken benim gibi bir uzun mesafe yolcusuna denk gelmek onun için denizdeki büyük balığı yakalamak gibiydi. Halinden memnun bir şekilde aracı çalıştırdı ve yola koyulduk.

Taksicilere karşı hep bir sempati olmuştur. Büyükbabam da taksiciydi ve aracına binen yolcularla diyaloglarının yazılı olduğu bir anı defteri vardı. Sanırım babama bıraktığı en büyük miras o defterdi. Defterin içerisine başka sayfalar eklenmiş ve sayfaların her köşesi yazılarla doldurulmuştu. Babam hep: “Bu dedenin hazinesidir. Birçok karakterde insanı ve onlarla ilgili düşüncelerini, sohbetlerini bu deftere yazardı. Bu anıları bize tecrübelerinden faydalanmamız için hediye olarak bıraktı,” der ve duygulanırdı. Acaba bu taksicinin de bir anı defteri var mıdır diye düşündüm. Onunla sohbet ederek içerisinde bulunduğum panik halini yatıştırmayı istedim fakat ne soracağımı bilemedim. Ona ne sorarak iletişim kurabilirdim ki? Zaten kan grubundan soyağacı-

na kadar tüm bilgileri az önce kol bilgisayarına yüklenmişti. İletişimi bizim yerimize teknolojik aletlerimiz kurmuştu bile. Sanırım onun bir anı defteri yoktu ve asla olmayacaktı. Bu düşünceleri bir kenara atıp evde yarım bıraktığım dinlenme ihtiyacımı tamamlamak üzere başımı cama yasladım ve gözlerimi kapattım.

Tüm departman odalarının bağlı olduğu uzun koridorda plastik bir sandalyede oturuyordum. Koridor bir ucundan diğer ucuna uzun bir çizgi gibi uzanan beyaz aydınlatma elemanı ile aydınlatılıyordu. Genelde sakin olan koridorda bir panik havası hâkimdi. Çalışanlardan kimi birbirine dosyalar gösteriyor kimi de hızlı adımlarla gideceği yere doğru ilerliyordu. Bu insanların neden panik içinde olduklarıyla ilgili merakımı bastırdım ve farmakoloji departmanının kapısının önünde Nazlı'nın çıkmasını beklemeye devam ettim. Tüm bu olan bitenden onu sorumlu tutmak için sabırsızlanıyordum. Nazlı'nın o kapıdan çıkmadığı her dakika kendimi buna daha da motive ediyordum. Koku almamla ilgili hâlâ bir değişiklik yoktu. Hâlâ serin, ruhsuz bir hava kütlesi içime doluyor, hislerimle iletişime geçmeden ciğerlerimi terk ediyordu. Kapı açılır açılmaz tavrımı takınarak ayağa fırladım. Ancak görmeyi beklediğim Nazlı iken, kapıda beliren onun neredeyse iki katı olan siyahı tenli, kıvrıkcık kısa saçlı asistanı Eloran'dı. "Bilinç Bey, solgun görünüyorsunuz, bir problem mi var?" diyerek endişeli bir biçimde bana doğru koca bir adım attı. Bu kadının yakınlarımda olması beni ürkütüyordu. "Nazlı. Nazlı Hanımı arıyorum, duyularım ile ilgili bazı sorunlar yaşıyorum, onu görmem gerek," diyerek kapının önünde bir muhafız gibi duran bu kadının yanından

geçmek ve odaya girmek üzere ani bir hamle yaptım. Kolumun altındaki dosyalara rağmen iki eliyle tenine göre birkaç ton daha açık olan büyük avuçlarını açıp dur işareti yaptı ve “Nazlı Hanım içeride değil. Sanal mimari departmanıyla yoğun bir çalışma sürdürülüyor, işi bittiğinde mutlaka sizinle ilgilenecektir. Sizi hemen dinlenme ünitelerinden birine almalıyız,” dedi. Konuşmasını bitirmesine müsaade etmeden koridorun solumda kalan kısmına yöneldim ve sanal mimari departmanına doğru koşmaya başladım. Otomatik kapının önüne geldiğimde aniden durmak zorunda kaldım. Kapı açılmıyordu. Kapının yanında bulunan ekrana kol bilgisayarımı tuttum ve eşleşmeyi bekledim. Fazla uzun sürmüştü. Kolumu indirerek pes ettim ve Şan’ı aramak için kişiler listesinden adını buldum. Ekranın yanından kulaklığı çekerek kabloğunu makarasından kulağıma kadar uzattım ve arama komutuna dokundum. Telefon bir kez çaldı ve ben tam konuşmaya hazırlanırken “Bilinç, durumundan haberim var dostum. Sakin olmalısın, şu anda içeri girmene imkân yok. Eloran’ı bul, seni dinlenme ünitelerinden birine yerleştirsin,” dedi ve kapattı. Şaşkına dönmüştüm. Konuşmama fırsat bile vermeden iletişimi kapatmıştı. Daha ona söylemeden ne ile karşı karşıya olduğumu nasıl bilmişti ki? Paranoyak bir biçimde içeride benimle ilgili bir şeyler döndüğünü düşünmekten kendimi alamadım. Merakım içinde bulunduğum psikolojiyi körüklemiş, kalp atışlarımın sesi kulaklarımda uğuldamaya başlamıştı. Birisi bana neler olduğunu anlatmadan Eloran’ın beni o dinlenme ünitesi dedikleri tabutlardan birine yerleştirmesine izin vermeyecektim. Etrafıma bakındım ve uzaktan takım elbiseli bir adamın bana doğru

yürüdüğünü gördüm. O beni fark etmeden arkamı döndüm ve kapıdan bir iki adım uzaklaştım. Yere eğilerek çözülen ayakkabı bağlarımla meşgul olmaya başladım. Adam kapının önüne kadar geldi ve ceketıyla gömleğini birlikte sıyırarak sol koluna taktığı bilgisayarı ekrana doğru yöneltti. Kapının birbirinden ayrılan iki yüzeyini görür görmez yerimden fırladım. Adam panik içinde montumdan tuttuysa da elinden kurtuldum ve kendimi odaya attım. İçerisi o kadar kalabalık ve telaşlıydı ki benim bu hareketimi fark eden dahi olmamıştı. En kalabalık kısma doğru ilerleyerek takım elbiseli adamdan kurtulduğuma emin oldum. Çalışanlardan bazıları kendi aralarında tartışıyor, bazıları ise odanın ortasındaki, annemin evindekinin neredeyse dört katı olan duyu duvarına hayretle bakıyorlardı. Hızla dönen bu devasa kütle- nin vızıltısı senkronize bir halden çıkmış sürekli bir şekilde duyuluyordu. Havada uçuşan kelimelerden duvarın kontrol- den çıktığını işittim. Neler olduğunu sormak için gözlerimle Şan'ı aradım fakat yerinde yoktu. Bu kargaşada onu nasıl bulacağımı düşünürken duyu duvarının içinde kulaklarımı ve ruhumu tırmalayan acı dolu bir çığlık koptu. Gözlerimi kısarak saydam ekranların ardını görmeye çalıştım. Duvar bir yılan gibi hızla daire çizerken başıyla sonunun arasın- daki boşluktan dizlerinin üzerine çökmüş bir bedeni yarım saniye kadar görebildim. Az öncekine kıyasla yavaşlasa da bu yavaşlama ivmesi ile ancak yarım saat sonra dururdu ve tecrübelerime göre içinde bulunan her kim ise bir dakikadan fazla dayanamayacağı kesindi. Birden o bedenin çaresizliği- ni hissetim ve güçlü bir empati kurdum. Hislerinin ne ka- dar karmaşık ve acı verici olduğunu benden daha iyi kimse

bilemezdi. Hızın bir derece daha düştüğünü görür görmez ani bir kararla duyu duvarına doğru koşmaya başladım. Duvara yaklaştıkça daha da büyüyor ve vızıltısı daha ürkütücü bir hal alıyordu. Amacım hızla dönen ve kullanıcı etrafında çember çizen duvarın başlangıcıyla bitişi arasında kalan boşluğu doğru anda yakalayıp çembere girip bu işkenceye bir son verebilmektir. Duvarın yanına beş metre kala durdum ve doğru anı bekledim. Ani bir sıçramayla boşluğa doğru atıldım. Hedefime ulaşmama yarım metre kala içerideki adamı bir an net olarak gördüm. Çırılçıplak bir halde dizlerinin üzerinde titriyor ve hıçkırarak ağlıyordu. Boşluğun hareketini yakalayamayacağımı gördüm ve kavisli bir şekilde hızlanarak kendimi boşluğa attım. Bedenimin neredeyse yarısını içeriye sokmuştum ki duvar sağ omzuma sert bir biçimde çarptı ve beni çemberin dışına savurdu. Başımı yere çarptığım anda kafamın içinden veya duvardan gelmesi muhtemel olan büyük bir gürültü eşliğinde gözlerim kapandı.

Güzel ve güneşli bir gün... Son zamanlardaki kavurucu sıcaklardan dolayı gece pencereyi açık bırakmış, sabah ise pencereden içeri giren yoğun kahve kokusu eşliğinde uyanmıştım. Bana bu güzel kokuları hediye eden, evimin altında bulunan eski bir kahve büfesi idi. Sahibi adını hâlâ soramadığım yaşlı bir adamdı. Tahminen on dört on beş yaşlarında olan kızı Melodi, okul saatinden önce babasına yardım ediyor, sabahları müptelası olduğum leziz kahveler hazırlıyordu. Kokular beni hazırlanıp bir an önce evden çıkmaya teşvik etmiş, soluğu büfenin küçük servis penceresinin

önünde almıştım. Buğulanmış küçük camın arkasından görünen küçük kız, “Günaydın Bilinç Bey. Hemen kahvenizi hazırlıyorum,” dedi ve yüzüne dökülen kıvrıcık saçlarının arasından samimi bir biçimde gülümsedi.

— Günaydın. Kahve kokuları için teşekkür ederim. Okul nasıl gidiyor?

Kahveyi hazırlama işlemi bitene kadar sessiz kaldı. Daha sonra büyük, kâğıt bardaktaki kahveyi bana uzatarak, “Kahveniz kadar başarılı. Kokular için ücret talep etmiyorum, ikramımız olsun,” diyerek dudaklarına deminkine oranla daha muzurca bir gülümseme yerleştirdi. Aynı şekilde karşılık verirken cebimin derinliklerindeki bozukluklara zorlukla eriştim. Ödemeyi yaparak ilerideki eski ve yıkılacakmış gibi görünen durağa hâlâ alışamadığım bir biçimde topallayarak ilerlemeye başladım. Durağa yaklaştığımda bir yandan kol bilgisayarımdan saati kontrol ediyor, diğer yandan hızlanmak için büyük bir çaba gösteriyordum. 2020’lerde gelecekte istediğimiz yere ışınlanacağımızı öngördüğünü düşünenler, yaklaşık elli yıl sonra topal bir adamın üç saatte bir geçen otobüse yetişmeye çalışmasına kim bilir ne tepki verirlerdi. Halk arasında gezgin otobüs olarak anılan ve büyük babamın taksisiyle hemen hemen aynı dönemin üretimlerinden olduğunu tahmin ettiğim bu otobüs, tüm kenti dolanan tek toplu taşıma aracıydı. Buna rağmen evimin karşısındaki durakta durduğunda, koltuklarının neredeyse yarısı boş olurdu. Duyu duvarı kullanımının artışıyla birlikte insanlar sadece işe gitmek ve temel ihtiyaçlarını, günün belirli saatlerinde açılan marketlerden almak için dışarı çıkıyorlardı. Gezmek, spor yapmak, birlikte vakit geçirmek gibi düşün-

lebilecek yüzlerce deneyim ihtiyacını ve bu deneyimlerin gerektirdiği bazı mekânsal doyumları evlerine kurulan duyu duvarları tatmin edici bir gerçeklikle sağlıyordu. Sokaklardaki insan sayısı azaldıkça toplutaşıma araçları yolcusuz turlar atmaya başlamış, ülke ekonomisi açısından gereksiz harcamalara neden olmuştu. Kullanıcı sayısı arttıkça yönetim, yeni bir çağ açan bu bilişim adımına ayak uydurmak zorunda kaldı. Hükümetin on yıl süren toplutaşıtları azaltma girişimleri sonucunda geriye sadece tüm şehrin taşımacılığını sırtlanan gezgin otobüs kalmıştı. Nefes nefese kalmış bir halde otobüsün basamaklarını çıktım ve yırtık kumaşlarının arasında sarı süngerlerini gördüğüm koltuklardan en rahat olanını gözüme kestirerek kendimi üzerine bıraktım. Yolculuğum uzun süreceği için dün gece düşünmek yüzünden alamadığım uykumu yol boyunca almayı planlıyordum. Kol bilgisayarımdan hükümet binasına varışımızın ne kadar süreceğine baktım ve o saate denk gelen bir alarm kurdum. Uyumak için başımı cama yasladıysam da yol boyunca dün gece kurduğum senaryolara yenilerini ekledim:

— Başkanın toplantısı henüz bitmedi. Diğerlerini salona aldılar. Yine de topal bir adama göre zamanlaman fena sayılmaz.

Şan, bir yandan konuşurken diğer yandan bana doğru yürüyordu. Beni almak için binadan çıkmasına gerek olmadığını söylememe rağmen ben otobüsten inip on adım atana kadar yanıma gelmişti bile. O koluma girip yürümeme yardım ettiği sırada ben, “Neden burada olduğumu bile bilmiyorum. Benim kadar merak ediyor olsaydın eminim bacakların olmasa dahi buraya koşarak gelirdin Şan,” diyerek neler olduğunu bilip bilmediğini öğrenmeye çalıştım.

— Muhtemelen yaşadığın kaza ile ilgili bilgi alacaktır ve bir de senden dinlemek isteyecektir. Bizi duyu duvarlarına yüklenecek yeni sürümün yenilikleri hakkında bilgi edinmek için çağırdı. Kim bilir belki sana yeni duvarlar çalışırken içine girmeye çalışmaman konusunda tembihleyecektir, diyerek her zamanki çocuksu haliyle gülmeye başladı.

— Sahi ameliyattan sonra koku almanda herhangi bir sorun yaşıyor musun merak ediyorum. Eskisinden farksız olmaması için cihazın hassasiyet ayarları üzerinde çok çalışmıştım, dedi Şan.

Bahsettiği cihaz elektronik bir resöptör hücreydi. Duyu duvarının içindeyken geçirdiğim travma sonucu beynimdeki koku alma soğancığı ile uyarıcılar arasındaki iletişimi sağlayan gerçek reseptör hücreler hasar görmüştü. Burnum kokuyu alıyor fakat bunu beynime aktaramıyor, dolayısıyla kokuyu algılayamıyordum. Şan'ın ve ofisin farmakoloji departmanının birlikte geliştirdiği yama adlı bezelye büyüklüğündeki cihaz bu hücrelerin yerine yerleştirildi ve onların görevini üstlendi. Yaklaşık on gün boyunca, yamanın diğer hücrelerle etkileşimleri incelenerek cihaza yeni iletişim adaptasyonları eklendi. Tüm bu çalışmalar sürerken bir yandan da duvarın bana çarpmasıyla bacağımda ve omzumda meydana gelen çok sayıda kırık tedavi edildi. Annem iyileşme sürecimde bir an olsun yanımdan ayrılmamıştı. Ofisin şifa odalarından birinde yattığım süre boyunca hatırladığım tek şey, onunla Nazlı'nın endişeli diyaloglarıydı. Ofis çalışanları beni düşündüklerinden mi yoksa duyu duvarlarının prestijine gölge düşürmemden korktukları için mi bilmem, eski halime dönmem için aralıksız çalışmışlardı. Tedavi her ne kadar yo-

ğun ve etkili geçerse geçsin, sol bacağımda Nazlı'nın psikolojik olduğunu düşündüğü bazı kasılmalar söz konusuydu. Topalamam bu yüzdendi ve zamanla geçeceği öngörülüyordu.

Salona girdiğimizde Şan yanımdan ayrıldı ve hızla yerine giderek oturdu. Salonda yaklaşık yirmi kişi vardı ve salonun büyük bir bölümünü kapsayan elips şeklindeki bir toplantı masasının etrafına oturmuş, kendi aralarında sohbet ediyorlardı. Masanın en ucunda bir makam koltuğu başkan için ayrılmıştı. Başkana ayrılan bu konforlu koltuğun hemen sağ tarafında ise duyu duvarı üretim tesisleri yöneticisi Murat Arın elindeki deftere bir şeyler karalayarak sohbete dahil olmuyor, beklemekten sıkılmış gibi görünüyordu. Onunla bire bir tanışma fırsatım olmasa da taburcu olduğumda bana yeni bir kol bilgisayarını hediye olarak göndermişti ve ben de ona bir teşekkür mail'i atmıştım. Hemen yanında Şan ve onların karşısında emniyet müdürü ve yardımcısı oturuyordu. Diğer katılımcıları şahsen tanımasam da medyadan gördüğüm kadarıyla birçoğu bakanlıklarda ve sivil toplum örgütlerinde üst düzey yöneticilerdi. Ortamın ağırlığını sırtıma alarak göz göze geldiklerime samimi birer selam verirken, masanın ortasında bulunan boş sandalyeyi kendime doğru çektim, bastonu duvara dayayarak yerleştirdim ve yerime oturdum. Biraz sonra başkan içeri girerek sessizliğe sebep oldu. Hızlı bir biçimde yerine oturdu suyundan bir yudum aldı:

— Saygıdeğer misafirlerim, öncelikle hepinize bu önemli toplantıya katıldığınız için teşekkür ederim. Bugün burada bir araya gelmemizin sebebini açıklamaya müsaadenizle bir an önce geçmek ve sizi bu bilinmezlikten kurtarmak istiyorum. Hepinizin de bildiği üzere, duyu duvarları günlük yaşamın

bir vazgeçilmezi haline geldi. Bizden önceki yönetimler ve kurumlar Dünya'nın karanlık gelecek senaryolarına bir çözüm olarak uzayda hayat aradılar. İnsan ırkının başka bir gezegene taşınması gerekeceğini ileri sürdüler. Fakat Dünya yerine kullanılacak asıl alternatif ortamı insanoğlu zaten tasarlamış sadece potansiyelini fark edememişti. Tek ihtiyacımız olan bu atmosferde vakit geçirmemizi ve yeryüzünün kullanımını azaltacak bir arayüzdü. Bu sanal ortamı kullanabileceğimizi fark ettiğimizde duyu duvarları hayatlarımızdaki yerini aldı. Duyu duvarları bugün, Dünya'nın ihtiyacı olan toparlanma sürecini birçok toplumsal ve ekonomik avantajla bizlere sunuyor, dedi.

Kulaklarım bu konuşmalara ofis ortamından aşınaydı. Neredeyse tüm ofis toplantılarında bu ve benzeri konuşmalar yapılarak çalışanlara işin önemi hatırlatılır ve motive olmaları sağlanırdı. Başkan vücut dilini daha aktif bir şekilde kullanarak sözlerine devam etti:

— Bu büyük teknolojik adımdan sonra bazı yapılardaki iyileştirmeler dışında kentsel dönüşümü de durdurduk. İnsanımızın yenilik beklentilerini ve modernleşme arzusunu sanal ortamlarda tasarlanan yapılar ile sağlayabiliyoruz. Bu sanal yapıları da ortamlardan silip yeniden tasarlamak veya düzenlemek gibi işlemleri de sıkça uygularken bazı platformlar üzerinden halkı sağlık ve eğitim gibi alanlarda bilinçlendirebiliyoruz.

Geçen seneki seçim sürecinde sanal mimari departmanının tasarladığı mekânlara yerleştirilen başkanın seçim kampanyası görsellerini hatırladım. Başkanın duyu duvarlarını uzun uzun övmesine şaşırmamalı diye düşündüm. Neyse ki giriş kısmını bitirmiş asıl konuya geçmişti.

— Bu ve bunun gibi birçok faydasıyla duyu duvarları insanımızın hayat standartlarını ve ülke ekonomimizi geliştirmede önemli bir rol oynuyor. Ne yazık ki bunca faydasına rağmen duyu duvarlarının varlığından rahatsız olan bir çete ile karşı karşıyayız.

Az önce başkanın ilgimi çekmeyen konuşmasının ardından gelen bu cümleler birden tüm dikkatimi bu konuşmaya topladı.

— Sayılarını tam olarak tespit edemediğimiz bir grup insan duyu duvarlarının kullanımının artışıyla birlikte çeşitli eylemlerde bulunuyorlar. Bu eylemlerin amacının yalnızca duyu duvarı üretimini hedef almadığını aynı zamanda ülkemiz için de bir tehdit oluşturduğu kanısındayız.

Başkanın konuşmasını bitirip bitirmediği tam olarak anlaşılmadan Murat Arın konuşmaya başladı.

— Sanal imajlarda yırtık dediğimiz çeşitli bozulmalara yıllardır rastlıyoruz. Bu bozulmaların sebeplerini çözümlenememiş teknik sorunlar olarak kabul ediyorduk şimdiye kadar. Ta ki ekibimizin içerisine de sızan bu eylemcilerden birinin ofisimizde bulunan ana duyu duvarlarından birine girerek büyük bir yırtık açma girişimine kadar. Yırtıkları nasıl açtıkları hakkında hâlâ araştırmalarımız sürüyor. Bu eylemci, duvarı ana bilgisayarlar üzerinden yeniden programlayarak onu durdurmamızı önledi. Neyse ki Bilinç Bey, cesur bir biçimde kendini duvarın arasına atarak duvarın durmasına neden oldu ve yırtık çok büyümeden müdahale edebildik, dedi ve bana bakarak gülümsedi.

Yırtık oluşmasını durdurmak mı? Bu adamın ağzından kaygısız bir ses tonuyla çıkan her kelime inanılmaz derecede

şaşırtıyordu. Büyük bir hızla dönen duvara bir yırtık oluşumunu önlemek için girmeye çalıştığını düşünüyorlardı. Oysa ki amacım içerisinde acı ile feryat eden o adamı kurtarabilmektir. Ortama uyum sağlayarak zor da olsa şaşkınlığımı gizlemeye çalıştım ve gülümsemek için kendimi zorladım. Murat Arın'a göre daha çekingen bir tavırla emniyet müdürünün genç yardımcısı elindeki dosyaları karıştırarak konuşmaya başladı:

— Aslında bu olay bu grubun ilk eylem girişimi değil. Bünyelerinde bulunan yetenekli hacker'ları kullanarak sanal ortamlara bu yırtıkları açtıklarını düşünüyoruz. Amaçları bu yırtıkları kullanıcıların görerek travmaya girmelerini sağlamak ve duyu duvarının gerekliliğine olan inançlarını kırmak, dedi.

Murat Arın yırtıkların oluşmasıyla ilgili bu teoriden rahatsız olmuş bir biçimde:

— Sistemimize bir hacker'ın bağlanması ve bunun ekibim tarafından fark edilmemesi söz konusu olamaz. Bu yırtıklara nasıl sebebiyet verdiklerini bilmiyoruz fakat şirketimiz de bir yandan araştırmayı sürdürüyor, dedi.

Şan ise onu destekleyen bir yardımcı gibi kafasını sallayarak söylenenleri onaylıyordu. Emniyet müdürü araya girerek:

— Tabii, tüm bunlar birer teori. Grubun diğer eylemlerine kıyasla sanal mimari departmanında gerçekleştirilen eylem adeta bir intihar niteliğindeydi. Dava üzerinde uzun süredir çalışıyoruz. Amaçlarını hâlâ anlayamadığımız bu grubun Boran takma isimli bir lideri olduğunu tespit edebildik. Şimdilik elimizdeki tek kayda değer veri ne yazık ki bu.

Başkan toplantıdaki hâkimiyetini tekrar sağlayarak:

— Murat Bey sözünü ettiğiniz çalışmaları yürütürken emniyet müdürlüğümüzle bağlantılı bir şekilde hareket ederseniz daha etkili sonuçlar alabiliriz, dedi.

— Haklısınız, gerekli iletişimi sağlayacağız.

Başkan masanın diğer ucunda bulunan kır saçlı adama dönerek:

— Erdem Bey size verdiğimiz dosyaları medyalarınızı kullanarak halkla paylaşınız. Kaza olarak bilinen olayın gerçek yüzleri halk tarafından bilinmeli. Bu sayede yırtıkların sanal ortamların tasarımından kaynaklı olmadığını aşılayabiliriz, dedi.

Anlaşılan bu adam bir medya markasının patronuydu. Başkanın sözlerinden sonra içten bir şekilde, “Elbette efendim,” dedi. İnsanların sokaklardan çok evlerinde vakit geçirdiği bu dönemde böylesine önemli bir haber yayınlayacak olmak onu memnun etmişti. Muhtemelen aynı haber gün içinde defalarca yayınlanacaktı.

Başkan bu kez de cümlelerini bana doğru yönelterek “Bilinç Bey bu medyada sizin kahramanca hareketinizden bahsedilmesi kaçınılmaz. Sizin duvarın durmasına neden olușunuza ve sağlık ekibinin yoğun çabalarına rağmen içerideki eylemci kurtarılamadı. Fakat kamuoyunda bu kayba sizin neden olduğunuz algısı oluşacaktır. Eylemcilerin ne kadar ileri gidebileceğini bilemiyoruz. Bu yüzden emniyet amirimiz size koruma tahsis edecek. Durumun sizin için karmaşık olduğunun farkında olsak da sizden süreç boyunca bu koşullara uyum sağlamanızı bekliyoruz,” dedi.

— Açıkçası oldukça şaşırdım. Durumun bu boyutlarda olduğunu tahmin edememiştim. Fakat size yardımcı olmak veya işlerinizi zorlaştırmamak adına elimden geleni yapacağım.

Toplantı boyunca tek sözüm bu olmuştu.

Karanlık bana her zaman huzur vermiştir. İmajlardaki ışıltılı binalara, göz yoran, nesne dolu peyzajlara kıyasla karanlık, bana göre çok daha tatmin edici bir ortam. Sonsuzluk hissi, kusursuz bir süreklilik, birbirine sıkı sıkıya sarılan doluluk ve boşluklar. Üstelik ona ulaşmak için evinizin ortasına koca bir duvar yerleştirmeniz gerekmez. Onun daha basit ve kullanışlı bir arayüzü vardır. Gözkapakları... Günün belli saatlerinde gözlerimi kapatarak kendimi karanlığa bırakırdım. Karanlık odaklanarak düşünmeme yardımcı olur, sakinleşmemi sağlardı. Yatağıma uzanmış bir halde, kendimi her zamanki gibi karanlığa bıraktım. Saat gece yarısını geçmişti. Yol boyunca bugün konuşulanları düşünmeme rağmen hâlâ olan biteni kavramaya çalışıyordum. Tedavimden hemen sonra Şan dahil hiç kimse bana neler olup bittiğini anlatmamış, sorularımı geçiştirmiş, araştırmaların gizliliğinden ve şirketin ismine zarar vermeyeceğimden emin olmak istemişlerdi. İçinde bulunduğum durumun önemini de başkan tarafından davet edildiğim bu toplantıda havada uçuşan cümlelerden öğrenmiştim. Bu sinirlerimi fena halde bozsa da kimseye sitem etmemiştim. Ayağa kalktım ve bastonumu aldım. Pencereye doğru yürüdüm. Perdeyi aralayıp kapıda bulunan iki polise baktım. İnsanlar evlerinden nadiren çıktığı için şehrin suç oranı da ciddi ölçüde düşmüştü. Bu iki polis de muhtemelen merkezde boş oturanlar arasından seçilmiştir diye düşündüm. Onların bekleyişini bir süre daha izledikten sonra tekrar yatağına dönmeye niyetlendim. Perdeyi kapattığım anda içeriden büyük bir gürültü işittim. Panikle kol bilgisayarımı aradım. Bilgisayar yatağımanın he-

men yanındaki komodinin üzerinde kalmıştı. Komodine doğru olabildiğince hızlı yürümeye başladıysam da odama üç iri adam girmiş, bana doğru geliyordu. En önde olanı benim kol bilgisayarına ulaşmak için harcadığım çabayı fark edince üzerime doğru koştu ve bastonuma sert bir tekme attı. Baston elimden fırladı. Dengemi kaybettim ve tam düşecekken yakamdan tutarak beni yatağa doğru itti.

— Siz kimsiniz? Aşağıda polisler var. Bana zarar verirseniz başınıza bela alırsınız. Birazdan yukarı çıkıp beni kontrol edecekler.

Nefes almadan cümleleri peş peşe sıralıyordum. Az önce bastonuma tekme atan adam alaycı bir iç çekerek, “Konuşmayı pek sevmediğini duymuştum,” dedi. Arkasında bulunan diğer iki adam da birbirlerine bakarak anlamlı bir şekilde güldüler. Adamın saçları kazınmıştı ve kısım kısım beyazlamış sakalları neredeyse göğsüne kadar uzanıyordu. Az önce zarar görmeden üzerine düştüğüm yatağa doğru birkaç adım atarak, “Sana kötü davranmak istemeyiz. Birazdan seninle birlikte bu binayı terk edeceğiz. Bilmediğin çok şey var, öğrenmek istiyorsan uyum sağlamalısn,” dedi ve yardım etmek için elini uzattı. Bu adamların niyeti zarar vermek olsa çoktan gerçekleştirirlerdi diye düşündüm. Seçeneğim yoktu. Ayrıca adamın görünüşü, bakışları oldukça güvenilir görünüyordu. Elimi uzatarak beni ayağa kaldırmasına müsaade ettim. Bastonum olmadığından yeniden denge kurmakta zorlandım. Arkadaki iki adamdan kısa boylu olanı bana doğru koştu ve koluma girdi.

— Baston sizi kaçmaya teşvik edebilir. Ben size yardımcı olacağım, diyerek gülümsedi.

Bu üç adamla birlikte binanın çıkış kapısına kadar geldik. Dışarıdaki polisler onları hiç endişelendirmiyormuş gibiydi. Sakallı olan soğukkanlı bir biçimde kapıyı açtı ve dışarı çıktık. Polisleri görür görmez tekrar paniğe kapıldım ve bağırmağa başladım.

— Hey! Yardım edin. Yardım edin!

Polisler bize doğru döndü, göz göze geldik. Sakallı adama doğru başıyla onay verdi ve sakın bir biçimde kahvesini yudumlamaya devam etti. Adımlarımız benim bağırmağla hızlanmıştı. Ben ise hâlâ çabalıyordum.

— Kurtarın beni. Bu adamları tanımıyorum. Onları tanımıyorum. Yardım edin!

Yolun karşısında duran 2053 model, kırmızı boyası yer yer dökülmüş bir pikabın yanına geldik. Sakallı adam arka kapıyı açtı, araca bindirildim ve yanıma az önce koluma girerek bana yardım eden adam oturdu. Araç ilk seferde çalışmasa da, sakallı adam çalıştırma tuşuna bir iki defa daha bastı ve motorun sesi duyuldu.

Yol boyunca “kimsiniz,” “nereye gidiyoruz” gibi soruları ısrarla sorsam da cevap alamamıştım. Sakallı adama yolda Boran diye hitap etmişlerdi. Bu emniyet müdürünün toplantıda bahsettiği grup lideriydi. Adamın fiziksel yapısı ve duruşu gerçekten de bir lideri andırıyordu. Bu adam evime elini kolunu sallayarak girmiş, beni alıkoymuş ve kapıdaki polisler buna kayıtsız kalmıştı. Bu nasıl olabilirdi? Ben çaresizlik içinde yardım isterken o polis beni neden görmezden gelmişti? Yaklaşık bir saat süren bir yolculuk sonrasında kent ormanının tam ortasına yapılmış, müstakil ve üç katlı bir evin önünde durduk ve araçtan indik. Şehir merkezine

göre hava burada daha soğuk ve nemliydi. Eve doğru uzanan çamurlu yolda ilerledik. Çitlerle çevrili mütevazı bir sebze bahçesinin önünden geçerek kapıya ulaştık. Kapı açıktı. Boran bir eliyle kapıyı iterek açarken diğer eliyle çizmelerinin bağlarını çözmeye başladı. Ayakkabılarımızı kapıda bıraktıktan sonra içeri girdik. Uzun bir koridoru geçerek, içinde yalnızca birkaç koltuk bulunan büyük bir salona girdik. Koltuklardan birine oturarak beklemem istendi. Koluma girerek yürümeme yardım eden adam bana büyük bir bardak su ve koltuklardan birinde dinlenmem için yastık getirdi. Salonun kapısı kapatıldı ve sabah oluncaya kadar uyuyamadan tedirginlik içinde bekledim. Ara ara kapı açılarak bir isteğim olup olmadığı sorulmuştu. Sabaha karşı kapı son kez açıldığında içeriye beni şaşkınlığa boğan bir adam girdi. Deri ceketi ve siyah pantolonuyla kapının yanında öylece gözlerimin içine bakıyordu. Karşımda duran, daha dün aynı toplantı masasına oturduğum emniyet müdürünün ta kendisiydi. Arkasında Boran denilen adam duruyor, yine o alaycı gülüşüyle verdiğim tepkinin tadını çıkarıyordu. Şaşkın bir halde, “Sizin burada, bu adamlarla ne işiniz var. Sizi de mi kaçırdılar. Burada neler olduğunu lütfen biri açıklasın,” dedim. Emniyet müdürü elleri ceplerinde karşımdaki koltuğa doğru sakın ve ciddi bir şekilde yürüdü. Koltuğa oturdu konuşmaya başladı.

— Bilinç Bey öncelikle sakın olun. Burada gördüğünüz insanlar, başkanın ve toplantıdaki diğer katılımcıların düşündükleri veya suçladıkları türden insanlar değiller. Araştırma, toplantıda bahsettiğim gibi uzun bir süreç dahilinde sürdü. Ben de başlarda bu oluşumun bir suç örgütü olduğu

kanaatindeydim. Bu düşüncelerle deliller üzerinde ilerlerken Boran'ın kimliğini ortaya çıkardım ve başkana bildirdim. Ben ekibimle beraber Boran'ı aramaya koyulmuştum ki o beni buldu. Beni ve birkaç arkadaşımı Harun bey ile tanıştırmak için gerçekleri görmemizi sağladı. Siz de aynı amaçla buraya getirildiniz, dedi.

Bir gün içerisinde bu kadar şaşkınlık fazlaydı. Ayağa kalkarak bağırmaya başladım.

— Harun Bey de kim? Ne saçmalıyorsunuz? Buradan çıktığımda başkana tüm bunları anlatacağım. Yanlış yerdesiniz. Bu adamlar insanları ağır travmalara sokan yırtıkları açıyorlar. Siz de karşıma geçmiş onların suçsuz olduğunu söylüyorsunuz. Delilik bu. Onlar birer katil! diyerek başımı çevirdim ve sert bakışlarımı kapının yanındaki duvara yaslanmış halde duran Boran'ın gözlerine yolladım.

Onu hiç ürkütmemiş veya sinirlendirmemiştim. Aynı alaycı gülüşünü dişlerini biraz daha göstererek devam ettirdi. Bu kaygısız tavrı beni daha da sinirlendirmişti. Tam ona da bağırmaya hazırlanmıştım ki kapıdan içeri oldukça yaşlı bir adam, tahminimce otuz yaşlarında bir kadın ve küçük bir kız çocuğu girdi. Yaşlı adamın üzerindeki yeşil renkli süveter belinden aşağıya kadar uzanıyordu. Boynunda anneminkilere benzer gözlükler vardı. Kolunda ise bir bilgisayar yerine şık bir kol saati takılıydı. Bana baktı ve “Günaydın. Sizi burada misafir etmekten onur duyuyorum Bilinç Bey. Umarım geceyi rahat geçirmişsinizdir,” dedi gülümseyerek.

— Misafir ağırlama anlayışınız oldukça garip. Arkanızdaki adam beni evimden kendi iradem dışında getirdi. Cümlelerinizi süsleyip püslemeniz burada alıkonulduğum

gerçeğini değiştirmiyor. Buradan çıkmadan önce son kez soruyorum. Siz kimsiniz? Beni buraya neden getirdiniz, dedim yine yüksek bir ses tonuyla. Kaba ve sert tavrıma rağmen yaşlı adam kibarlığından taviz vermemişti.

— Ah! Haklısınız, kendimi tanıtmayı unuttum. Emekli kütüphane görevlisi ve yazar Harun Övgülü, diyerek elini uzattı. Az önceki tavrımdan uzaklaşmak için bir iki saniye bekleyerek derin bir nefes aldım ve elini sıktım.

— Kızlarım Sinemis ve Gülce, diyerek yanında gelen iki kızı işaret etti. Kızlardan büyük olanının neredeyse benimkiler kadar kısa sarı saçları, yassı bir burnu ve kahverengi gözleri vardı. Üzerine ise siyah bir palto giymişti. Eğilerek kardeşini kucağına aldı ve kendini tanıttı.

— Merhaba ben Sinemis Övgülü. Bu ufaklık da örgütümüzün lideri Gülce Hanım, diyerek beni alaycı bir yüz ifadesiyle iğneledi. Bunun üzerine odaya yeni girenlerin arkasında dev vücudu kaybolan Boran, kahkaha atarak yanımıza kadar geldi. Küçük kızı ablasının kucağından alarak odadan dışarı çıktı.

Koltuklara oturduk ve Harun Övgülü sabırsızlığımı görmüş olacak ki duymak istediğim cevapları vermeye başladı.

— Bilinç Bey öncelikle bu şartlar altında tanışmak zorunda kaldığımız için sizden özür dilerim. Konuyu sizin için daha karmaşık bir hale getirmeden aktarmaya çalışacağım. Hiçbirimiz size söylendiği gibi bir örgütün üyesi, kurucusu veya lideri değiliz. Bizler yalnızca toplum için endişelenen ve bu endişeleri doğrultusunda hareket eden gönüllüleriz, dedi.

— Sanal imajlara yırtıklar açıp insanlara travmalar ve algı kayıpları yaşatarak mı endişelerinizi eyleme dönüştürüyorsunuz? diye sordum.

— Travmalar ve beraberinde yaşanan algı kayıpları gerçekten sizin kadar bizi de rahatsız ediyor. Ancak yırtıkları açan biz değiliz. Böyle bir girişimimiz asla olmadı ve olmayacaktır. Zaten bir yırtığa sebebiyet verebilecek teknik donanıma, bilgiye ve ekibe de sahip değiliz. Bu suçlama asılsız olmakla beraber hâlâ sürmekte olan bir pazarlama kampanyasının ürünlerinden biri, dedi.

— Bir emniyet müdürünün yanında suçunuzu kabul etmeniz zaten ilginç olurdu. Ne tür bir pazarlama kampanyasından söz ediyorsunuz?

Soruyu Harun Övgülü'ye yöneltsem de kızı Sinemis sohbeti ani bir girişle:

— Duyu duvarlarının satışlarını artırmak için hazırlanmış bir kampanya bu. Bizi topluma duyu duvarlarını ellerinden almaya çalışan bir örgüt gibi tanıtarak, toplumda bir sahiplenme psikolojisi yaratmak istiyorlar. Böylece satışları artırmayı amaçlıyorlar, dedi.

— Buna inanmamı beklemeyin. Bir ürünün satışını artırmaya, üründen rahatsız olan bir grubun varlığının ne tür bir faydası dokunabilir ki! Ayrıca duyu duvarının satış oranından şirketin oldukça memnun olduğunu biliyorum. Böyle bir zahmete girmeyeceklerini düşünüyorum, diyerek karşılık verdim.

Yaşlı adam sakın bir şekilde yaslandığı koltuktan doğruldu ve “Teknoloji yıllardır insanları kontrol etmek ve etkilemek adına en güçlü araç olmuştur. Bugün kontrol, duyu duvarlarının sunduğu gerçeğe yakın sanal mekânlar sayesinde daha da kolay sağlanıyor. Bu yalnızca şirketin yürüttüğü basit bir kampanya değil. Yönetim ve basın da kendinden

emin bir şekilde destekliyor. Amaç sadece bu duvarların daha fazla insanın hayatına girmesi. Böylece insanları etkilemek ve kontrol etmek için tek bir tuşa basmak yeterli olacak. İçerisinde çok vakit geçirdiğiniz için siz, insan üzerindeki etkisini daha iyi biliyorsunuz. Bu araçlar bir insanın zihnini yıkamak için eşsiz bir arayüz. Şu anda kalabalığından uzaklaşan kentler, zamanla tamamen boşalacak,” dedi. Ayağa kalkıp pencereye doğru yürüdü ve perdeyi açtı. Dışarıda eşsiz bir orman manzarası vardı. Dışarıya bakarak derin bir iç çekti ve “Her manzara, içinde yaşayanlarla güzeldir Bilinç Bey. Hayatta kalmanın gerektirdiği birlikteliği ve iletişimi gitgide kaybediyoruz. Bundan elli yıl önce insanlar günlerinin büyük bir bölümünü bir toplumun parçası olduklarını hissederek geçirirdi. Şimdi ise evlerimizde, bu teknolojik duvarların içerisinde, hazlarımızın peşinde yalnız başımıza kayboluyoruz,” dedi.

Kafamda parçalar yerine oturmaya başlamıştı. Birden duyu duvarında vakit geçirmeyi neden sevmediğimi fark ettim. Birliktelikten yoksunduk. İnsani bir ihtiyaç yavaş yavaş karşılanamaz olmaya başlamıştı.

— Peki ya yırtıkları açan siz değilseniz, yırtıklar nasıl oluşuyor? diye sordum.

Bu kez emniyet müdürü, “Yırtıklar sanal sistemin kendi hatasından kaynaklanıyor. Duyu duvarlarının gerçekçiliğinden şüphe duyulmaması için, insanlar bunun ardında bir dış etmenin olduğuna inandırıldı. Böylece kullanıcılar imajlardaki yırtıkları gördüklerinde bunu duvarın bir kusuru olarak görmemeye ve imajların gerçekliğinden şüphe duymamaya başladılar. Harun Beyin, duyu duvarlarının

aşırı kullanımının toplumda iletişim kopukluklarına neden olduğunu savunan bazı yazıları gizli isimler ile yayımlandığında yırtıklar için suçlayacakları hedefi bulmuşlardı,” diyerek sorumu cevapladı.

— Peki bu yazıların izine neden düşülmedi? Zannediyorum isteseler yazıların izini sürerek, sizi kolaylıkla yakalayabilirlerdi, diyerek tekrar yaşlı adama döndüm.

Samimi bir tebessüm eşliğinde, “Dediğiniz gibi yakalamak isteselerdi çoktan bunu yaparlardı. Siz hiç kötü karakterin olmadığı bir film izlediniz mi Bilinç Bey? Bu da onların senaryosu. Mağdur olansa duyu duvarları elinden alınmak istenen halk. Ve tabii bir de kahraman gerekiyor. O da sizsiniz,” dedi.

Konunun bana dönmesi kalp atışlarımı hızlandırmış, birden endişelenmeme sebep olmuştu. Kaşlarımı çatarak, “Bu da nerden çıktı?” diye sordum. Sinemis ayağa kalktı ve koltuğun yanında duran sırt çantasından tablet bilgisayarını çıkardı. Yürüyüşünden ve vücut yapısından güçlü bir kadın olduğu belliydi. İnternette, muhtemelen ilk kez dün akşam yayınlanan, duyu duvarındaki adamı kurtardığımı ve çetenin eylemine engel olduğumu abartarak anlatan haberi açtı. Haber bittikten hemen sonra bana dönerek, “O bizim arkadaşımızdı. Senin niyetinin onu kurtarmak olduğunu biliyoruz. Onun niyetiye derdimizi anlatabilmek için biraz dikkat çekmekti. Bunu bize söylemeden gerçekleştirdi,” dedi.

Bir an için gözleri dolmuştu. Hemen kendini toparlayarak devam etti.

— Şimdi yönetim ve şirket senin kahramanlığının hikâyesini abartarak duyu duvarlarının reklamını yapacak-

lar. Senden isteğimiz ise bizimle birlikte olup bu oyunu durdurman, dedi.

— Söylediklerinizi anlıyorum, fakat benim bu noktada nasıl bir faydam olacağını anlamış değilim.

Yaşlı adam önce emniyet müdürüyle göz göze geldi ve sonra bana dönerek mantığımı tıka basa doyuran o cümleyi söyledi.

— Kötüyü ve kahramanı birlik olmuş bir şekilde gören halk bunun bir oyun olduğunu fark edecek.

Sohbetimiz uzun bir süre daha devam etti. Bu insanları yeni tanımama rağmen, anlattıkları düşüncelerimle uyuşuyordu. Onlara inanmıştım. Sinemis, halkı bilinçlendirmek adına yapılan bazı başarısız girişimleri birkaç belge ile destekleyerek anlattı. Bunlar ile ilgili babasının yazdığı üç kitabı da bana hediye etti. Başkanın iddia ettiğinin aksine bu girişimler insana zarar vermekten çok uzak çalışmalardı. Harun Övgülü, ofisteki o kazayı öğrendiğinde arkadaşını kaybettiği için oldukça üzüldüğünü, fakat benim olayların akışına dahil olduğumu görünce umutlandığını söyledi. Her şey iki gün sonra gerçekleşmesi planlanan büyük bir eylemde olacaktı. Harun Övgülü ve emniyet müdürü bu büyük eylem ile ilgili detayları uzun uzun anlatsa da hâlâ konuya yabancıydım. Aslında planlanan bir eylemden ziyade büyük bir karnavalıydı. Dünyanın dört bir yanından yetenek sahibi insanlar kente davet edilmişti. Müzisyenler, sihirbazlar, dansçılar ve daha niceleri... Büyük bir yürüyen şenlik düzenlenecek, halkın dikkati sokaklara çekilecekti. Bu karnaval amacına ulaşırsa, insanların büyük çoğunluğu kent meydanında bir araya getirilecek ve orada bilinçlendirme amacı güden bü-

yük bir forum gerçekleştirilecekti. Bana düşen kısım ise tam da burasıydı. Bu karnavalda yer alarak, Harun Övgülü ile ekibine halkın güvenini kazandırmam gerekiyordu. İnsanlar, günlerce medyada kahraman olarak gördükleri birini de bu forumda gördüklerinde, onlara teknoloji karşıtı bir çete imajıyla tanıtılan oluşumu ve fikirlerini önyargıyla karşılamayacaklardı.

Sohbetin ardından babasının isteği üzerine Sinemis ile aynı kırmızı pikapla kent merkezine doğru yola çıktık. Yolda onu daha yakından tanıma fırsatım olmuştu. Sinemis okula hiç gitmemiş fakat babası tarafından daha etkili bir eğitime tabii tutulmuştu. Küçükken babasıyla beraber kütüphaneye gittiğini, onun mesaisi bitene kadar kitap okuduğunu anlattı. Geleceğin, ancak kitaplar sayesinde öngörülebileceğini savunuyordu. Konu kitaplardan tekrar karnavala geldi ve kente ulaştık. Kullanımı diğer semtlere göre daha az olan bir semt meydanında durduk. Sinemis benden önce arabadan inerek pikabın kasasından, yer yer paslanmış uzun bir demir sopa aldı. Bana doğru uzatarak:

— Daha hızlı yürümen için. Elimizdeki en iyi seçenek bu üzgünüm, dedi.

Demir sopa belimden biraz yukarıda kalsa da denge sağlama konusunda iş görüyordu. Önce etrafta bulunan birkaç insanın gitmesini bekledik. Burada uzun süredir kullanılmayan bir metro girişi vardı. Artık soru sormayı bırakmış, yalnızca onu takip ediyordum. Metronun girişine inen merdivenlerinden inerek devasa kapısını güçlkle açtık. En son on beş yaşındayken okul arkadaşlarımla bu metro istasyonunu kullandığımı anımsadım. Üstünden yaklaşık on dört

yıl geçmesine rağmen içerisi tahmin ettiğimin aksine temiz ve aydınlıktı. Yine de içeri girmek konusunda tereddütlerim vardı. Ben şüphe ile eğilerek içeri bakarken Sinemis hızla girdi. Endişelenmeyi bir kenara bırakıp onu takip ettim. Çalışmayan yürüyen merdivenlerden hızla inmeye başladık. Raylara doğru yaklaştıkça müzik sesleri ve konuşma sesleri geliyordu. Aşağıya kadar indiğimizde gözlerime inanamadım. Burası adeta bir kulise çevrilmişti. Karnaval için dünyanın çeşitli ülkelerinden kente gelen sanatçılar burada provalarını yapıyor, iki gün sonra gerçekleşecek karnavala hazırlanıyorlardı. Dans edenler, şarkı provaları yapanlar ve metro duvarlarına resimler çizen ressamalar... Karnaval şimdiden başlamışa benziyordu. Yüzlerce insan ile bu yeraltı mekânı dolup taşıyordu. Hiç bu kadar insanı bir arada görmemiştim. Bir yandan şaşkın ve ürkek bir biçimde bir oraya bir buraya bakarken diğer yandan da hızlı adımlarla ilerleyen Sinemis'i takip ediyordum.

— Bu kadar insanı kimse fark etmeden buraya nasıl getirdiniz? diye merak içinde sordum.

Kendini beğenmiş bir tavırla:

— Bütün bu insanları kent sınırında bulunan ve herkesin varlığını dahi unuttuğu istasyondan buraya eski bir metroyu aktif hale getirerek taşıdık,” dedi.

Etkilenmiş bir biçimde etrafıma bakmaya devam ediyordum. Dışarının sesinin aniden kesildiği, muhtemelen eskiden metronun kontrol merkezi olan bir odaya girdik. İçeride beyaz önlüklü iki kişi vardı. Oda ilaçlar ve beyaz örtülü bir yatak ile reviri andırıyordu. Sinemis bana dönerek, “Doktor Dinçer Bey ve yardımcısı Meriç Hanım. Emniyet müdü-

rümüz her ne kadar olası bir müdahaleyi önleyeceğine dair garanti verse de, bu ekip katılımcıların muhtemel sağlık sorunlarında bizlere yardımcı olacak. Bacağının durumundan Dinçer Beye bahsetmiştim ve müsaaden olursa seni muayene etmek istiyor,” dedi. Tanışma faslından sonra, itiraz etmeden ortadaki yatağa doğru uzandım. Doktor bacağımı farklı teknik ve araçlarla inceledikten sonra Sinemis’e dönerek: “Tahmin ettiğimiz gibi,” dedi. Yatağın başından içi küçük iğnelerle dolu bir sargı bezi çıkardı. İğneleri bacağıma değdirmeden gevşek bir biçimde kasılan bölüme sardı. Sonra sargı bezinden uzanan kabloun ucundaki tuşa bastı. Bez bir anda sıkılaştı ve gevşedi. İğneler bir saniye içinde bacağıma batıp çıkmıştı. Bağırarak yerimden fırladım ve sargıyı söküp attım. Bacağımda iğnelerin batmasıyla küçük kırmızı yara izleri oluşmuştu. Fakat garip bir şekilde kasılma geçmişti. Doktor bunun bacağımdaki tüm sinirlerin iğneler vasıtasıyla eşzamanlı uyarılarak gerçekleştiğini söyledi. Ayağa kalktım ve yürümeyi denedim. Oldukça sağlıklıydım. Yeniden, bu insanlara güvenmeliyim diye düşündüm.

Evveli gün Sinemis ile gerçekleşen eşsiz metro ziyaretinden sonra eve gelip duş almış ve dinlenmiştim. Kendime gelir gelmez, Harun Övgülü’nün kitaplarını sırayla okumaya başladım. Sayfalar ilerledikçe daha da çok etkileniyor, bu adamın amaçlarını benimsiyordum. Kitapları neredeyse gün bitimine kadar bitirmiştim. Kitaplar düşüncelerimdeki boşlukları birer yapboz parçası gibi doldurmuştu. Sinemis haklıydı. Artık geleceği öngörebiliyor ve insanlık için endişeleniyordum. Sinemis’in metrodan ayrılırken bana verdiği konuşma metnini okumaya başlamadan önce hesabıma gelen

mail'leri kontrol etmek için kol bilgisayarımı açtım. Birkaç markanın reklam amacıyla attığı mail'lerin arasından bir tanesi heyecanlanmama neden olmuştu. Gönderenin adı Murat Arın'dı. Mail'i açarak sabırsızlıkla yüklenişini izledim. Aynen şöyle yazıyordu: "Bilinç Bey merhabalar, yaşadığınız talihsiz kaza sonrası şirketten uzun bir süre uzak kaldınız. Yeni çalışmalarımız ve işe döndüğünüzde çalışacağınız yeni konum hakkında konuşmak üzere sizi yarın ofisime davet ediyorum. Ayrıca yarın akşam saatlerinde Şan Bey ile yapacağımız basın toplantısında sizi de aramızda görmekten mutluluk duyarız. Teşekkür ederim. Murat Arın."

Bu mail beni etkilemekten ziyade sinirlendirmişti. Beni bir kukla gibi halkın önüne çıkarıp oyunlarına alet edeceklerini sanıyorlardı. Yarın için planımı çoktan belirlemiştim. Kol bilgisayarını kapatarak konuşma metnini okudum ve sabah gerçekleşecek karnavalı düşünerek uykuya daldım.

Çocukken sabah uyandığımızda pencereye koşar, dışarıda dün gece yağan karı görünce şaşkın şaşkın sevinirdik. Daha sonra bir an önce dışarı çıkmak için tarif edilemez bir heyecan içinde hazırlanırdık. Bu sabah da adeta o sabahlardan biri gibiydi. Gözlerimi dışarıdan gelen neşeli bir müzik sesiyle açtım. Hemen bir çocuk gibi pencerenin önüne koştum. Sokağın ortasında renkli kıyafetler giymiş büyük bir kalabalık hep bir ağızdan şarkı söyleyerek, dans ederek ve önünden geçtikleri binaların duvarlarına resimler çizerek ilerliyordu. Kalabalık sokağı tamamen doldurmuştu. Etrafımdaki yüksek binalara baktım. Neredeyse bütün pencereler bu kalabalığı hayretler içinde izleyen insanlarla doluydu. Sokaktaki kalabalık meydana doğru uzanıyor ve evlerinden

merak ve heyecan içinde çıkan insanların katılımıyla gitgide büyüyordu. Hemen dolabımdan mavi bir gömlek ve siyah bir pantolon çıkararak hızla giyinmeye başladım. Banyoya geçtiğimde şarkı sesleri buraya kadar geliyordu. Mırıldanarak sakal tıraşı oldum ve üzerime güzel kokular sıktım. Burnuma gelen kokular bana Şan'ı hatırlattı. Bugün koku alabiliyorsam onun çalışmaları sayesindeydi. Ona çok şey borçluydum ve ne düşündüğümü basından önce öğrenmeyi hak ediyordu. Yatağın üzerindeki kol bilgisayarını aldım. Mesaj bölümüne girerek Şan'a bir mesaj attım: "Dostum, tereddüt etme ve dışarı çık, gerçekler dışarıda seni bekliyor." Bilgisayarı evde bırakarak dışarı çıkmak üzere kapıyı açtığımda kapının önünde duran iki takım elbiseli adamla burun buruna geldim.

— Bilinç Bey, bizi başkan görevlendirdi. Dışarısı tehlikeli, sizi başkanın yanına götüreceğiz.

Koluma kol bilgisayarını yerine taktığım eski kol saatine baktım: 10:20. Yarım saat sonra tüm bu kalabalığın karşısına çıkmam gerekiyordu. Aniden iki adamı iterek koşturmayı başladım. Bunu bekliyor olacaklar ki peşimden koşturuları pek uzun sürmedi. Binadan dışarı çıkıp kalabalığın yanındaki kaldırımında insanların oluşturduğu uzun koridorda var gücümle koşarak meydana doğru ilerliyordum. Arkama bakarak iki adamın giderek bana daha da yaklaştığını gördüm. Uzun süre topalladıktan sonra koşmak oldukça zordu. Mesafe azaldıkça direncim kırılıyor, yavaşlıyordum. Meydana yaklaşık yüz elli metre kala pes ederek durdum. Saatlerce nefessiz kalmış gibi şiddetli bir biçimde soluklanıyordum. Adamlar neredeyse yanıma ulaşmıştı ki kalabalığın arasında

Boran'ı bana doğru koşarken gördüm. Kendimi toparlayarak ona karşı koşmaya başladım. Boran yanımdan hızla geçerek iki adamı da etkisiz hale getirdi. Ben ise meydana ulaşmıştım. Koşmayı bırakıp hızlı adımlarla yürüyerek muhtemelen gece yarısı kurulan büyük sahneye doğru yürüdüm. Sahnenin yanında duran Sinemis bana gülümseyerek göz kırptı. Sahne merdivenlerini çıkarak şık bir takım elbise giyen Harun Övgülü'nün yanındaki yerimi aldım. Etrafımdaki kalabalığa baktım. İnanılmazdı. İnsanlar birbirleriyle neler olup bittiğı hakkında konuşuyor, bağışmalara şarkı sesleri karışıyordu. Sahnede olduğumu fark edenler yanlarındakilere parmaklarıyla beni göstermeye başladılar. Coşkulu, kulakları sağır edercesine çıkan alkış sesi... Bu bir kentin yeniden doğuşuydu. Bir gürültü bu kadar huzur verici olabilirdi. Ruhumda hissettiğim boşluğı bu insanlar doldurmuştu. Birazdan konuşma sırası bana gelecek ve onlara gerçekleri anlatacaktım. Fakat şu anda tam sırasıydı. Gözlerimi kapattım ve bu eşsiz gürültü eşliğinde karanlığın tadını çıkardım.

Taş... Kâğıt... Makas...

BENAN DÖNMEZ

ODANIN YORGUN IŞIĞINDA KİM BİLİR YAŞADIĞI KAÇINCI TUTulma. Zihni kaygan bir zemin sanki, fikirler durmaksızın evrilmekte, çoğalmakta. Tutunamıyorlar ama, deneyemiyorlar bile, hiçbiri ideal olan değil ki... Evet, böyle olmalı... şimdi anlayabiliyorum... tabii ya... Peki... peki o zaman, neden... Neden bu kuşku... Onca kaosun ardından, tam görünür olmuşken hem de, yine bomboş zihni. Öyle bir boşluk ki elde kalan; olmayanın varlığı, var olanın yokluğu. Asla bir hiçlik değil ama. Emin olma yöntemi bile, boşluğun niteliği gibi, belirsiz. Tüketiyor adım adım artık bu gelgitler, buluşlar, kayboluşlar. Saatlerce, belki günlerce, hatta belki var olmadığı bir asır boyunca da muhtemelen, tek bir fiziksel çaba dahi göstermemişti oysa, hissettiği bu yorgunluğu açıklanır hale getirecek. Ve fakat çalışıyordu durmaksızın zihni, bir makine gibi bile değil üstelik. Kendi iradesiyle, onun bedeninde.

Kaldırıyor gözlerini, gözler karşıya bakmakta. Pencerenin ardındaki kent, nasıl da programlandı çağlarca. Eldeki neticeye kıyasla, kusursuz olmalıydı halbuki. Ya da en azından hiç değilse bir şey olabilmeliydi. Belki de oldu, kim bilir hangi zamanda. Ama artık üzerine sinen uyuşukluğuyla, kendi kuyruğunu yiyen yılan misali, bir paradoksun somut hali. Zaman, kente temas ettiğinde durmuş, sığlaşmış, yavaşlamış

ve üzerine çöken bir tortu halini almış. Dönüştürememiş hiç, olduğu şeyin dışına çıkaramamış, başka bir anlam yükleyememiş, birlikte ehlileşmişler adeta. Bir yandan bakıldığında da, geliyor tabii, hacmini kaç katlayarak, hem de her gün, büyüyor ve büyüyor, şuursuzca. Öyle bir süratle ki hem de, sağlığını makul kılacak. Derinleşemiyor kent, yenilenemiyor. Semiriyor sadece evet, fakat o kadar cılız ki fikri, anlamı. Düşünceleri hep reflektif o sebeple. Hacmine hacim katarken, hızından ödün vermemek uğruna denenmiş, kabul edileni, zaten hep kullanılanı tekrardan yana. Ve bu sebeple ki görünenin ardında kent cansız ve dingin. Sorulardan yoksun, halinden memnun, geçmişin önünde el pençe divan. Kendi bilinci ile yaşayan bir mekanizma olmaktansa, tekrarlanmışlığından artık büyü bozulmuş kuru bir altlık sadece.

Bu döngü kırılırdı peki bir yerde, insan denemeyi göze alabilseydi. Eyleme geçmeden önce, her ne ise bahsedilen, düşünebilseydi önce. Binalar, icatlar, ilişkiler inşa edilirken durmaksızın, hepsinden önce yeni bir söylemin inşasının gerekliliği fark edilebilseydi. Gelişiyorken ve büyüyorken devamlı, ileriye gösteren yoldan sapıp bambaşka bir soru sorulabilseydi ansızın. İlk kez planlar gibi, ilk defa dokunur gibi okuyabilseydi kenti insan, öncenin alışkanlıklarından sıyrılıp. Ve kentten de buna karşılık daha başka yollarla besleyebilseydi insan kendini. Peki ya sonrası, tüm bunların neticesi, daha mı iyi olurdu?

Zemini hissediyor birden nedense, zemin sert, katı. Ardından, bir eli duvarda, pencerenin hemen yanında. Bastırıyor hafifçe bu soğuk sınıra. O kadar basit ve sıradan ki, yakıştıramıyor o anı böyle bir temasa. Hüccesine tek kazan-

dırdığı steril bir ortam. Ötekilere bulaşmaya, karışmaya, sızmaya mani. Tek sunduğu tüm kibriyle kendisi, çok matahmişçasına. Pencereyi açıyor, biraz olsun kurtulabilmek umuduyla bu histen. Pek değişen bir şey de yok nitekim, var olan her şey fazlasıyla haddini bilmekte ve hatta boyun eğmekte. Gece çökmüş üstüne kentin, hafifletircesine. Elektrik direkleri biraz daha uzun sanki her zamankinden, uzansa dokunuvorecek. Ya da belki kaldırımlar yükseldi aksine. İki asansörünün de görünmesine izin verecek şekilde şeffaflaşmış duvarlar karşı binada sanki. Bir röntgen cihazından izler gibi bu sefer de kabuğun ardını görmek ve deneyimlemek bir başka tür lüsünü. Hareket etmekte devamlı, bir aşağı ve bir yukarı. Öyle seri ve uyumsuzlar ki birbirine, öğütür gibiler betonu inceden. Her bir turda biraz daha erimekte mi ne kabuğun içi. Ve her seferinde biraz daha derine mi inmekte, zeminin olabildiğince altına. Kentin görünen yüzünün yavaş yavaş içi boşaldıkça, toprak şişiyor sanki. Asansörler daha da dipleri tarıyor, ve oraya bırakıyor atıklarını. Toprak ele vermeyecek bu durumu tabii, her zamanki gibi. Kendisine yapılan her müdahalede olduğu gibi, yine teslim olacak, uyum sağlayacak ve dengeleyecek, azaldığında olduğu gibi çoğaldığında da. Cepheler değişmiyor ama, dışarıdan kent maskesine bürünmüş, çok da renk vermiyor bu sessiz yıkımı açığa çıkaracak. Asansörler üzerine biçilen asli görevini yok saymış adeta. Ya da kamufle etmiş hizmetini, yöntemsel farklılaşmasıyla. İnsana hiç temas etmiyorlar belki ama, gizliden gizliye yine ona hizmet etmekte ve başka bir alternatif sunmaktalar, fiziksel yıkımın mümkünlüğüyle. Aniden fark ediyor hiç hareketsiz ayakta durduğunu, bir eli hâlâ duvarda.

Daha önce hiç fark etmediği, hamurumsu bir yüzey şu anda kavradığı ve mevcutta bir gömülme hissi. Elini duvardan çekiyor sonra, ardında bıraktığı izden memnun.

Şiddetti gittikçe artan bu kararlı hareketler, derinden bir sesi de beraberinde sürükledi sanki. Delil bırakmaksızın ilerleyişini izlemek daha hoşnutluk vericiydi nedense. Kusursuz görünen sistemin içten içe kendini yok edişini aksatabilirdi belki bu açığa vurma hali. İçten içe kendini tüketişini ve kim bilir daha neleri gözlemleyecekti, hem kentin, hem insanın, hem de çağının getirisi daha nice şeyin. Ve nihayetinde kent tamamen içi boşalıp desteksiz sahte cepheler yığını halini aldığı anda bir bir dökülecek, kurduğu paradoksun rahatlığıyla kendinden emin haldeki uykusunun yanılgısını hissedecekti. Ve tam da bu nedenle adım adım daha da yükselen bu ses tedirginlik yaratıyordu onda. Ritmik, esleri ve vuruşlarıyla hep aynı, bir iki denemesinden sonra sabitlediği değişmez vurgusuyla sinir bozucu, ve gittikçe daha da yaklaşmakta. Kentin sokaklarına çarptı fütursuzca önce, ve kaldırım taşlarına hemen ardından. Kapıları yokladı bir umut, pencereleri zorladı. Direniyordu zihni duymamak adına, ve direndikçe daha da basınçlanıyordu sanki ses gördüğü tavır karşısında. Kendini bu kadar umarsızca göstermesini bir türlü anlamlandıramıyordu. Kentin dört bir yanında, gizliden işleyen makineler sistemiyle oluşmuş ağa bir görgü tanığı vermekle sihri mi kaçırmıştı artık? Veya aksine bir parçası mı olmak gerekiyordu şimdi sistemin ve bu artık titreşimlerini dahi teninde hissettiği ses onun mu habercisiydi? İyice zirve noktasındaydı artık, tek tip, ruhsuz ve hemen yanı başında, delirtircesine. Ve nihayet, hücresinin kontrollü ve sınır hükmündeki duvardan

çerçevesi, aldığı son bir darbe ile çöküşü hissetti aniden. Duruyordu öylece ayakta, ve hemen yanı başındaki duvar üzerinde geniş bir yıkıntıydı gördüğü. Çağlar boyu inşa edilmiş diğer milyonlarca steril hücreden yalnızca biriydi içinde bulunduğu az öncesine kadar, hiçbir ilişkilenebilir tahammülü olmayan. Ancak olağanüstü bir denemeyi gündeme getirdi bu küçük sınır ihlali. Moloz yığınlarının ardında, öteki olan fark edildi sonunda. Kendi ve hücresi, bu temas ile yeni bir anlam kazandı. Ötekinin varlığı yeni soruları ve verilecek yeni cevapları mümkün kıldı. Kendi hücresi, diğer taraf ve arada sınırın delindiği bir sızıntı bölgesi. Bir eşik belki de, ne içeriye ne dışarıya ait olan. Müphem bir aralık, henüz tariflenmemiş ve dolayısıyla yaratacağı kaosuyla zihni dinlenmişliğinden kurtaracak. Bütünün, birbirinin kopyası milyonlarca bağımsız küçük hücrelerinden yalnızca ikisi arasında kurulan bir bağ. Peki ya sonrası, daha mı iyi olacak artık?

Daha iyi ya da kötü, daha güzel ya da çirkin, daha doğru ya da yanlış, ne önemi var ki diye düşündü hemen ardından. En iyi, en güzel ya da en doğruyu yapmak adına ideal olan tekrarlanmadı mı yıllardan beri? Ve ideal olanın bulunuşunun verdiği rahatlamayla tembelleşmedi mi zihinler? Nasılsa her durum için bir tekerrür özne bulunamaz mıydı, yeni bir fikri ve anlamı geri plana itecek? Söylenmemiş, duyulmamış ve görülmemişler, bu dinginliğin yarattığı tortu altında silinip gitmediler mi sanki? Tam da bu nedenle işte, yeni bir söylemin mümkünlüğüydü önemli olan. Kent fiziksel inşası ile hacmini durmaksızın artırırken, için için tüketmişti aslında kendini, manasını. Canlı değildi neticesinde, düşünmüyordu, ilişkilene miyordu ve en kötüsü, denemiyordu. Alışkanlıklar

koşullanmışlıkları ve o da bağımlılıkları sürüklemişti beraberinde, ve ihtiyaç kalmıyordu yeni olana bir türlü. Sonunda da içi boşalmış haliyle, kuru birer kabuk olmaya mahkûmlardı.

O kadar uzun süre kaldı ki orada, fark etmedi bile, kim bilir ne kadar zaman geçti. Daha sessizdi artık kent, dinmişti nihayetinde o karmaşa. Daha kabul edilebilir durumdaydı artık bazı şeyler, daha normaldi önceye kıyasla. Zihni biraz olsun dinlenebilirdi artık, biraz olsun durulabilirdi. Ve işte o anda ürpererek fark etti içinde yer aldığı tuzağı. Alışmaya başlamıştı evet, bu yeni durum bir sonraki ideal özneye adaydı şüphesiz, fark etmeden bağımlılık yaratacak. Ve bir anda kaçırıldı gözlerini neresi olursa, tamamen rastlantısal bir tutumla. Hücresinin zeminine ilişti gözleri ve durdu orada bir müddet. Ne fark ederdi ki, neden olmasın? Ne ile karşılaşacağını denemeden bilebilir misin sanki? Her yıkım beraberinde yeni bir söylemin inşasına aday, ya da bambaşka bir deyişe doğru evrilme sürecine. Mevcuttakini bozguna uğratma girişimi, altında yer alan söylemi dolayısıyla değerli. Başka herhangi kendi yeni geçerli sistemlerini de üretmeyecek bir yandan, yeni etiketler de oluşturmayacak. Bir vakit yendiğin, diğer bir vakit mağlup edebilir seni. Ya da başka biri dahil olur sisteme, aslolan nasılsa denemek, denemek ve görmek. Bir an makas kâğıdı keser, başka bir an kâğıt taşı sarar, bambaşka bir an taş makası kırar. Ve denemeyi göze alabildiği müddetçe insan, paradoks kırılır, ve daha başka bir an kim bilir nelerle karşılaşılır yepyeni, daha önce söylenmemiş, duyulmamış, görülmemiş.

Çöplükte

SİNAN İPEK

HURDACILAR GELMEDEN UYANMALI. BU ADAMLARIN SABAH saatlerini hiç sevmediklerini fark ettiğimden beri erken kalkıyorum. Sevmedikleri sabah ayazı mı, yoksa ortada benim bilmediğim başka sebepler mi var, henüz anlayamadım. Sebebi ne olursa olsun sabahın erken saatlerinde ortalıkta görünmedikleri kesin. İkinci şık geçerliyse bilmediğim bir tehlike söz konusu olabilir ve benim buna karşı önlem almam gerekebilir. Olası tehlikeleri bir bir gözden geçiriyorum: Vahşileşmiş kedi-köpekler, çöplükte yaşayan yamyamlar, sabahın çiğ saatinde ortaya çıkan iğneli sülükler, zehirli metan kurbağaları ya da çöplük bakterileri... Bütün bu saydıklarımın hepsine de aşınayım ve bu sorunların hepsiyle de rahatlıkla baş edebilirim—bakteriler hariç. O konuda elimden gelen bir şey yok, bağışıklık sistemime güvenmek zorundayım. Her sabah çalışmaya başlamadan önce yuttuğum bir avuç antibiyotiğin beni çöplükteki envai çeşit bakteriye karşı koruyabileceğine inanacak kadar saf değilim (işin gerçeği, bu minyatür canavarlar bilinen her türlü antibiyotiğe dirençliler.) Yine de hap içmek benim için bir tür ayine dönüşmüş durumda; ilaçları bir bir yutarken durmaksızın dua ettiğimi daha bu sabah fark ettim.

Sebebi ne olursa olsun, hurdacılar erken saatlerde çöplükte bulunmuyor. Böylece onların o arsız çocuklarının beni gözet-

lemesine katlanmak zorunda kalmadığım gibi, büyükler tarafından öldürölme korkusu da yaşamıyorum—geçen gün nadir plastikten yapılma bir parça bulduğumda bana nasıl baktıklarını gördüm. Hurdacılar! Aslında onları işe alarak deneyimlerinden yararlanmayı çok isterdim. Bütün hayatları çöp karıştırarak geçmiş, Tanrım! Benden çok daha tecrübeli oldukları kesin. Yine de hiçbir zaman benimle çalışmaya yanaşmadılar. Çöplük bakterileri tarafından bir gözü oyulmuş bir kadına, bulduğum şeyleri satmadığımı, araştırmalarımın bir parçası olarak tasnif edip müzeye koyduğumu söylediğimde dudağını büktü—gereksiz işlerle uğraşan bir züppeymişim! Etrafını çevirdiğim bölgeden iki ailenin rahatlıkla geçinebileceğini de eklemeyi unutmadı. (Bununla kazı alanını kastediyordu.) Sanırım hurdacılar benden pek hazzetmiyorlar. Onlar için ben motivasyonunu anlayamadıkları bir rakipten başka bir şey değilim. Buluntularımı neden yararlı şeylerle değış tokuş etmediğimi bir türlü anlayamıyorlar; sahip olduğu zenginlikten kendi yararlanmadığı gibi başkalarının yararlanmasına da engel olan aylak bir züppe olduğumu düşünüyorlar.

Yine de bugüne kadar kazı alanımı hiç işgal etmediler. Sanırım sıkıca bağılı oldukları mesleki ilkeler var; bu ilkelere göre başkasının çalışma bölgesini ihlal etmek büyük bir suç ya da ayıp sayılıyor. Eh, bu da benim işime geliyor tabii; kazı alanımın çevresine çektiğim uyduruk çitin savunma için yeterli olamayacağı apaçık ortada.

Kampımı biraz uzağı kurdum. Bu yüzden sabahları yürüyerek kazı alanına ulaşmam on beş dakika sürüyor. Şu günlerde kazıda epey derine inmiş bulunuyorum, bu yüzden sitenin çökme tehlikesi baş gösterdi. Yaşanabilecek herhangi bir çök-

me tam bir felaketle sonuçlanır; sadece ben değil, benimle birlikte bir kaç hurdacı velet de öbür dünyayı boylar. Bu nedenle kamp yeri olarak sitenin epey uzağını seçtim. Bunun bir diğer nedeni de geceleri kampıma gelebilecek her türden ziyaretçiye karşı önlem alma ihtiyacı. Kampım taze atıkların bulunduğu epeyce gizli bir yerde ve yerim deşifre oluncaya kadar da orayı terk etmeye niyetim yok. Eski molozların ve demir çubukların oluşturduğu çatı gibi korunaklı bir oyuk keşfedince derhal oraya yerleşmiştim. Biraz çabayla oyuğun girişini güzelce kamufle etmeyi başardım. Dışardan bakılınca nerede yattığımı kesinlikle anlaşılmıyor. Birisi gündüzden beni gözetlemediği takdirde yattığım yeri imkânı yok bulamaz. Bu yüzden burada beni kimse rahatsız edemiyor; uyku tulumumun değerli plastiğinin üstünde gezinen devasa iğneli salyangozları saymazsak tabii... Onlar da tulumun kaliteli plastikten üretilmiş brandasını delemiyor. Zehirli metan kurbağalarına gelince, bu soğukta zaten hepsi kış uykusuna yatmış durumda. Başka bir şeyden korkmama gerek olmadığı için sabaha kadar mışıl mışıl uyuyorum. Bugüne kadar elde ettiğim en rahat barınak burası oldu diyebilirim.

Üniversiteye ara sıra uğruyorum. Üniversite deyince, ortada hiçbir bina yok tabii... Yalnızca yıkıntılar! Biz tövbeliler hiçbir şekilde betonarme ya da ahşap bir barınağa giremeyiz. Eski çağ mimarisinin bir örneği olarak sadece kütüphaneyi ayakta tutuyoruz. Dolayısıyla üniversite dediğim bir çeşit çadır kent. Bir şeyler öğrenme ya da öğretme ihtiyacında olan herkes buraya gelip bilgi alış-verişinde bulunabilir. Sadece bazılarımız bütün ömrünü burada, yani üniversitede geçiriyor. Böyle yapanlara akademikler deriz. Öğrenim karşılığında hiçbir şey

alınmaz ve verilmez. Biz tövbeliler paraya dokunamayız. Zaten dünyada para kullanan pek az kültür kaldı. Paranın ortadan kalkması da öğretilerimizin başarılı sonuçlarından biri sayılabilir; belki de bu, insanların yoksulluğunun bir sonucudur, bilmiyorum. Neticede ben ekonomist değil, arkeologum. Yine de para konusunda uzman sayılırım; kazılarım sırasında sık sık para buluyorum. Tövbelilerin paraya dokunması yasak olmasına karşın, ben bilimsel numune olarak onları tutabilir ve saklayabilirim.

Hurdacılar para bulduklarında sevinirler. Bunu neden yaptıklarını bilmiyorum, çünkü paradan elde edilen az miktarda metal (ki o da çoğunlukla işe yaramaz bir alaşımdır) eritme masraflarına değmez çoğunlukla. Yüksek sıcaklıkta ocak ateşlemek öyle kolay iş değildir; düşük oksijen seviyesi yüzünden ateş kolay kolay yanmaz, hele de binlerce derece sıcaklıklara ulaşmak neredeyse imkânsız gibidir. Zaten tövbelilerce dünyanın her yerinde ateş yakmak yasaklanmıştır. İşte bu nedenlerden dolayı para çoğunlukla bir aksesuar olarak kullanılıyor. Hurdacılar buldukları paraları derhal kadınlarına hediye ederler. Bu yüzden kadınların kolları ve boyunları bozuk para desteleriyle ağırlaşmıştır. Daha önce sözünü ettiğim oyuk gözlü kadının üzerinde beş kilodan fazla metal para taşıdığını tahmin ediyorum. Ama ne kadar süslense de sağ gözünün yerinde bulunan yumruk kadar delik yüzünden kendine koca bulamıyor zavalıcık. Birçok hurdacı bakteriler yüzünden bedeninin çeşitli yerlerinde böylesi korkunç yara izleri taşısa da on bir on iki yaşına ulaştılar mı, artık bir daha hastalandıkları görülmez. Hijyenik olmayan şartlarda ve ilaçlardan yoksun yaşadıkları halde, yine de epeyce sağlıklı görünüyorlar. Hurdacı-

ların ortalama yaşam beklentisine dair istatistiklere sahip değiliz; belki de genç yaşta sapır sapır dökülüyorlardır. Ama öyle olduğunu sanmam; yaşı geçmiş birçok hurdacı gördüğümünden eminim çünkü.

Düşük oksijen seviyesi yüzünden sabahları kazı alanına doğru engebeli arazide yaptığım yürüyüş epey yorucu oluyor. Sık sık durup dinlenmek zorunda kalıyorum. Eski çağ insanlarından birini zaman makinesiyle günümüze getirsek, herhalde kendini ağır çekim bir filmin içinde zannederdi. Geçmiş çağlarda—yani oksijen seviyesi yüksekken—canlılar çok hızlı hareket edebiliyorlarmış; üstelik bizden daha büyüklermiş. Onlara göre bizim dünyamız sümüklüböcek gibi hareket eden bir cüceler dünyası... Gülünç... ama öğretimizin bunca başarılı olmasının sırrı da burada yatıyor—yani halsizlikte. Belki de öğretime “tövbeliler” yerine “halsizler” adını vermeliydik! Tanrım. Halsizler... Bu sözcük bizleri ne kadar da güzel anlıyor. Yeterli oksijene sahip olmayan bir atmosferde insanlar uyduğu için savaşıyorlar bile ve biz tövbeliler, savaşı önleyen öğretilerimiz olduğunu iddia ediyoruz.

Sabahın ayazında kazı alanının bulunduğu tepeye çıkmak beni biraz terletti. Kesik kesik soluyarak en yakın kayanın üzerine oturuyorum. Aslında kaya değil bu, fosilleşmiş bir ağaç kütüğü... Son yangınlardan artakalan siyah kütüklere her yerde rastlanabiliyor. Çöplüğün bulunduğu yer eskiden bir yağmur ormanymış. Ormanların tamamı kesilip kurutulduktan sonra buraya şimdi fosilleşmiş bir moloz, çöp ve atık yığınının başka bir şey olmayan büyük bir kent kurulmuş. Burası benim çalışma bölgem. Kazı yeri olarak burayı seçmemin nedeni, çevresine göre yüksek bir rakımda olmasıydı. Kazdı-

ğım tepe, belki de eski bir gökdelen kalıntısı olabilir. Ele geçen buluntulardan bu düşüncemi teyit edebilirim; kazılarımda sık sık ofis malzemeleri buluyorum: plastik kalemtırışlar, içecek otomatları ve damacanalalar... Bunun gibi bir sürü şey. Metaller fosilleşemediği için metal bulmak gerçekten büyük şans gerektiriyor. Ancak plastikle kaplandığı zaman korunabilen metaller çöplüklerde pek az bulunabiliyor. Bulunan miktar ise hiçbir zaman talebi karşılamaya yetmiyor. Dünya yüzeyinde pek fazla hammadde kalmadı. Bu yüzden dört yöne deniz gibi uzanan, altta fosilleşmiş, üstte taze atık katmanlarıyla devasa çöplüklere yöneldik. Çöplüklerin insanları kendine çekmesinin tek başka nedeni de birikmiş metan gazının ağır yanıışı... (Oksijen derişimi patlama oluşturmaya yetecek kadar yüksek değil çünkü.) Bu sayede çöp dağları her zaman ılık oluyor. Ama bakteriler ve zehirli atıkların tehlikesini bilenler hâlâ çöplerden uzak duruyor. Bu kişiler hurdacıların en iyi müşterileridir. İşte böylece çöplük ekonomisi ayakta kalabiliyor.

Binlerce yılda oluşan çöp dağları arasında kazı yapan küçük, yavaş bir köstebek gibi çalışıyorum bütün gün. Bugün artık iyice emin oldum diyebilirim. Tahmin ettiğim gibi bu bir gökdelen. Tuhaf biçimde yıkılmadan gömülmüş toprağın içine. Onu bu şekle hangi gücün soktuğunu hayal bile edemiyorum. Belki de zemini yumuşatan ve gökdelenin batmasını sağlayan bir felaket gerçekleşmiştir. Görünen o ki, gökdelenin üst katları yerden otuz metre yükseklikte, dimdik ayakta... Alt katlar ise (kim bilir aşağıda kaç kat var!) yerin dibine batmış durumda; tıpkı en eski çağlarda astronomların varlığını iddia ettikleri gök katları gibi, gökdelen de cehennemden cennete doğru uzanmakta. Şimdilik, ben onu ortaya çıkarana kadar bir

süre daha yeraltının gölgelerinde dinlenmek zorunda. Bugünkü çalışmamla gökdelenin çatısına ancak bir delik açabildim—ki bu da üstün bir başarı sayılır. En üst kat, zemini toprakla dolmuş olsa da yine de içinde dolaşılacak kadar boştu. Açtığım delikten içeri sızdım ve başımı eğmeme gerek kalmadan üst katlarda dolaştım. Bu şekilde çalışmaya devam edersem, önümüzdeki yıllarda birkaç kat daha ortaya çıkarabilirim.

Eskilerin şu anlamsız savurganlığı ve iştahı benim—ne yalan söyleyeyim—biraz başımı döndürüyor. Bir tövbeli olarak böyle konuşmamam gerektiğini biliyorum, ama eski çağla yeni çağı durmaksızın karşılaştırmaktan da kendimi alamıyorum. Şimdiki yaşamımıza kıyasla eskilerin yaşamı bir yangın sayılmış. Öylesine muazzam ve arsız bir yangın ki sonunda kendisiyle birlikte her şeyi yakıp kül etmiş.

Ben hayatımda ateşin yanışını sadece çocukluğumda gördüm. Annem öldüğünde babam beni ateş yakan başiboşların kabilesine bırakmıştı. Sönük turuncu rengiyle ateşin o kadar zavallı bir görüntüsü vardı ki, içinizden ona acımak geliyordu. Alevler kızıl dilleriyle kütükleri şöyle bir yalamakla yetinip, ardından tembel köpekler gibi uykuya dalıyordu—pek de ilham verici bir görüntü değildi bu. Peşinden, bütün kabile ateşin etrafında toplanıp, üflemeye başladık. Nefesimiz kesilip bayılıncaya kadar da üflemeye devam ederdik. Sonra, çabalarımızın etkisiyle canlanan ateş, kütüklere aç bir kaplan gibi saldırmaya başladık. Öyle zamanlarda ateşi izlemek gerçekten keyif verirdi: Etrafa kıvılcımlar saçarken yerinde duramayan bir delikanlıya benzerdi ateş. Verdiği sıcaklık öylesine hoştu ki, yalnız derimizi ısıtmakla kalmaz, yüreğimizde gizlenmiş mutlu zamanlara dair anıları da canlandırırdı. Hipnotize olmuş

gibi ateşi izlerken uykuya daldık. Ertesi gün ateşten geriye kalan külleri şefkatle okşadık. Ateşin bu görüntüsünü hiçbir zaman unutamadım—tövbe ettikten sonra bile.

Gökdelenin en üst katında dolaşırken bir yandan da yere dağılmış buluntuları topluyorum. Bunlar türlü ıvır zıvır. Sadece plastik kısımları kaldığı için, fosil olarak adlandırabilirim onları.

Neredeyse sonsuz ömürlü olan plastiklerle dolu her yer. Renkleri çoktan solup gittiği için bir iskeletin kemikleri gibi beyaz renkteler. Her yer onlarla dolu, ama her yer... Bunların küçük bir kısmının işlevini kitaplardan öğrendim, geri kalanının ne işe yaradığını Tanrı bilir. Bunların arasında parmağın bir hareketiyle ateş yakan objeler, içecekleri karıştırmakta kullanılan zamazingolar, ne işe yaradığını bir türlü kavrayamadığım küçük dikdörtgen kartlar, türlü türlü şekil ve büyüklükte milyonlarca nesne var. Denizlere taşınan bütün bu nesneler zamanla aşınarak plastikten kumsallar oluşturdular. Atalarımızın yaşamak için bu kadar çok şeye ihtiyaç duymasına şaşırılmamak elde değil. Bize bıraktıkları bu mirası ne yok edebiliyor, ne de ondan faydalanabiliyoruz.

Kendi ellerimle kazarak zirvesini ortaya çıkardığım gökdelimle gurur duyuyorum. Son binyılda yaşanan felaketlerden hangisi bu binanın başına gelmişti? Sayısı giderek artan süperkasırgalar, çekirge sürüleri, hastalık yapma gücü her geçen gün daha da artan bakteriler, iklimin etkisiyle bulaşması gittikçe kolaylaşan arsız mantarlar; açlık, kıtlık, yoksulluk ve salgın hastalıklar... Bu soruların cevabını hemen, bir iki buluntuyla verebilecekmişim gibi zemini tarayarak ilerliyorum. Sonra bir şey görüyorum: Birbirine sarılmış iki iskelet... Tıpkı yanarda-

ğın külleriyle taşlaşan sevgililer gibi yatıyorlar yerde. Ardından bir ses duyuyorum: Bir şimşegin çakışına benziyor...

Dönüp geriye bakıyorum. Son gördüğüm, elinde tuttuğu devasa kemikle kafatasımı parçalamak üzere olan bir hurdacı...

Dişlerini çatlatacak kadar sıkılmış...

Arkada tanıdık biri var sanki. Kim bu? Tek gözü oyuk olan kadına benziyor. Evet, O.

Darbeyi indiren adamın kollarının ya beni sakatlamadan hayatta bırakacak kadar zayıf, ya da tek vuruşta öldürecek kadar güçlü olmasını diliyorum.

Ağır çekimde iniyor darbe... Ne bir ses duyuyorum ne de acı... Sadece gözümün önünde bir ateş gibi alazlanan kıvılcık bir parıltı görüyorum.

Haber Okuması

SİNEM CERRAH

AŞAĞIDAKİ METİN GÜNÜMÜZE ULAŞAN BELGELERE GÖRE, İKİ bin on dört yılının Ağustos ayında The Guardian gazetesinde yayınlanan haberin Türkçe çevirisidir. Haberin orijinali kayıtlarda bulunmamaktadır. Bu nedenle şüpheyle yaklaşılan metnin içerdiği bilgilerin güvenilir kaynaklarda yapılan kontrolü sonrası OTR* arşivine alınmasına karar verilmiştir. Metin, dönemin prestijli mimarları arasında gösterilen Freida Rai'nin toplumsal sorunlara karşı ilgisini ve dönemin genel özelliklerini barındırmasından dolayı önemlidir. Yazıyı daha anlaşılabilir kılan OTR notları sağ sütunda, metine uyumu gözetilerek Türkçe dilinde belirtilmiştir. Dönemle alakalı daha fazla bilgi OTR'nin ilgili bölümlerinde bulunabilir.

MİMARLIK DÜNYASININ ÖNDE GELEN isimlerinden Hintkökenli Amerikalı¹ mimar Freida Rai, *Architectural Space* dergisini ve derginin mimarlık eleştirmeni Dave Gargery'i mahkemeye veriyor. Rai makalede, Brezilya² 2016 Yaz Olimpiyatları ile ilgili şantiyelerde yüzlerce işçi ölümü üzerine yaptığı yorumları suçlayıcı ifadelerle ele aldığını iddia ediyor. Yıldız mimar,³ eleştirinin gelecek yayımlarını durdurmayı ve yayımlanmış olanları toplatmayı amaçlıyor.

Rai şikâyetinin merkezine, Gargery'nin eleştirmen Orlick Wopsle'un *Why We Do* adlı kitabını incelediği makalesini aldı. Gargery makalesinde, ekonomik olarak iflasın eşiğindeki bir ülkenin olimpiyatlara ev sahipliği yapmasındaki tartışmalı kararın⁴ ardından, çok sayıda işçinin iddialı proje şantiyelerinde ölmesi üzerine Rai'nin, "mimarların işçilerle bir ilgisi yok" diyerek yaptığı yorumları ele almıştı.

Rai ise bu sözlerinin, kendi tasarladığı arena şantiyesinde herhangi bir ölümün olmadığı bir durum-

1. O dönemlerde insanların nerede doğduğu, hangi ırka ve dine mensup olduğu toplumun kişiyi tanınmasında büyük bir anlam taşırdı. Bu nedenle isimden önce bu bilgileri veren tamlamalar sık sık kullanılırdı.

2. Büyük iklim değişiminden önce Güney Amerika'da bulunan bir ülke.

3. Yıldız mimar, 1900'lerin sonunda iddialı projelere imza atan mimarlara verilen bir sıfattı. Yapılar bugünkü yaklaşımdan farklı olarak, doğa ile kurduğu doğal ilişkiye ve insanlara hissettirdiklerine göre değil, genel olarak biçimlerine ve yapım teknolojilerine göre değerlendirilirdi. Bu nedenle çoğu yıldız mimarın yapıları aykırı biçimlere sahipti.

4. 2032 yılına kadar Olimpiyat yapıları sabit işlevli ve konumlu inşa edildiği için olimpiyatlara ev sahipliği yapmak oldukça maliyetli bir işti.

da, bağlamından koparılarak ele alındığını iddia etti.

Brezilya'nın yerel bir gazetesi bu yılın başında, 2012 yılından beri olimpiyat inşaatlarında altı yüzden fazla işçinin öldüğünü⁵ duyurmuştu. Bu haberin ardından Brezilya'da basketbol arenası tasarlayan Rai'ye düşüncelerinin sorulması üzerine, işçi ölümlerinin önemli bir sorun olduğunu fakat bunun hükümetin ilgilenmesi gereken bir mesele olduğunu söylemişti. Devam eden Rai, "Aynı zamanda Suriye'deki ölümlerle ilgili de kaygılıyım,⁶ ama bununla ilgili ne yapabilirim? Bununla ilgili hiçbir şey yapamam çünkü böyle bir güce sahip değilim. Ayrıca bununla ilgilenmek bir mimar olarak benim görevim değil," demişti.

Dava sosyal medyada hem pozitif hem de negatif yorumlara neden oldu. Twitter'da⁷ birçok kullanıcı "Kötülük geri dönüyor!" diyerek, Rai'nin dergiyi ve Gargery'i dava etmesiyle dalga geçti.

Rai, mimarlık alanının en prestijli ödülü Pritzker'i⁸ kazanan ilk kadın Budist oldu⁹ ve birçok med-

5. Henüz elektronik inşa yöntemleri keşfedilmediği için şantiyelerde insan gücü kullanılıyordu ve yeterli önlemlerin alınmadığı durumlar insan ölümlerine sebep olabiliyordu.

6. Büyük iklim değişiminden önce orta doğuda bulunan bir ülke. Kaynaklar, haberin yazıldığı dönemlerde ülke içinde büyük bir iç karışıklık olduğunu belirtiyor.

7. Twitter haberlerin, bilgilerin, faaliyetlerin ve düşüncelerin paylaşıldığı bir çeşit sanal ortam platformu. Daha fazla bilgi OTR sosyal medya bölümünde bulunabilir.

8. Pritzker Ödülü, 2022 yılına kadar her yıl bir mimara verilen ve o sıralar oldukça prestijli sayılan bir ödül.

9. 1900'lerin başından itibaren erkek egemen iş hayatına başkaldıran kadınlar, 2000'lerde hâlâ tam bir eşitliğe sahip değildi. Bu yüzden ödülü bir dişinin kazanması önemli bir

yada dünyanın en yaratıcı insanları arasında gösterildi.

Rai'nin Brezilya'da tasarladığı arena daha önce kadın vücuduna benzer duruşundan dolayı eleştirilmişti.¹⁰

ayrıntıydı. Ödülü alan ilk kadın ise Zaha Hadid'tir.

10. Dönemin yapıları, bugünkü gibi insana hissettirdiklerinin niteliklerine ve özelliklerine göre değerlendirilmediğinden, sadece biçim bir eleştiri konusu haline gelebiliyordu.

Ya Sonra Öykü Yarışması

ARKIMEET 2014'ÜN “YA SONRA?” TEMASINA PARALEL OLARAK açılan öykü yarışmasında yarışmacılardan ileri teknoloji ve teknolojinin hayatımıza kattığı iletişim biçimlerinin, küreselleşmenin, kentlerimizin değişmesi ve dönüşmesindeki rolü üzerinde düşünmeleri, bu noktadan hareketle mimarlığın, şehirlerin, şehirlerdeki hayatın ve insanlığın “ya sonra”sını öyküye dönüştürmeleri bekleniyordu.

Doksan altı eserin katıldığı yarışmada seçici kurul üyeleri Ahmet Turan Köksal, Ertuğ Uçar, Mustafa Arslantunalı ve Simla Sunay Özdemir'di.

23 Ekim Perşembe sabahı tüm üyelerinin katılımıyla toplanan jüri ilk eleme turuna başladı. Doksan altı öyküden otuz bir tanesi ilk elemeyi geçti. Daha sonra yayımlanmaya değer öyküleri seçmek için ikinci bir eleme yapıldı. Yapılan değerlendirmede oy çokluğuyla seçilen on yedi öykü bu seçkiye alındı. Üçüncü eleme aşamasında, bu on yedi öykü arasından şu üçüne derece verildi:

1. Yağmurun Durmasını Bekleyen Adam, Alırıza Arıcan
2. Haber Okuması, Sinem Cerrah
3. Bardakta Toz Var, Gökhan Kablan

İçindekiler

Yağmurun Durmasını Bekleyen Adam	5
ALİRIZA ARICAN	
Bardakta Toz Var	31
GÖKHAN KABLAN	
Kalp Şehri	45
ERDAL GÖZE	
Çöldeki Zeytin Ağaçları	59
SEVDA KALİ ERGENER	
Bakınız: Eski Dilde Bir Kıyamet Hikâyesi	65
HARİKA BAHAR ÖZTOK	
Rüya Odası	75
ÜMİD GURBANOV	
İki Adım Bir Takla	85
YAĞMUR YENİCE	
Duvar	89
NİLAY ÜNSAL GÜLMEZ	
Tanımsız	93
EMRE SÖNMEZ	

Su İçti, Kare Çizdi CEREN EKİNCİ	99
Derin Dalış MEHMET CEMİL AKTAŞ	105
Çukur NUR ÖZKAN	109
Sınırsız Kent HÜLYA ORAL	119
Duyu Duvarı TEVFİK SAYGIN ÖZCAN	129
Taş... Kâğıt... Makas... BENAN DÖNMEZ	167
Çöplükte SİNAN İPEK	173
Haber Okuması SİNEM CERRAH	183
Ya Sonra Öykü Yarışması	187

Sınırsız kentler, kalp şehirleri, rüya odaları, çöldeki zeytin ağaçları, gökdelendeki rezidansından kuşları, ağaçları özleyen insanlar, çöl alışveriş merkezleri, terk edilmiş taş evler, duyu duvarları, çöplüklere gömülmüş gökdelenler...

İleri teknoloji, teknolojinin hayatımıza kattığı iletişim biçimleri ve küreselleşmeyle birlikte dönüşen kentler temalı on yedi öykü. Gelecekte hayal edilen mimarlığın, şehirlerin, şehirlerdeki hayatın öyküleri.

Ya sonra diye soran öyküler...

ISBN-13: 978-9944-494-80-9

9

7 8 6 9 4 4 4 9 4 8 0 9

15